

vrede

België-Belgique

P.B.

Gent X

3/4568

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Hiroshima. 6 augustus 1945, omstreeks 11 uur, bij een brug 2,2 kilometer van het centrum van de ontploffing. Mensen die het vuur ontvluchten, met verbrande huid die er in vellen bijhangt, staan bijeen en kunnen niet verder.

verschijnt tweemaandelijks
43ste jaargang - nr. 344 - juli-augustus 2000
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

- V Editoriaal
- V Louis Michel...
- V Israël
- V Montenegro
- V Raketten
- V NAVO
- V Derde Weg
- V Paus
- V Afrika
- V Verkiezingen
- V Ethiopië - Eritrea
- V Interview ambassadeur Eritrea
- V Colombië
- V Bewapening
- V Marokko-België
- V Vredesbeweging
- V Voor de vuist - Tegen militarisering

verschijnt tweemaandelijks
43ste jaargang - nr. 344 - juli-augustus 2000
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

Desinformatie

Er wordt naar gerefereerd in het edito hiernaast: de manier waarop de NAVO de wereld heeft misleid gedurende de bombardementen op Joegoslavië. De VS-minister van defensie, William Cohen, zei op het einde van de oorlog: "wij hebben de Servische militaire slagkracht in Kosovo zwaar toegetakeld, door meer dan de helft van hun artillerie te vernietigen en een derde van de gepantserde voertuigen". Legerbaas generaal Shelton zei dat de NAVO zowat 120 tanks hadden vernield, 220 pantservoertuigen en 450 artilleriestukken.

Toen de Servische generaal Nobosja Pavkovic stelde dat het Joegoslavisch leger slechts 13 tanks had verloren, was de reactie van de westerse wereld unaniem: "Servische desinformatie".

Volgens Newsweek eiste NAVO-chef generaal Clark toch een grondig onderzoek en het team kwam tot de vaststelling dat de bombardementen zeer accuraat waren tegen vaste doeiwitten zoals bruggen en bunkers. Het vond ook tientallen uitgebrande auto's, bussen en vrachtwagens, maar zeer weinig tanks. Er zijn alleen maar bewijzen te leveren voor de vernietiging van 14 tanks, 18 gepantserde voertuigen, en 20 artilleriestukken, volgens dat intern NAVO-rapport.

Het Newsweek-artikel besluit met deze zin: "De les van Kosovo is dat het bombarderen van burgerdoeiwitten werkt, alhoewel er morele vragen kunnen bij geplaatst worden, en misschien niet voldoende is of tirannen zoals Milosevic weg te krijgen. Tegen militaire doeiwitten wordt het bombarderen vanop grote hoogte overroepen. Elke militaire leider die deze harde realiteit niet onder ogen neemt, houdt zichzelf voor de gek."

Als nu alle journalisten van onze 'kwaliteitskranten', en alle politici, dit artikel boven hun bed hangen, zouden ze dan minder snel in de volgende propagandaval van de NAVO trappen?

Informatie speelt een cruciale rol voor de bewustwording van de openbare opinie. De media, die zich zelf de waakhond van de democratie noemen, blijken echter de gebeurtenissen dubbelzinnig te benaderen. Vandaar het belang van een tijdschrift als Vrede. Omdat een dergelijk blad over onvoldoende financiële middelen beschikt is de steun van de lezers hoogstnodzakelijk.

INHOUD

EDITORIAAL	Burgerdoeiwitten	3
UITKIJK	Waarom dan, Louis Michel...?	4
MIDDEN-OOSTEN	De gok van Ehud Barak	5
EUROPA	Montenegro	7
BEWAPENING & ONTWAPENING	- Gevaarlijk spel - De NAVO: niets dan de NAVO	8 10
POLITIEK	Een "derde" weg	12
RELIGIE	Schuldboekentis, een grapje of...?	14
AFRIKA	- Het Afrikaanse drama - Ethiopië - Eritrea	15 24
VERKIEZINGEN		16
DOSSIER	Markante gebeurtenissen in de XXe eeuw projectie in de XXIe eeuw	19
INTERVIEW	Hanna Simon, ambassadeur van Eritrea voor België	26
ZUID-AMERIKA	Colombia	29
VERENIGDE NATIES	Democratisering van de VN	30
BEWAPENING	1999: achteruitgang voor de Vrede	31
BELGIË	- Ontwikkelingen in de Belgische defensiepolitiek - Markte België	32 33
MAATSCHAPPIJ	Karel Van Miert: de ommekeer	34
VREDESBEWEGING	Wereldvredebijeenkomst	35
VREDESINITIATIEVEN	ATTAC Oostende opgericht - Barbeduc	36
25 JAAR GELEDEN IN VREDE	KRUISWOORDRAADSEL	37
VOOR DE VUIST	Vredesverplichtingen verbinden ons allemaal	39

Werkten mee aan dit blad: Georges Spriet - Willy Courtois - Wim de Neuter - Antoine Uytendaele - Ludo De Brabander - Rudolf Boeym - Guus Snijders - André De Smet - Frans Frison - Bourgan R.H. - Marie Jeanne Vanmo - Jozef Vandromme - Michel Vanderborght, e.a.

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vredes- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
galgenberg 29 - 9000 gent
prk. 000-0956015-80
tel. (09) 233 46 88
fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

leesgeld :

110 fr. los nummer
600 fr. 6 nummers per jaar
700 fr. instellingen met factuur
800 fr. Nederland en E.U.
1.000 fr. rest van de wereld

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement : 1.000 fr.
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringlooppapier
offset druk:
Nevelland, B.W., 9850 Nevele

redactie :

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olson,
Georges Spriet, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie Jeanne Vanmo, Antoine
Uytendaele
redactiesecretaris: L. Bollaert
hoofdredacteur: André De Smet
verantwoordelijke uitgever:
Michel Vanderborght
Beukendreef 15, 9401 Pollare-Ninove

De ondertekende artikels beantwoorden niet
nodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegestaan
mits bronvermelding en toezending van een
presertexemplaar.

Burgerdoelwitten

U kon het in dit tijdschrift al dikwijls lezen: wij zijn tegen militaire interventies. Ze lossen de problemen niet op, en bieden alleen maar een uitweg gebaseerd op het recht van de sterkste, ze kosten bovendien veel geld. Men tracht er een humane of humanitaire dekmantel aan te geven, die inderdaad meestal de ware belangen moet verdoezelen.

In allerlei linkse blaadjes kon je ook al geruime tijd vernemen dat de militaire interventie ook niet echt efficiënt is. Maar dat werd in vele gevestigde kringen van academici, parlementsleden en een reeks niet-gouvernementele organisaties afgedaan als "utopische praat".

Sedert een artikel in Newsweek van 15 mei 2000 "the Kosovo cover up" moet iedereen toch maar 's opnieuw nadenken over het nut en de doeltreffendheid van militaire interventies. Dit artikel beschrijft de inhoud van een intern NAVO-rapport over de resultaten van 79 dagen bombardementen. De eigen NAVO-onderzoekers komen tot de vaststelling dat slechts 14 tanks van het Joegoslavische leger werden vernietigd. Ver weg dus van de 120 die VS-minister van defensie Cohen als eindresultaat had medegedeeld. Tussen haakjes, de bij ons zo verguisde 'propaganda' van Milosevic heeft het altijd over 13 tanks gehad. Precies zo voor de gepantserde voertuigen (slechts 18 en niet 220) en voor artilleriestukken (20 i.p.v.450).

Deze oorlog, die ons als een high-tech-wonder werd voorgesteld, was alleen maar efficiënt in het vernietigen van de burgerdoelwitten. Inderdaad, elektriciteitscentrales werden uitgeschakeld, ziekenhuizen gebombardeerd, chemische bedrijven, fabrieken, bruggen (hoewel een nagemaakte brug verschillende keren werd getroffen, terwijl de echte brug een paar honderd meter verder ongedeerd bleef), de Chinese ambassade, het televisiestation. Er werden clusterbommen gebruikt en munitie met verarmd uranium.

Bij dit alles werden volgens Human Rights Watch minstens 500 burgers gedood. Maar ja, dat was volgens de 'NAVO-informatie' slechts collaterale schade, nietwaar meneer Shea, nietwaar mevrouw Carla di Ponti van het oorlogstribunaal in Den Haag?

Het behoort natuurlijk wel tot de kern van oorlogvoeren, het doden van burgers. Denken we maar aan de bombardementen op Dresden of Hamburg tijdens de

Tweede Wereldoorlog, of de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. Alleen is dat vandaag met de 'humanitaire' verantwoording van de oorlogsdaden nog moeilijk te doen slikken aan de publieke opinie. Er moet dus een rookgordijn worden gespoten. Daar moeten dagelijkse press-briefings, getalenteerde en gevormde communicators à la Jamie Shea, een verkleuterde pers, misleide niet-gouvernementele organisaties dan wel mee helpen voor zorgen.

"Geen mens is collateraal", vredespaasmars in Düsseldorf 2000

En onze beleidsmakers blijven maar lekker doorgaan. Het ergste wat een beleidspersoon in verband met een conflict kan overkomen is te geloven in de eigen propaganda. Onze parlementsleden blijven dat doen. Toegegeven, een aantal onder hen durft vandaag wel al 's een vraagtekentje plaatsen bij de gepresenteerde verantwoording voor de bombardementen. Maar fundamenteel blijven onze bewindslui en de meerderheid van

volksvertegenwoordigers er rotsvast van overtuigd dat de militaire interventie nodig is om een gewelddadig conflict te stoppen. In Helsinki december 1999, werd beslist een EU-interventiemacht van 60.000 operationele soldaten op te zetten.

We kregen nu verslag over een bewijs bij uitstek dat militaire interventies geen oplossing brengen: het is zelfs geen oplossing voor de militaire aspecten van de zaak. De militaire strategen moeten overgaan naar civiele doelwitten wil de operatie enige invloed hebben!

Met andere groepen die opkomen voor wereldvrede heeft Vrede op 26 maart een studiedag gehouden. Het centrale thema was de absolute noodzaak aan een ander dan militair veiligheidsbeleid. "Duurzame ontwikkeling als geweldpreventie" noemen we dat bij Vrede. We zullen ons de komende tijd actief blijven inzetten opdat alle democratische krachten in onze maatschappij deze stelling zouden horen, we zullen ze blijven vragen hierover na te denken, we zullen ze interpellieren opdat ze zouden stoppen met zich te verschuilen achter onze "NAVO- of Europese verplichtingen". We willen dat ze de veiligheidsbehoefte in al zijn aspecten van eenieder op deze planeet ernstig nemen.

We ijveren voor minder militaire uitgaven, tegen de militarisering van de internationale politiek, voor een echt beleid van geweldpreventie. We nodigen u, beste lezer, van harte uit om met ons mee te werken.

Georges Spriet

Waarom dan, Louis Michel...?

Waar zit Louis Michel? Waarom horen we hem niet? Heeft hij zich, zoals Achilles, mokkend in zijn tent teruggetrokken en weigert hij verder deel te nemen aan de strijd tegen het fascisme omdat hij het wapentuig van FN niet heeft kunnen verkopen aan Mexico?

Of heeft de strijd tegen Haider en Oostenrijk hem dermate uitgeput, dat het hem ontgaat dat in de regionale en de gemeenteraadsverkiezingen in Italië zowel neo-fascisten als regelrechte fascistische van de oude stempel deel uitmaken van een aantal bestuurscolleges? Wat meer is, in drie regio's (Rome, Apulië en Calabrië) zijn neo-fascisten tot ministerpresident verkozen.

Word je nog niet wakker, mijnheer Michel? Nee, blijkbaar niet.

De poppenbaas die dit machtsspel, dat de poorten openzet voor fascistische, geregisseerd heeft, is natuurlijk de superrijke zakenman Berlusconi, die probeert te paraderen als de man van "fatsoenlijk" rechts (hoewel het verschil nauwelijks merkbaar is). Hij heeft als hoeksteen van zijn propaganda de xenofobie uit het arsenaal van de politieke strijd gehaald (waar hebben we dat nog gehoord?). Het is een propagandamiddel dat in Italië bijzonder gevoelig ligt, omdat dat land inderdaad de eerste pleisterplaats is van vluchtelingen uit de Balkanregio en daarvoor in Italië grote onrust heerst.

Het was dus geen toeval dat Berlusconi samen met Fini van de neo-fascistische Alleanza Nazionale en met Bossi van de extreem-rechtse separatistische partij van Noord-Italië, vlak voor de verkiezingen een wetsvoorstel indiende waarbij het leger zou worden ingezet voor het opsporen van illegale vreemdelingen. Meer nog, volgens dat wetsvoorstel moest de Italiaanse marine de schepen waarmee mensensmokkelaars de vluchtelingen aanvoeren in de grond boren. Iedereen mag het er dan over eens zijn, dat mensensmokkelaars hard moeten worden aangepakt, maar de massale moordpartijen die het trio Berlusconi-Fini-Bossi voorstelde, maakte natuurlijk (hoewel, natuurlijk?) geen kans om te worden aangenomen. Maar het gaf de bevolking een duidelijk signaal, waar ze dan ook in massa positief heeft op gereageerd door voor het samenwerkingsverband te stemmen. De neo-fascisten en fascistische hebben weliswaar niet zo'n hoge score behaald, maar genoeg om Berlusconi in een aantal regio's een meerderheid te bezorgen. Dat werd door Berlusconi dan ook beloofd met ministerportefeuilles.

Dringt er iets tot je door, mijnheer Michel? Neen.

Het is ook geen brandend nieuws, dat in Italië een rehabilitatie van de figuur van Mussolini al een tijd aan de gang is. In Duitsland heeft Göring, kort voor hij de cyaancapsule stukbeet, als zijn mening te kennen gegeven, dat er in Duitsland nog standbeelden voor hem zouden worden opgericht. De kans zit er niet in, dat dit

vooral nog zal gebeuren. Maar in Italië wordt er door sommige lieden ernstig over gepraat, om standbeelden op te richten ter ere van Mussolini. Er wordt luidop uiting gegeven aan nostalgische oprispingen van lieden die graag het Mussolini-regime terug van weggeweest zouden willen.

Berlusconi, Fini en Bossi willen dat de Italiaanse marine de schepen van mensensmokkelaars de grond in boren.

Het is misschien onaangenaam en tactloos, er in dit verband aan te herinneren, dat in de jaren twintig en dertig "fatsoenlijke" staatslieden, politici en andere prominenten uit de democratische westerse landen zich zeer lovend uitlieten over Mussolini, niet zozeer omdat het gerucht liep dat hij de treinen op tijd liet vertrekken (wat niet eens klopte), maar omdat hij de socialistische en de communistische de pas had afgesneden. Er is in Engeland ooit een boekje verschenen (ik bezit het jammer genoeg niet) gevuld met lovende citaten van Britse prominenten. De meest prominente onder hen was niemand minder dan Churchill, wiens democratische overtuiging wel eens overschaduwde werd door zijn anti-communisme.

Waarom baart de politieke ontwikkeling in Italië het democratisch westen geen zorgen? Italië maakt, net als Oostenrijk, deel uit van de Europese Unie. Waarom dan, o Louis Michel, geen kik van jouw kant, jij die niet zo lang geleden de voortrekker en lichtbak was van de anti-Oostenrijkse impulsen?

Zou het kunnen zijn omdat Italië een veel groter en belangrijker land is dan het kleine Oostenrijk? Zou het kunnen zijn dat er economische belangen in het spel zijn die je nauwer aan het hart liggen dan de economische belangen die er in het geval van Oostenrijk ook wel waren, maar waaraan je lak had? Zou het kunnen dat je een land met een Latijnse cultuur minder graag wilt krenken dan een land met een Duitse cultuur? Ik wil niets insinueren. Ik stel alleen vragen, en het zou voor de duidelijkheid nuttig zijn, als we daar een antwoord op kregen.

Want Haider is een onguere figuur die stuitende dingen heeft gezegd. Maar hij heeft nog altijd geen voorstel ingediend om het leger in te zetten tegen illegalen. Hij heeft ook nog altijd niet verklaard, dat hij liefst van al terug zou willen naar de Hitler-tijd. Meneer Pino Rai van de Fiamma Tricolore, de partij die Berlusconi in Zuid-Italië aan een aantal stemmen heeft geholpen die hij net nodig had, verklaart wel luidop dat hij graag terug zou willen naar het Mussolini-regime.

Waarom dan, Louis Michel... Maar laat ik ermee stoppen. Een antwoord komt er toch niet.

Willy Courteaux

Debacle voor de Israëlische troepen in Zuid-Libanon

De gok van Ehud Barak

Heeft Ehud Barak, de premier van de Arbeiderspartij en de meest gedecoreerde generaal van het Israëlische leger, gegokt en verloren? Voor een antwoord op deze vraag is het nog veel te vroeg. Feit is dat de Israëlische generaal-regeringsleider op 22 en 23 mei holderdebolder zijn troepen uit het zuiden van Libanon terugtrok en daarmee de grootste militaire nederlaag uit de Israëlische militaire geschiedenis bevestigde. Barak had gehoopt dat het 'Zuid-Libanese Leger' (SLA) van Antoine Lahad, de Libanese 'Pétain', ook in de toekomst voor hem het vuile werk zou blijven doen in de Israëlische 'veiligheidszone'. De soldaten van dit pro-Israëlische marionettenleger gingen echter als hazen op de vlucht of gaven zich massaal over aan het Libanese regeringsleger of aan de strijders van de islamitische, fundamentalistische militie Hezbollah.

De grote dagbladen in Israël hebben het debacle van Ehud Barak in Zuid-Libanon perfect ingeschat. "Voor Israël de dag van de vernedering", kopte op 23 mei Yedioth Aharonot, de meest verkochte krant van de joodse staat. Maariv pakte dezelfde dag uit met de titel: "Herinneringen aan Saigon". "De beelden van gisteren zullen voor altijd in het geheugen van de Israëli's gegrift staan," schreef de krant, "zoals het beeld van de laatste Amerikaanse helikopter, die in 1975 vanop het dak van de VS-ambassade in Saigon opsteeg, deel uitmaakt van het collectief geheugen van de Amerikanen."

'Pervers en gedeprimeerd'

Premier Ehud Barak en verscheidene Israëlische hoge militairen hebben de Libanezen inmiddels al gewaarschuwd: bij het geringste grensincident zal de luchtmacht van de joodse staat genadeloos toeslaan. Doron Rozenblum, de politieke commentator van Haaretz, gaf de Israëlische generaals een lesje in moraal: "We kunnen er niet omheen: we staan opnieuw waar we vertrokken zijn. Ondanks al wat we twee decennia lang te verduren hebben gekregen op Libanese bodem, vragen onze generaals zich opnieuw af "hoe ze het trau-

ma van de terugtrekking van onze troepen kunnen wegvegen". Dat is een perfecte samenvatting van de Israëlische militaire geschiedenis: één trauma wegwissen door een ander... En Rozenblum waarschuwde: "wij mogen in geen geval de dreigementen van onze generaals lichtvaardig opvatten. Zij dreigen ermee de Libanese burgerlijke infrastructuur te vernietigen bij het minste incident. Door Libanon te verwoesten, zouden we een zuiverende en verlossende daad stellen, die ons "onze verloren nationale trots" teruggeeft. Deze waanzinnige, buiten alle proporties staande vergeldingspolitiek is kenmerkend voor al onze militaire operaties in Libanon, sinds de jaren vijftig tot de operatie 'Druiven der Gramschap' in 1996 (1). Als vergelding voor de aanslag op onze ambassadeur Shlomo Argov in Londen, hadden wij in 1982 Beiroet ingenomen. Als reactie op Katiouchabeschietingen hebben we honderdduizenden Libanese burgers op de vlucht gedreven. Om onze frustraties af te reageren hebben wij hele steden vernietigd. Met twintig jaar moorddadige waanzin in Libanon hebben onze generaals de moraliteit van de Israëlische maatschappij zelf vernietigd. Er wordt vaak gezegd dat de enige taal die de Israëli's verstaan de taal van het geweld is. Deze uitspraak kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd (...), maar ze betekent in elk geval dat het gebruik van bruto wapengeweld de essentie zelf is van de staat Israël. Als het Israëlische leger vernietigend uithaalt, zijn wij in de zevende hemel. Als het Israëlische leger zich terugtrekt, zijn we gedeprimeerd. Bestaat er nog een grovere perversie?" En Rozenblum stelde nog een andere retorische vraag: "Wat hebben ons al die jaren van nutteloze bloedbaden opgeleverd? Een pro-Iraanse Hezbollah, die zich op tien meter van onze autosnelweg naar het noorden bevindt..." (2).

22 jaar militair schrikbewind

De balans die Rozenblum maakte van de Israëlische bezetting van Zuid-Libanon is inderdaad weinig rooskleurig, maar een andere is er niet. In maart 1978 was het Israëlische leger met de grote middelen Libanon binnengetrokken. Aan de 'operatie Litani' namen

30.000 Israëlische soldaten deel: ze doodden meer dan duizend Libanese burgers en joegen er 200.000 op de vlucht. Het gebied, de zogenaamde 'Israëlische veiligheidszone', werd overgedragen aan de Libanese luitenant-kolonel en notoir fascist, Saad Haddad en zijn Zuid-Libanese Leger (SLA), die er 59 dorpen en steden controleerde en op 18 april 1979 "de Vrije Staat Libanon" uitriep. De 'veiligheidszone' werd na de Israëlische invasie in 1982 nog uitgebreid: in het totaal werden 112 Libanese dorpen en steden aan het bewind van het SLA onderworpen. De inmiddels overleden Haddad werd opgevolgd door Antoine Lahad, die de 350.000 Libanezen (12% van de totale bevolking) in de 'veiligheidszone' aan een echte schrikbewind onderwierp. Symbool van de terreur van het Israëlisch marionettenregime in Zuid-Libanon was het concentratiekamp Khiam, waar de voorbij 22 jaar duizenden Libanezen werden opgesloten en gefolterd. Bij de terugtrekking van de Israëlische troepen en hun Libanese handlangers op 23 mei, trokken dorpsbewoners uit de buurt van Khiam het kamp binnen om de gevangenen te bevrijden – sommige cellen moesten met ijzeren staven worden opengebroken, de beulen en bewakers van het SLA hadden bij hun vlucht alle sleutels meegenomen.

22 jaar lang heeft Israël de resoluties van de Verenigde Naties – waarin werd aangedrongen op een onmiddellijke terugtrekking uit Zuid-Libanon – naast zich neergelegd. 22 jaar lang hebben de opeenvolgende Israëlische regeringen verklaard dat de bezetting van dit gebied levensnoodzakelijk was voor de veiligheid van de joodse nederzettingen in het noorden van Israël. Vandaag staan de Israëlische soldaten opnieuw waar ze in 1978 stonden: aan de grens tussen Israël en Libanon, met aan de overkant strijders van Hezbollah, die de voorbij jaren blij hebben gegeven van een zeer grote vastberadenheid en verbeterd zijn blijven vechten tegen het Israëlische bezettingsleger en hun Libanese hulpstroepen. Niet ten onrechte noemde Hezbollah-leider, cheikh Hassan Nasrallah, de Israëlische terugtrekking een klinkende militaire en politieke overwinning voor zijn strijders.

Barak, een bikkelharde gokker

De Israëlische premier had tijdens zijn verkiezingscampagne in 1999 al beloofd dat hij zijn troepen uit het Libanese wespennest zou terugtrekken. Vandaag maakt hij deze belofte waar, ook al is het in zeer chaotische omstandigheden. De Israëlische troepenterugtrekking leek meer op een massale vlucht. Barak had twee goede redenen om destijds deze verkiezingsbelofte plechtig te doen. Nergens heeft het Israëlische leger zo'n zware verliezen geleden dan in Libanon. Meer dan duizend soldaten van de joodse staat zijn tijdens de bezetting van Zuid-Libanon gesneuveld. Voor de Israëlische publieke opinie was de militaire aanwezigheid in het zuidelijke deel van het buurland een totaal nutteloze onderneming. Barak stond met andere woorden onder sterke druk van zijn kiezerscorps. Een tweede en nog belangrijker reden was het strategisch plan dat generaal Barak bij het begin van zijn ambtstermijn als premier had uitgetekend. Barak heeft slechts één echte prioriteit: niet de definitieve regeling van het Israëlisch-Palestijnse conflict

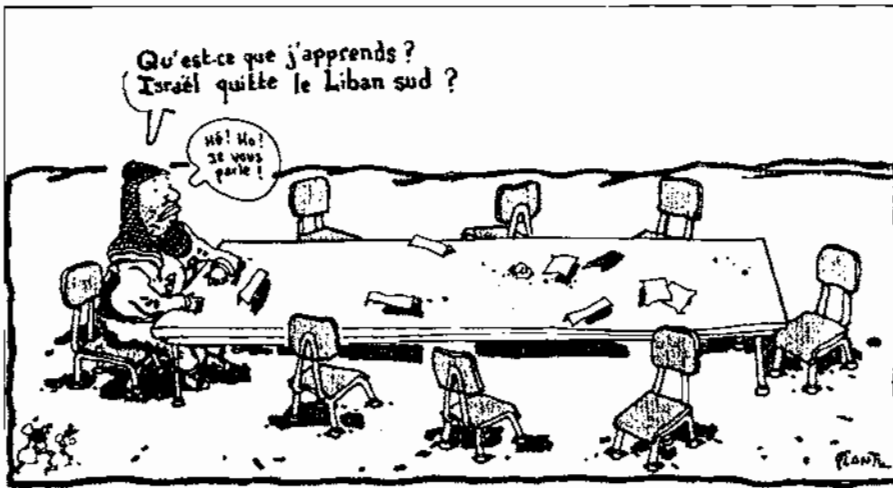
over de teruggave van de in 1967 bezette Syrische Golanhoogte. Met een terugtrekking van de Israëlische troepenterugtrekking uit Zuid-Libanon, zo gokte Barak, heeft Hezbollah nauwelijks nog een reden van bestaan en is Damascus zijn belangrijkste drukingsmiddel kwijt.

Tijdens zijn militaire carrière heeft generaal Barak meer dan eens gegokt en het heeft hem een borstvol decoraties opgeleverd. De vraag is echter of hij ooit een ereteken zal krijgen voor zijn Libanese gok.

Terug naar af

Vanuit zijn hoofdkwartier in Beiroet verkondigde Hezbollahleider, Hassan Nasrallah, dat "de tijd van nederlagen voor de Arabieren voorbij is en dat de tijd van overwinningen is aangebroken. Voor de zionistische vijand is de tijd van overwinningen afgelopen en breekt een tijd van nederlagen aan." Wellicht neemt de geestelijke leider van Hezbollah zijn wensen voor werkelijkheid. Niettemin zullen de Israëlische regering en haar generaals, vanaf vandaag, moeten leren leven met een vol-

nu niet nadat Assad door z'n zoon zal worden opgevolgd. En nog minder wijst erop dat de regering Barak het Palestijnse vraagstuk volgens haar voorwaarden - en voor september 2000, zoals Barak had gepland - zal kunnen regelen. De overwinning van de Libanese verzetsbeweging Hezbollah veroorzaakt een psychologische schok in heel de Arabische wereld, niet in het minst in de Palestijnse gebieden, waar de toestand extreem explosief blijft. In mei herdachten de Palestijnen al-Nakba - de grote catastrofe van 1948 met de verdrijving van de meerderheid van de Palestijnen uit hun land, de vernietiging van 350 Palestijnse dorpen en de oprichting op 15 mei 1948 van de staat Israël. De betogingen van de Palestijnen op de westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook maakten duidelijk dat de frustraties na de Oslo-akkoorden van 1993 zeer diep zitten en dat de Intifadah allesbehalve verleden tijd is. Ehud Barak zette massaal het leger in en bij de Israëlische repressie vielen er een tiental Palestijnse doden en meer dan 500 gewonden. In Zuid-Libanon heeft Israël zijn aureool van onoverwinnelijke natie verloren en dat is voor de Palestijnen, die sinds 1993 in kleine bantoestans leven in eigen land, meer dan een opsteker. Zij zijn de arrogantie van de Israëlische leiders en de pirouettes van hun eigen voormannen grondig beu. Barak heeft inmiddels zijn geheime onderhandelingen met de Palestijnse leiding in Zweden opgeblazen. De Israëlische onderhandelaars hadden in Zweden niets nieuws te melden en herhaalden het drievoudige 'njet' van hun premier: nee aan de terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen, nee aan een terugkeer naar de Israëlische staatsgrenzen van voor 1967 en de ontmanteling van de joodse kolonies, nee aan elke vorm van Palestijnse soevereiniteit over Jeruzalem. Barak brengt Israël terug naar af. Op het kruisvat van het Midden-Oosten blijft hij rustig met vuur spelen...

Le Monde

(met duidelijke afspraken over de westelijke Jordaanoever, de Gazastrook, Jeruzalem, de Israëlische grenzen, de oprichting van een Palestijnse staat, de joodse nederzettingen in de Palestijnse gebieden of de terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen), maar een vredesverdrag met Syrië heeft voor Barak de absolute voorrang. De terugtrekking uit de Zuid-Libanese 'veiligheidszone' was voor generaal Barak op de eerste plaats een pressiemiddel tegen het Baathregime in Damascus. Syrië heeft de Hezbollahmilitie de voorbije jaren gebruikt als een drukingsmiddel bij onderhandelingen met Israël

slagen nieuwe situatie. Het debacle in Zuid-Libanon heeft voor een zeer ernstige regeringscrisis gezorgd in Israël. Vervroegde verkiezingen hangen in de lucht. En de prognoses zijn nu al bijzonder zwartgallig. Bij nieuwe verkiezingen zal politiek Israël nog sterker verkaveld worden en een toekomstige regering zal nog meer dan vandaag een smeltkroes van middelpuntvliedende krachten worden.

Niets wijst er trouwens op dat Damascus gehaast zou zijn een vredesverdrag te ondertekenen met aartsvijand Israël, zoals Barak vurig hoopt. Zeker

Wim de Neuter

- (1) De operatie 'Druiven der Gramschap' in het voorjaar van 1996 was een louter electorale zet van toenmalig premier (en Nobelprijswinnaar voor de vrede) Shimon Peres. In de opiniepeilingen lag Peres steeds verder achter op zijn rivaal Nethanyahou. Met een militaire invasie in Libanon en massale bombardementen hoopte Peres vooralsnog het tij te doen keren. Uiteindelijk verloor hij de verkiezingen.
- (2) Doron Rozenblum. "Le Hezbollah est à dix mètres de notre autoroute du Nord". Haaretz, overgenomen door Le Courrier international. 31 mei - 7 juni 2000.

Montenegro

Tussen Montenegro en Servië botert het niet, zoveel is wel duidelijk. Jan Oberg is met zijn ploeg van het Transnational Fund uit Lund, Zweden, al jaren actief in de regio. Hieronder krijgt u uittreksels uit beschouwingen die hij hieromtrent gaf. Hij zoekt een concrete kijk op mogelijkheden om een vreedzame conflict-oplossing te kunnen vinden.

De relaties tussen Belgrado en Podgorica zijn zo goed als bevroren. Montenegrijne parlementsleden nemen geen deel aan de vergaderingen van het federale parlement. President Djukanovic wordt niet uitgenodigd, of gaat helemaal niet naar de vergaderingen van de Nationale Veiligheidsraad. Buiten het Joegoslavisch leger is er niets te merken van federale instellingen.

De grens tussen Montenegro en Servië is een van de best bewaakte in Europa. Praktisch elke handel in goederen werd gestopt door de Servische blokkade tegen Montenegro. Belgrado zegt dat Podgorica gesubsidieerde goederen en levensmiddelen met winst heeft doorverkocht. Montenegro moet invoeren vanuit 't Westen, meer bepaald vanuit Kroatië en Slovenië, wat de prijzen doet stijgen. De Duitse mark werd ingevoerd als parallelle munt en de staatsambtenaren ontvangen hun wedde in mark. "Niemand van diegenen die we ontmoet hebben, kan een verklaring geven hoe deze grote toestroom van vreemde deviezen is gebeurd naar een land dat niet precies gekend staat voor z'n financiële stabiliteit".

Geen van beide deelrepublieken kunnen worden omschreven als sterke rechtstaten. Beide hebben zware economische problemen. Beide kennen een belangrijke maffia en zwarte economie, die onderling tussen de twee gebieden met mekaar verbonden zijn. In Montenegro is de natte-vingerschatting voor de informele economie 40 – 60% ("Breng je vakantie door in Montenegro, je auto is er al...").

Belangwekkend is wel dat president Milosevic rond nieuwjaar verklaarde dat Montenegro onafhankelijk mag worden. Ziet hij hier een uitweg om na een splitsing, via een nieuwe grondwet, langer z'n positie en macht te consolideren? Een en ander lijkt wel op een kat-en-

muis spel dat wel op een bepaald ogenblik aan elke controle zou kunnen ontsnappen. En dan zal iedereen zeggen: "We hebben alles gedaan om een oorlog te vermijden maar uiteindelijk was dat nog de enige uitweg". Montenegro telt zo'n 20.000 politiemensen, met heel wat zware wapens, en volgens sommigen opgeleid door o.m. CIA en Mossad. Het Joegoslavisch leger heeft in Montenegro zo'n 14.000 soldaten en nog 's 900 manschappen bij het 7e Bataljon Militaire Politie. Dat is meer dan genoeg om het zaakje op stellen te zetten.

Volgens de officiële bronnen wil men de kwestie van onafhankelijkheid regelen via een referendum. Opiniepeilingen van januari 2000 van het Centrum voor Democratie en Minderheden zeggen dat 36% meent dat het het beste zou zijn, voor zowel Montenegro als Servië, om onafhankelijke soevereine staten te worden. 28% meent dat een federale staat de toekomst is. 23% wil dat de huidige federatie een confederatie wordt, en 6% denkt dat een unitaire staat het beste zou zijn.

Met andere woorden, een stuk boven de 50% hangt de federale eenheidsstaat aan, waarvan de kleine helft echter een lossere relatie verkiest. Er is dus een sterke wens om een bepaalde band met Servië te behouden, alhoewel de federatie-aanhangers begin 1998 nog met 52% waren. Volledige onafhankelijkheid is in de minderheid maar toch gegroeid van 21% in 1998 naar 36%.

(De gemeenteraadsverkiezingen van 11 juni in Podgorica en Herceg Novi bevestigden dit verdeeld beeld. –red.)

Met deze cijfers in het achterhoofd is het uitermate contraproductief en geweldbevorderend indien het Westen de Montenegrijse onafhankelijkheid zou bepleiten of er de veiligheid zou van willen garanderen. Mocht Podgorica zich onafhankelijk willen verklaren met een kleine meerderheid bij de bevolking dan is het risico wel bijzonder groot dat er een burgeroorlog uit voort zou sproeten met een tussenkomst van het Joegoslavische leger, waarop het Westen zich 'gedwongen' zal voelen om Montenegro te komen verdedigen.

Maar zelfs als er een grote meerderheid voor onafhankelijkheid zou zijn dan nog moet men voor een onderhan-

delde oplossing kiezen, en daarvoor een strategie uitwerken. Een federatie opsplitsen en nieuwe relaties van vertrouwen en samenwerking opbouwen tussen de entiteiten kan maar lukken als er de wil is om basisregels, onderhandelingen en compromissen te aangaan. De meeste Montenegrijse politici nemen eerder direct positie in dan een onderzoek te willen doen van noden en belangen. Het resultaat daarvan zagen we al in de destructieve processen van Slovenië tot Kosovo. De internationale gemeenschap zou de verantwoordelijkheid op moeten nemen om de Montenegrijse leiders ervan te overtuigen dat ze hun doelstellingen niet vreedzaam zullen kunnen bereiken door de handen in de lucht te gooien en te blijven beweren dat alle toekomstige gruwels de fout zullen zijn van Milosevic.

De internationale gemeenschap zou na grondig feitenonderzoek een initiatief kunnen nemen voor dialoog en onderhandelingen. Maar door de bombardementen hebben de 'leiders van de zogenaamde internationale gemeenschap' het zich moeilijk gemaakt om Montenegro te helpen. 't Westers beleid in Kosovo – beter gezegd 'Chaosovo' – is een mislukking die iedereen kan zien. En niemand lijkt een strategie te hebben die naar iets anders kan leiden dan geweld of bezetting.

De OVSE is waarschijnlijk de organisatie die het best geschikt is om de belangrijkste problemen van Montenegro aan te kunnen. Maar door het feit dat Belgrado al 9 jaar z'n lidmaatschap onder VS-druk geschrapt ziet, en door de CIA-infiltratie bij de Kosovo-waarnemers eind 1998 begin 1999, is het begrijpelijk dat Belgrado geen toestemming zou geven voor haar optreden op wat nog steeds haar federaal grondgebied is.

Een vraag blijft: Hoeveel van het onafhankelijkheidsstreven is door het Westen geïmporteerd als onderdeel van een langetermijnstrategie om het voormalige en huidige Joegoslavië kapot te maken? En wat kan na dit alles de Montenegrijse regering en bevolking samen doen om niet in een groter machtsspel gezogen te worden tussen Milosevic en het kamp USA-EU. Wij vrezen dat dit niet zo erg veel is.

Gevaarlijk spel

Bemerkingen over de START II⁽¹⁾ ratificatie door de Russische Doema en het anti-rakettenschild van de VSA.

De beslissing van de Russische Doema maakt het de Amerikanen gemakkelijker om de herziening van het ABM-verdrag⁽²⁾ ter tafel te brengen. Ze versterkt Poetins positie om onderhandelingen met het Westen te voeren.

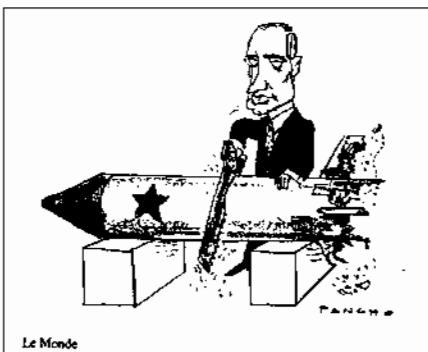
Na jarenlang tegenhouden heeft de Doema er nu mee ingestemd het Start II verdrag te ratificeren. Dit verdrag verplicht de VS en Rusland hun kernwapenarsenaal van 6000 tot 3500 kernkoppen te reduceren tegen het jaar 2007. Verder moeten de lange-afstandsraketten met meerdere kernkoppen ontmanteld worden. Dit vormt dan de basis voor de volgende ronde: Start III.

Tot voor enkele jaren zou deze ratificering een stap vooruit geweest zijn, vandaag is het eerder een problematische aangelegenheid.

Rusland heeft belang bij een vlugge aanvang van de onderhandelingen over Start III om het nucleair vernietigingspotentieel verder te reduceren tot 2500 kernkoppen voor beide landen. Want dit is voor Rusland, gezien de economische situatie, het niveau dat het zich nog kan permitteren. Anderzijds oriënteert Start III zich vooral op de verschroting van verouderde kernkoppen, waardoor het niet meer toegelaten zal zijn "passieve reserves" te hebben, een beleid dat de Amerikanen totnogtoe hebben gevolgd. Tenslotte zou Start III de mogelijkheid bieden bepaalde aspecten opnieuw te onderhandelen, zoals het probleem van de raketten met meerdere kernkoppen die voor Rusland in de huidige situatie van groot belang zijn. De Amerikanen willen op hun beurt het ABM-verdrag van 1972 grondig herzien. Deze problematiek krijgt nu een groter belang dan in de negentiger jaren.

Over Start III kan maar pas onderhandeld worden wanneer Start II in voege is getreden. Dan moet de Amerikaanse senaat op haar beurt het pakket begeleidende documenten aanvaarden, waarover Bill Clinton en Boris Jeltsin reeds in 1997 in Helsinki akkoord waren. Het gaat 'm om onder meer het memorandum voor het verder toepassen van het ABM-verdrag en de begrenzing van strategische en niet stra-

tegische verdedigende raketsystemen. Met grote waarschijnlijkheid zal de Amerikaanse senaat deze documenten weigeren goed te keuren, en zo verhinderen dat Start II, ondanks goedkeuring en ratificering door de Russische Doema, van kracht kan worden.

Zelf als deze veronderstelling niet moest uitkomen, dan nog is Rusland de grote verliezer

Start II houdt voor Rusland immers een reële vermindering in van zijn nucleaire capaciteit. Dit komt door zijn verouderde militaire nucleaire structuren, de toestand van zijn vloot van atoomduikboten en luchtmacht. Daarom is er voor Washington geen enkele reden het aantal offensieve kernwapens te verlagen onder de door Start II opgelegde bovengrens.

De Amerikanen zullen de onderhandeling over Start III gebruiken om Moskou tot toegevingen te brengen, om wijzigingen in het ABM-verdrag af te persen. Een mogelijk lokmiddel zou er kunnen uit bestaan Moskou tegemoet te komen in het probleem van de raketten met meerdere kernkoppen op voorwaarde dus dat Rusland van zijn kant groen licht geeft voor het door de VS gewenste rakettenschild (NMD³) dat ze wil opstellen in Alaska.

Met de oorspronkelijke filosofie van het ABM-verdrag heeft dat niets meer te zien. Toen ging men ervan uit dat men beter de verdedigingscapaciteit niet zou vergroten om aldus geen nieuwe stimulans tot verbeterde aanvalssystemen te geven.

Maar als Washington de vermindering van de Amerikaanse en Russische kernkoppen met de herziening van het ABM-verdrag verbindt, keert Washington zich tegen de centrale denkwijze van de tot nu toe gevoerde

strategische ontwapeningsinspanningen. Het gaat 'm met name om het tot stand brengen van een kwalitatieve pariteit voor kernkoppen en hun raketten op een zo laag mogelijk niveau.

Vanuit het standpunt van Moskou kan het zinvol lijken zich met dit spel in te laten. Voor het verzwakte Moskou is het aantrekkelijk met de wolven mee te huilen om zo te trachten het beste voor Rusland uit de brand te slepen. Het streefdoel van een kernwapenvrije en vredelievende wereld wordt dan wel verder in gevaar gebracht.

Door de ratificering van het Start II verdrag heeft Poetin een troefkaart getrokken, die zijn peetvader Jeltsin niet uit zijn zak kon halen. Hij heeft het Westen getoond dat hij beslissingen door de Doema kon doen aanvaarden. Zo kan hij zich als onderhandelingspartner presenteren die een grote beslissingsvrijheid heeft. Hetgeen Boris Jeltsin, die niet vies was om te foefelen in de transatlantische relaties, niet kon laten zien.

Geen concessies VS herziening van het ABM-verdrag

Het sterrenoorlogprogramma van de VS zal Rusland tot een nieuwe "veiligheidsdialoog" dwingen met West-Europa.

Het optreden van Madeleine Albright voor de VN, eind april, heeft nog eens duidelijk gemaakt dat de VS het rakettenafweersysteem zal opstellen, zelfs wanneer ze hiervoor het ABM-verdrag van 1972 moet opzeggen. Volgens Albright's standpunt is het wenselijk dat Moskou hiervoor zijn toestemming zou geven, maar het is geen dwingende voorwaarde. Officieel is het Kremlin tegen iedere wijziging van het ABM-verdrag. De afwijzende houding van Rusland is ook ingegeven door de vrees dat de VS het niet zullen laten bij het opstellen van een verdedigingssysteem. Als Moskou toegeeft aan de vraag van Washington verdwijnt ook het laatste symbool van haar machtsstatus.

Achter de schermen wordt door bepaalde Russische strategieplanners ijverig gezocht naar diverse compromis-mogelijkheden. Ze zouden zich, volgens mij, beter zo vlug mogelijk van deze zoektocht onthouden. Rusland zou meer gediend zijn om deze situatie

te gebruiken om het ontwapeningsproces consequent te internationaliseren en gelijktijdig zijn verhouding met het Westen te ordenen. Dit zou een uitdaging zijn voor de nieuwe VS-president en nog een veel grotere voor het VS afhankelijke West-Europese establishment.

Het anti-raketterschild geniet op dit ogenblik een zeer grote ruggensteun bij vele politici in de VS. Men tracht de bevolking de boodschap te verkopen, dat dank zij het NMD-systeem het mogelijk zal zijn de kernkoppen te vernietigen niet bij het binnenkomen in de atmosfeer boven het VS territorium, maar reeds bij de startfase dus boven het gebied van de "schurkenstaat". Tot op heden heeft de VS nog geen duidelijkheid gegeven over de aard en omvang van de dreiging.

Tijdens zijn bezoek aan Moskou zal Clinton⁽⁴⁾ de Russische president ervan willen overtuigen dat deze wijziging van de ABM-clausule geen gevaar of bedreiging is voor Rusland. De NMD-plannen, aldus de officiële uitleg, richten zich uitsluitend tegen "schurkenstaten" zoals Irak, Libië en Noord-Korea. Wanneer we de wereldkaart bekijken dan zien we dat de afweerraketten die in Alaska samen met hoogtechnologische radarstations zullen opgesteld worden, een kortere afstand moeten afleggen om doelen in Rusland of China te bereiken dan om eventueel binnenkomende raketten te onderscheppen boven de zuidelijke staten van de Verenigde Staten.

Ook wil men Moskou geruststellen dat ze tijdig zullen kunnen reageren op gebeurlijke Amerikaanse NMD-activiteiten. Men denkt eraan een waarschuwingssysteem in de omgeving van Irkoetsk te bouwen. Een ander zoethoudertje is het aanbod om onderhandelingen te starten voor Start III. Als Moskou zou tegemoetkomen aan Washington, dan is alles voor de VS onderhandelbaar: van een drastische vermindering van de actieve nucleaire arsenalen, met 1.000-1.500 voor beide landen, tot het legaliseren van meer mobiele lange-afstandraketten met twee tot drie kernkoppen.

In Washington schijnt men ervan overtuigd te zijn, dat gezien de bezorgdheid van Rusland om zijn veiligheid te verzekeren, Moskou geen andere keuze heeft dan ja te zeggen. Wanneer het Kremlin niet op de avances van Washington ingaat, dan is de VS bereid uit het ABM-verdrag te stappen en zijn eigen weg te gaan om haar NMD-programma toch door te voeren. Rusland zou dan zijn aansluiting met de nieuwe militaire technologische ontwikkeling verliezen. Bepaalde Russische strategiplanners in het Kremlin schijnen

deze analyse aan te klampen en demonstren hun bereidheid tot medewerking om de Amerikaanse NMD-technologie in Alaska en het geplande waarschuwingssysteem in Irkoetsk goed te keuren. Voor hen is het kennelijk een interessante optie.

Wanneer we al deze plannen nader bekijken dan stellen we vast dat deze weinig getuigen van realiteitszin. Alsof de Amerikanen in alle ernst geloven in de fabel dat ze ernstig bedreigd zouden zijn door raketten die vanuit Irak, Iran of Noord-Korea richting VS afgevuurd zouden worden. Bepaalde Amerikaanse veiligheidsspecialisten zeggen zeer duidelijk dat de NMD-optie geen totale veiligheid kan bieden. Men kan immers nog altijd de VS treffen via andere wegen. Ze stellen ook dat indien de zogenaamde schurkenstaten de mogelijkheid zouden hebben over verreikende draagraketten te beschikken, ze ook de mogelijkheid kunnen hebben het Amerikaanse afweersysteem te omzeilen.

Geloof de Amerikaanse politieke wereld dan werkelijk dat dit alles geen gevolgen zal hebben voor de betrekkingen tussen Moskou en Peking, tussen de VS en Europa? De grote bezorgdheid van China over het Amerikaanse raketterschild, kan Peking ertoe aanzetten om zijn opgebouwd nucleair raketarsenaal niet te verminderen, waardoor andere kernmogendheden, Pakistan en India, op hun beurt er niet zullen aan denken hun kerntuigen af te bouwen.

Even prangend is de vraag hoe Europa zich voelt in een situatie waarin de VS zich gaat beschermen tegen raketten, die ook een groot deel van het grondgebied van hun dan onbeschermden bondgenoten kunnen bedreigen. Een dergelijke situatie is niet bevorderlijk voor de samenhang en samenwerking binnen het door Washington zo gekoesterde NAVO-bondgenootschap. Of is dit reeds een duidelijk teken van de VS om zijn kracht te tonen bij komende transatlantische spanningen?

In ieder geval moet voorkomen worden dat Europa zich louter omwille van de goede verstandhouding met de VS tegen beter weten in neerlegt bij de invoering van de NMD. Men moet Tony Blair, de schoothond van Clinton, duidelijk laten verstaan dat men niet kan aanvaarden dat Washington het "flyingdales" radarsysteem als onderdeel van het NMD-programma in Yorkshire laat installeren.

Niemand gelooft dat de VS in ruil voor de wijziging van het ABM-verdrag zal toestemmen zijn nucleaire capaciteit te reduceren tot 1.000-1.500 eenheden. Of dat Rusland zou instemmen zijn

meervoudige-kernkoppentechnologie, het enige dat het land zich nog kan permitteren, op te geven?

De gebeurlijke toegevingen van de Russische zijde om de VS inzake het ABM tegemoet te komen druisen in tegen de nationale belangen van het land. Het zou niet alleen een overschatting zijn van de eigen militaire mogelijkheden, maar zich medeschuldig maken aan de uitschakeling van de fundamentele beginselen van de nucleaire ontwapening.

Het is duidelijk: de Amerikanen zoeken om het bestaande ABM-verdrag te keizeren. Rusland heeft op dit ogenblik niet de middelen ze hiervan af te houden, tenzij het tegenmaatregelen neemt in verhouding tot zijn mogelijkheden. Dus geen onderhandelingen over een Start III akkoord in de huidige context, zonder een duidelijk antwoord van Washington over haar NDM-plannen. Bovendien moet dan het ABM-debat geïnternationaliseerd worden in kader van de VN. Om dit te kunnen doorzetten heeft Rusland, gezien de beperktheid van zijn middelen, de steun nodig van Europa. Denkt Moskou dat het mogelijk zou zijn alleen de voornemens van Washington te kunnen stoppen, dan is de kans groot dat het zijn nek breekt.

We moeten toegeven dat dit een bizarre voorstelling is, Washington drijft de bewapening op, Moskou doet aan deze wapenwedloop niet mee, Moskou en Europa zoekt een alternatief en komen overeen voor een veiligheidsdialog om aan NMD-euforie van de VS een halt toe te roepen.

Dit zou werkelijk een grote verandering zijn waarbij de vrede een dienst bewezen wordt.

Het is vooral de Amerikaanse militaire economische lobby die reeds goed verdiend hebben tijdens het presidentschap van Reagan bij het programma van "stars war" en nu bij het NMD programma hoge dividenden verwachten. Volgens gegevens van het "Congressional Budget Office" zou het NMD systeem een kostenkaartje hebben van tweemaal zoveel als door het Pentagon vooropgestelde kostprijs van 26 miljard \$.

De secretaris-generaal van de VN heeft tijdens de ontwapeningsconferentie in New York gewaarschuwd dat het Amerikaanse NMD-systeem een nieuwe wapenwedren op gang zal trekken.

Antoine Uytterhaeghe
20 mei 2000

1. Strategic Arms Reduction Talks.
2. Anti-ballistic Missile Treaty
3. National Missile Defense. Dit artikel werd geschreven voor het bezoek plaats vond
4. Dit artikel werd geschreven voor het bezoek plaats vond

De NAVO, niets dan de NAVO

De hervorming van het Belgische leger

Begin mei kwam Defensie­minister Flahaut met zijn strategisch plan voor de hervorming van het leger op de proppen. Het plan kadert de hervormingen nagenoeg exclusief binnen de interventiestrategie van NAVO en EU/WEU. VN en OVSE komen er zo goed als niet aan te pas. Uiteraard kosten de hervormingen geld. Een moeilijke zaak als de defensiebegroting enkel geïndexeerd mag worden (in de vorige regeringen was zelfs een indexatie uit den boze). In de tussentijd heeft men daarvoor een oplossing gevonden: 'bijzondere enveloppes' buiten de begroting. Het plan is inmiddels goedgekeurd door de regering.

"België zal als natie zijn buitenlands - en veiligheidsbeleid blijven afstemmen op zijn lidmaatschap met de EU, NAVO, OVSE en VN", zo staat ergens in 'Het strategisch plan voor de modernisering van het Belgisch leger 2000-2015' van Defensie­minister André Flahaut te lezen. De volgorde waarin de verschillende internationale instellingen worden genoemd is wellicht niet louter toevallig. Het plan plaatst de herstructurering van het leger nagenoeg uitsluitend in het (West-)Europese (EU/WEU) en transatlantische kader. De Verenigde Naties (VN) moeten het stellen met wat lieve woorden en de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) wordt zelfs gewoon vergeten. Flahaut erkent dat de veiligheidsrisico's sterk zijn veranderd: "De strategische omgeving van vandaag is totaal verschillend van die van het koude oorlog tijdperk." De acute militaire dreiging van toen heeft plaats geruimd voor allerlei situaties van instabiliteit waaruit conflictsituaties voortvloeden. An sich wordt Europa dus niet rechtstreeks meer bereid. De NAVO dreigde in die context, na het verdwijnen van het Warschaupact, overbodig te worden. In eigen land leidde de val van de muur tot een grondige afslanking van het Belgisch leger (het plan Delcroix). Voorts bleef alles bij het oude. Aan de structuur van het leger werd niet wezenlijk gesleuteld. Die situatie moest met een nieuw beleidsplan worden rechtgetrokken.

NAVO en WEU als leidraad

De belangrijkste opdracht van de NAVO en de WEU (West Europese Unie) was tot voor kort de 'collectieve verdediging' (artikel 5): een aanval op één natie wordt gezien als een aanval op alle andere lidstaten. Na de koude oorlog kwam de bestaansreden van de NAVO in het gedrang. Maar daar werd al gauw een mouw aangepast. Tijdens de vijftigste verjaardag van de NAVO, werd in Washington een Nieuw Strategisch Concept (NSC) overeengekomen, met daarin centraal begrippen als 'crisis response', 'peace keeping' en 'peace enforcing', de zogenaamde 'niet-artikel-5' opdrachten of out-of-area opdrachten. Dergelijke opdrachten waren niet voorzien in het oorspronkelijke NAVO-verdrag (vandaar: 'niet-artikel 5'). Men wilde evenwel het risico niet nemen om binnen de betrokken parlementen een ratificatieprocedure (zoals voorzien in onze grondwet) op te starten. Eén onwillig parlement zou immers voldoende zijn om het hele NSC terug naar af te sturen.¹ Met het NSC begeeft de NAVO zich op het terrein van de Verenigde Naties, aan wie volgens het Handvest de exclusieve taak toekomt om vredesmissies op te zetten en te leiden. Met het NSC dreigen militaire operaties als tegen Joegoslavië (zonder VN-mandaat) courante praktijk te worden. Het begin van de ontmanteling van de VN?

De regering, die het plan Flahaut inmiddels heeft goedgekeurd, neemt klakkeloos deze strategie over en gebruikt ze als kader voor de hervorming van het leger. Bovendien slaagt het plan erin om geen enkele keer het primaat van de VN te melden. Flahaut herhaalt enkel de fameuze zinsnede uit het NSC dat operaties van de NAVO moeten geschieden volgens de 'principes en de doelen van de VN' en niet zoals Frankrijk het toen liever had zien staan 'onder het gezag van de VN'. Volgens het strategisch plan komt het aan de NAVO en niet de VN toe. "De vredes- en veiligheidsgedachte (te) promoten via internationale samenwerking op diplomatiek en militair vlak. Daarenboven dient (de NAVO) hulp te verlenen voor o.a. wapencontrole". Dat de VN hier bevoegd is en over de geëigende structuren en procedures beschikt op vlak van ontwapening laat het Plan Flahaut in het

midden. Hetzelfde voor wat betreft de EU (en de WEU - de West-Europese Unie). De EU moet zelf werk maken van de Petersbergtaken, aldus het Strategisch Plan. "Voor humanitaire hulp, conflictpreventie, vredesbewarende taken, maar ook vredeafdwinging en crisisbeheersing, moet de EU de capaciteiten krijgen voor 'autonomous action, backed up by credible military forces, the means to decide to use them, and a readiness to do so'", zo wordt geciteerd uit het besluit van de Europese Raad op de Top van Keulen. En de VN? De OVSE? Nergens wordt gesteld dat dergelijke opdrachten ten minste onder het gezag van de VN of (via delegering) OVSE moeten vallen. Het autonome militaire optreden in NAVO-verband en binnenkort ook binnen EU-verband is trouwens dermate vanzelfsprekend geworden, dat niemand in de hele Belgische pers daarover nog struikelt. Het Europese luikje in het Strategisch Plan gaat trouwens verder dan wat er binnen de EU (Helsinki) is afgesproken. Uiteindelijk moet de EU kunnen beschikken over een echt leger (en niet enkel een interventiemacht). Dit standpunt, dat onze regering al in Helsinki heeft verdedigd, krijgt ook zijn neerslag in het plan, met een pleidooi om het WEU-verdrag (met daarin eveneens een artikel 5 over collectieve verdediging) als protocol aan het EU-verdrag te hechten. Deze stap zou het definitieve einde betekenen van het 'neutrale' statuut van Zweden, Finland, Ierland en Oostenrijk (Denemarken is eveneens geen lid van de WEU, maar verbindt zich tot collectieve defensie via de NAVO).

Wat schuilt daar achter. Wel, laten we de redenering eens cru samenvatten. In de VN (en ook OVSE) zitten jammer genoeg nog altijd barbaarse en onwillige naties (Rusland, Cuba, China, etc.) als een blok aan het been. Vandaar ook dat we geen andere keuze hebben dan de veiligheidsproblemen overal in de wereld zelf op te lossen. "Het risico op conflicten verminderen door het uitdragen van democratische waarden en het verdedigen van het respect voor de mensenrechten." zoals het plan dat zo mooi weet te zeggen. Hoe mooi die waarden worden uitgedragen zien we in Turkije of Colombia. De waarheid is dat het 'democratische Westen' over militaire instrumenten moet beschikken om willekeurig daar op te treden, waar

dat hen goed uitkomt. Voor de verdediging van economische belangen bijvoorbeeld. Als diezelfde landen wordt gevraagd om hun VN-verplichtingen na te komen, wordt de andere kant opgekeken. Aan Rwanda, Sierra Leone of Tsjetsjenië willen of kunnen we onze handen niet vuil maken, mensenrechten of geen mensenrechten.

Evenredige defensie-inspanningen

Dat het Belgisch lidmaatschap van NAVO en EU/WEU uiteindelijk moet leiden tot hogere defensie-inspanningen en -uitgaven moet blijken uit het volgende citaat, dat in contradictie staat met de verbintenis elders in het plan om de defensieuitgaven op hetzelfde (d.w.z. geïndexeerde) niveau te handhaven. "Uit het lidmaatschap met de EU en met de NAVO én uit het feit dat ons land gastland is voor de zetel van beide organisaties vloeien een aantal verplichtingen voort. Ons land mag in geen geval het "free-rider principe" gaan hanteren. Onze defensiebijdrage dient in vergelijking met andere partners van de zelfde draagkracht (economische en demografisch potentieel) een waardige bijdrage te zijn. De vergelijkingsparameters kunnen bijvoorbeeld zijn: defensie-uitgaven t.o.v. het BBP, defensie-uitgaven per inwoner, uitrustingsuitgaven per militair, het personeel van defensie t.o.v. de actieve bevolking, de deelname aan operaties, de jaarlijkse financiële bijdragen aan de organisatie." Wel, op de meeste van die parameters scoort België gemiddeld lager dan de andere lidstaten. België heeft na Spanje en Luxemburg samen met Duitsland de laagste defensie-uitgaven t.o.v. het BBP (1,5 procent), als gevolg van de bevrozing van ons defensiebudget sinds 1993 (toen ongeveer 2 procent). En wat, als in landen als de VS de defensie-uitgaven plots de pan uitswingen (momenteel 3,2 procent en sterk stijgend)? Moeten wij dan volgen, willen we vermijden als 'free-riders' bestempeld te worden? Het is trouwens vanuit die positie dat de VS de Europese landen zwaar onder druk zetten om meer te besteden aan defensie. Het plan zwijgt in alle talen over dergelijke feiten. Het handhaven van de defensie-uitgaven rijmt niet met het afstemmen van de defensie-inspanningen op de andere lidstaten. Het is ofwel het één of het ander. Wordt er zand in onze ogen gestrooid? Elders in het strategisch plan wordt de truuk duidelijk. De aangekondigde verjonging van het leger kost ons elk jaar (gedurende vier

jaar) 1,4 miljard fr. te financieren via een "bijzondere, tijdelijke budgettaire enveloppe" buiten de defensiebegroting, een techniek die meer en meer wordt gehanteerd om het defensiebudget op het oude peil te kunnen handhaven. In andere landen wordt dat soort bestedingen gewoon in de begroting gestopt. De Belgische bevolking wordt dus een rad voor de ogen gedraaid, want het is niet evident dat die een verhoging van het defensiebudget zonder meer zou slikken.

Alle Taken

Het Belgische leger zit niet alleen met een verouderde leeftijdspiramide. De personeelskosten wegen in verhouding

met de investeringen ook veel te zwaar. Het effectief wordt verlaagd naar 39.500 personeelsleden, aangevuld met een aanzienlijke reserve ("Elke jongere, man of vrouw, zou een militaire of burgerdienst moeten kunnen uitvoeren"). Dat neemt niet weg dat ons leger moet blijven alle taken waarnemen (land-, lucht-, zeemacht, etc.). De krijgsmachtonderdelen moeten, geheel overeenkomstig het NSC van de NAVO, snel inzetbaar en goed internationaal integreerbaar zijn. Investeringen in militaire uitrusting worden geheroriënteerd naar typisch interventiemateriaal: gepantserde rupsvoertuigen worden vervangen door lichte en mobiele gepantserde wielervoertuigen (ook handig om binnenlandse opstanden de kop in te drukken). Hoewel de Joint Strike Fighter als dusdanig niet langer wordt weerhouden (tenminste als militair dossier en niet als economisch dossier, een bevoegdheid voor de gewesten), gaat het plan ervan uit dat we op termijn minstens 48 jachtvliegtuigen moeten aanschaffen. De 11 C-130's worden vervangen door 7 transportvliegtuigen van het FLA-type (Future Large Aircraft), etc. Eerder noemde de SP de vervanging van de C-130 een 'humanitaire' investering, omdat ze hun nut be-

wijzen bij humanitaire operaties. Wel als ze enkel dienen om bijvoorbeeld voedsel te transporteren naar noodgebieden, waarom dan die taak niet uitbesteden aan een civiele instantie, zeg maar als een soort out-of-area taken van de civiele bescherming? De waarheid is dat het leger die toestellen uiteraard nodig heeft om troepen en uitrusting voor militaire interventies te transporteren. Gezien het primaat van het NAVO-NSC is daar niets 'humanitairs' aan.

Conclusie

Het Belgisch lidmaatschap van de NAVO en de verregaande keuze voor een militaire arm voor de EU, laten op Belgisch niveau nog weinig ruimte om een alternatieve koers te varen. Het strategisch plan is, gezien het kopiëren van het NSC, in strijd met het Handvest van de VN en draagt verder bij tot de uitholling ervan. Een consequente keuze voor een echte veiligheidspolitiek, zou juist de discussie moeten verleggen naar hoe we de VN (en OVSE) kunnen versterken en efficiënter maken i.z. geweldpreventie en conflicthanting. Hoe kunnen we er voor zorgen dat de VN geen instrument wordt van belangen van grootmachten? Hoe kunnen we het heft in handen geven van niet-militairen? Hoe kunnen we het defensiedebat terug op een meer democratische manier gestalte geven (i.p.v. de sluipende besluitvorming binnen de NAVO)? Etc. Elementen waarop het strategisch plan geen enkel antwoord geeft en mee in contradictie is. Het strategisch plan is een keuze voor de versterking van de militaire poot van ons veiligheids- en defensiebeleid. En als de Groenen (en de SP) in een volgende regering uit de boot vallen, is de weg vrij naar een sterke stijging van het defensiebudget. Zonder twijfel. En daar zullen beide partijen mee verantwoordelijk voor zijn.

Ludo De Brabander

¹ Dat werd bevestigd door de Belgische NAVO-ambassadeur na een vraag van parlementslid Peter Vanhoutte. Deze vroeg waarom de niet-artikel 5 opdrachten niet in het basisverdrag waren ingeschreven. Ambassadeur Grüben, permanent vertegenwoordiger van België bij de NAVO-Raad, antwoordde, dat de opname daarvan eerst werd overwogen, maar dat men er uiteindelijk van af zag om te vermijden dat het tot een volledige herziening van het basisverdrag zou komen. M.a.w. de democratische spelregels zouden roet in het eten van de NAVO kunnen gooien. Zie ook Uitpers nr. 2.

Een 'derde' weg

Als men wil weten of er een 'derde weg' bestaat en of die wat dan ook goeds belooft, moet toch wel eerst en vooral duidelijk zijn wat eigenlijk de kenmerken zijn of waren van de 'eerste' en de 'tweede' weg. Welnu, natuurlijk bedoelt men een 'derde weg' die afwijkt van het kapitalisme, of de vrijmarkteconomie, à la Reagan of Thatcher, alsook van een socialisme à la Stalin, Chroetsjov, Brezjnev of zelfs Gorbatsjov. Die dames en heren waren toch echter enkel gedachteloze epigonen van een gedachtegoed dat teruggaat enerzijds op David Ricardo en anderzijds op Karl Marx, op zijn beurt sterk beïnvloedt door de eerstgenoemde.

Ricardo

Het idee van Ricardo waar het 'neo'-liberalisme nauwelijks iets aan heeft toegevoegd, was dit: "In een systeem van volledig vrije handel besteedt elk land zijn kapitaal en arbeid aan die toepassingen die voor beiden het meest voordelig zijn. Dit streven naar het individueel voordeel (van elk land) is op wonderbaarlijke wijze verbonden met het universele welzijn van het geheel (van alle landen).

Door de industrie te stimuleren, de uitvindingen te belonen en het meest efficiënt gebruik te maken van de natuurgegeven mogelijkheden, verdeelt het de arbeid op de meest efficiënte en meest economische wijze: en door de totale massa van de productie te doen groeien, verspreidt het een algemeen voordeel en verbindt het de universele samenleving der naties van de gehele beschaafde wereld door een band van gemeenschappelijk belang en wederzijdse uitwisseling. Het is dit principe dat bepaalt dat wijn zal gemaakt worden in Frankrijk en Portugal, graan in

Amerika en in Polen en metaalwaren en andere goederen in Engeland." ("On the Principles of Political Economy and Taxation", 1817, ed.Sraffa, p.133)

Marx

Daarbij het commentaar van Marx bij wiens mening de zaak- en woordvoerders van het enig totnogtoe reëel bestaande socialisme nauwgezet hebben getracht aan te sluiten: "Ricardo wil de productie terwille van de productie, en dit terecht. Wilde men beweren, zoals sentimentele tegenstanders van Ricardo hebben gedaan, dat niet de productie als dusdanig het doel kon zijn, dan vergeet men dat de productie om de productie niets anders betekent

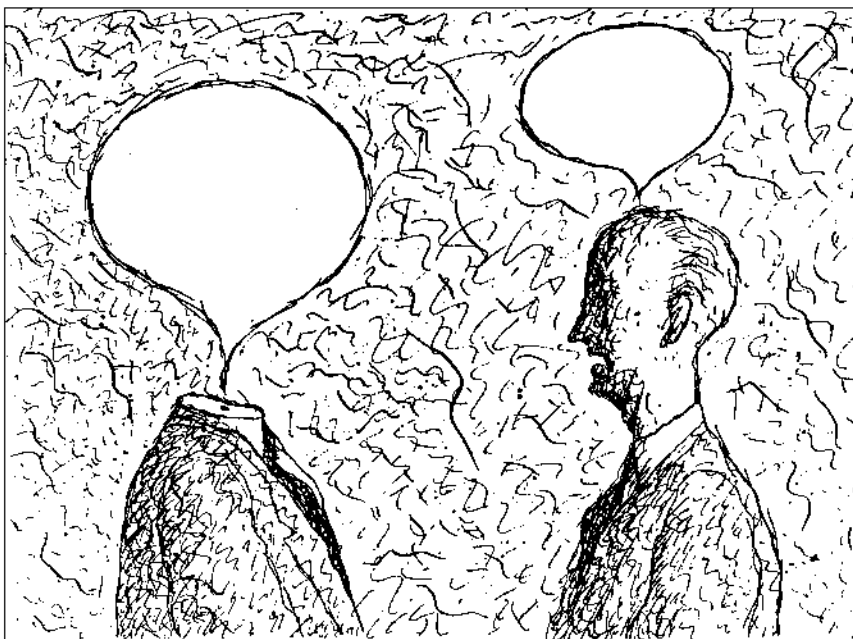
slacht, hoewel aanvankelijk voltrokken ten koste van een meerderheid van menselijke individuen en van gehele mensenklassen, uiteindelijk dit antagonisme doorbreekt en overeenkomt met de ontwikkeling van het enkelvoudig individu, dat dus de hogere ontwikkeling van de individualiteit slechts bereikt wordt door een historisch proces waar de individuen aan opgeofferd worden." (Das Kapital'. IV, 1862/1863, MEW, 26, 111).

Waar zit hem dan het verschil tussen de mening van Ricardo, de vaandeldrager van het liberalisme, en Marx, de autoriteit van het enig totnogtoe reëel bestaande socialisme, behalve dan dat de gedachte van Ricardo iets meer eu-

forisch en die van Marx ietwat meer realistisch was? En indien dit verschil vervaagt, en indien we niet langer kunnen geloven in de nuttigheid van een productie om de productie voor het 'mensengeslacht', hebben we dan niet eerder dan een vermeende 'derde weg' nood aan gewoon een andere, enkel een 'tweede weg'?

Planmatig

Zijn of waren er echter niet toch belangrijke verschillen

dan een ontwikkeling van de menselijke productiekrachten, dus een **ontwikkeling van de rijkdom van de menselijke natuur als doel op zich**. Wanneer men, zoals Sismondi, daartegenover het welzijn van de enkeling vooropstelt, stelt men in feite dat de ontwikkeling van het mensengeslacht moet worden **tegengehouden** om het welzijn van de enkeling veilig te stellen en dat bijgevolg b.v. ook geen oorlog meer zou mogen gevoerd worden waarbij in ieder geval enkelingen kapot gaan. (...) Men begrijpt niet dat zo'n ontwikkeling van de vermogens van het **mensenge-**

tussen de wegen van het kapitalisme, of de vrijmarkteconomie, in opvolging van Ricardo, en van het socialisme, in opvolging van Marx? Ongetwijfeld. Wat echter is of was het groot verschil? Het feit dat de socialistische landen, in tegenstelling met 'het Westen', dan toch geen vrijmarkteconomie bedreven? Is of was dat echter de ware tegenstelling? Economie is de theorie en de praktijk van de (meest geschikte) aanwending, in het belang van de mensen, van de op een gegeven tijdstip in een bepaalde streek beschikbare productiemiddelen (in essentie grondstof-

Schuldbekentenis, een grapje of...?

Op 12 maart heeft paus Johannes-Paulus II, geassisteerd door zeven kardinalen, in de Sint-Pietersbasiliek te Rome in aanwezigheid van een grote massa volk in het raam van het jubileum 2000 publiek vergiffenis gevraagd voor fouten en misdaden, door de kerk bedreven in het verleden. Een liturgie zonder voorgaande stelt de internationale theologische commissie vast in haar documenten "Herinnering en verzoening. De Kerk en de fouten uit het verleden". Zulke daad van het leerambt mag niet onbevraagd voorbij gegaan worden.

Ik wil vooraf stellen dat schuld bekennen en vergiffenis vragen, zowel voor gelovigen als voor vrijzinnigen, een diepe zin en betekenis kunnen hebben om in het reine te komen met zichzelf en met eigen levensoriëntatie. Wanneer het oprecht gebeurt is het een daad van diep doorleefde geesteskracht die tot uiting komt in de omgang van dader en slachtoffer met elkaar, zowel op het persoonlijke als op het collectieve vlak, a fortiori wanneer zij in een strijdpositie verwikkeld zijn geweest en nog altijd zijn. Iedere christelijke viering begint bijgevolg met een schuldbekentenis tegenover God en tegenover elkaar en met een bede om vergiffenis. Dat kan voor christenen gezien vanuit hun geloof zelfs uitgroeien tot een daad met sacramentele draagkracht.

Nu blijkt het de jongste tijd een modeverschijnsel te worden voor kerk- en regeringsleiders om in naam van het volk schuld te bekennen voor daden uit het verleden. Doorgaans krijgt zulk gebeuren een uitgesproken en voelbaar sentimenteel karakter. Het gaat gepaard met het wegpinken van enkele traantjes, zodat men nadien met een gerust gemoed kan overgaan tot de orde van de dag. Daarmee is de kous af.

Een groot stuk kerkgeschiedenis passeerde de revue op zondag 12 maart in de Sint-Pietersbasiliek te Rome. Wij vergeven en vragen vergiffenis voor het gebruik van geweld in dienst van de

waarheid en voor de nalatigheid vanwege de kerk bij het aanklagen van onrecht en geweld, voor de kruistochten en de inquisitie, voor de verhouding tot de joden, voor de discriminatie van vrouwen en van mensen op grond van hun ras en hun huidskleur. Ik beperk mij tot drie vragen.

Eerste vraag. Wie is het subject van de schuldbekentenis? Natuurlijk op de eerste plaats de paus. Van hem gaat het initiatief uit. Maar hij doet het in naam van de zonen en de dochters van de kerk. Het is duidelijk dat een instelling, een kerk, een staat of een partij als zodanig niet kunnen zondigen. Het zijn altijd mensen die het doen (l'indépassibilité de l'organisme pratique – cf. Sartre).

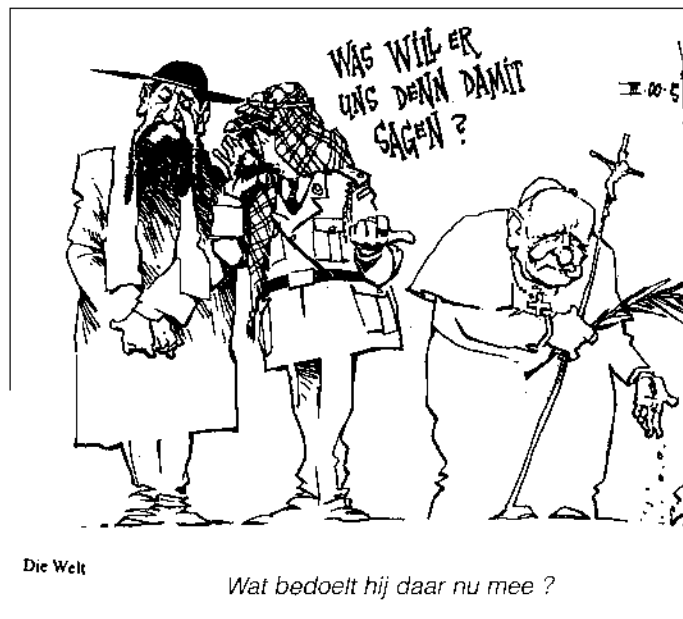
lens nillens de bevelen uitvoeren, wel diegenen die de bevelen geven. Hoe hoger in rangorde, des te schuldiger. In zijn schuldbekentenis noemt de paus geen namen. Dat kon wellicht moeilijk, want zelfs indien er een hele litanie van werd gemaakt, zouden er ongetwijfeld toch nog vergeten of overgeslagen worden. Maar nu wordt iedereen over dezelfde kam geschoren en moet bijgevolg niemand zich persoonlijk aangesproken en opgevorderd voelen. De plechtigheid had een erg vaag en onpersoonlijk karakter.

Tweede vraag. Kan men vergiffenis vragen voor zonden en misdaden die in het verleden zijn begaan? Christenen van vandaag voelen zich daar niet het

minst bij betrokken. Wij kunnen ons niet schuldig voelen voor wat de kruisvaarders uitgespookt hebben en voor wat vrouwen aangedaan werd door ze als heksen op brandstapels te doen sterven. Wanneer vergiffenis wordt gevraagd voor zonden uit het verleden, past het een uitdrukkelijke link te leggen met het heden, zo niet krijgt de vraag een haast academisch karakter en ontaardt ze tot een goedkoop gedoe. Kruisvaarders worden niet meer ingescheept, maar is de houding van de hedendaagse christenen tegenover moslims en joden zonder zonde? Hoe is de stand van de oecumenische beweging? Waar liggen de bijzonderste hinderpalen? Heksen verbranden

behoort tot de geschiedenis, maar hoe gedraagt zich de kerk van vandaag "in hoofd en leden" tegenover vrouwen en uit-de-echtgescheidenen? Brandstapels doen het niet meer, maar nutteloze discussies over de plaats en de functie van vrouwen in de kerk laaien toch nog altijd op en komen kwetsend over. Geen verzoening voor fouten uit het verleden zonder gerechtigheid in het heden. Bidden om vergiffenis heeft een andere betekenis dan beroep doen op de toegeeflijkheid van de slachtoffers.

Derde vraag. De schuldbekentenis met de paus en de kardinalen als voorgangers kende een quasi-liturgisch ver-

loop. Zij vroegen op de eerste plaats vergiffenis aan God. Als gelovige kan ik dat begrijpen, maar tegelijkertijd roept het de vraag op: wordt God in die context niet misbruikt als stoplap om eigen geweten te sussen? Schuld belijden is geen vrijblijvende daad, zeker niet wanneer ze in de openbaarheid wordt uitgesproken. Men mag aan God vergiffenis vragen vanuit de bereidheid het aangedane onrecht te herstellen en goed te maken in de toekomst wat men verkeerd heeft gedaan in het verleden. Tenminste in de mate van het mogelijke, want wat gedaan is, blijft gedaan en wat voorbij is, is onherroepelijk voorbij. Vergiffenis van God valt niet uit de lucht als een weldadige lenteregen over winterse zielen, maar moet bemiddeld worden door recht te trekken wat men

scheef heeft doen groeien en door daadwerkelijk te zoeken naar meer genadige verhoudingen in wederkerigheid tussen daders en slachtoffers, eventueel voor hun nakomelingen. Vergiffenis vragen impliceert berouw: spijt hebben over het onrecht en de wil om zich te bekeren, te veranderen van levensoriëntatie. Zonder berouw is het een heiligschennende daad, een gruwel in de ogen van de gelovigen.

Tot slot. Ondanks de vragen die kunnen en moeten worden gesteld bij dat gebeuren van 12 maart, wordt er misschien toch een lichtje ontstoken. Men zal niet meer kunnen spreken over de heiligheid van de kerk en over de onfeilbaarheid van de paus zoals men het tot nu toe heeft gedaan. Het zal in ieder

geval bescheidener en meer verantwoord moeten gebeuren, wars van alle verdoezelende slogantaal waarmee men mensen overdondert en op een dwaalspoor zet. Wat dat in concreto inhoudt, weet ik niet. De vraag is er reeds, maar het antwoord ligt in het nog-niet van de toekomst. Is het een grapje geweest of zal het een vertrekpunt worden van een meer democratische en oecumenische kerkgemeenschap "in hoofd en leden" als engagement voor een meer solidaire samenleving met andersgelovigen en andersdenkenden?

Guus Snijkers.
Einde mei 2000.

Afrika

Het Afrikaanse drama

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) van de Verenigde Naties publiceerde een studie over de levensverwachtingen van de bevolking in de verschillende regio's van de wereld. Om dit te bepalen werd rekening gehouden met een reeks ziekten die in sommige landen voorkomen en de wijze waarop in sommige regio's de mensen gemiddeld een gezond en actief leven leiden, en de verzorgingsmogelijkheden.

Zo werd met de ongelooflijke kloof tussen rijke en arme landen rekening gehouden. Daar waar de bevolking van de rijke landen gemiddeld 9% van hun leven ziek of invalide is, loopt dit in de arme landen op tot 14 procent.

Bovenaan het gepubliceerde klassement staat Japan met een gemiddelde levensverwachting van 74,5 jaar gezond en actief. Daarna volgens Australië (73,2) Frankrijk (73,1), Zweden (73) en Spanje (72,8). België behaalt 71,6 jaar.

In vierentwintig landen wordt de 70 jaar overschreden. De Amerikanen komen op deze lijst geprivilegieerden na Israël (70,5) op de 23ste plaats met 70,4 jaar. Volgens de studie van het WHO behoren de rijkste Amerikanen wel tot de gezondste bewoners van de planeet. De organisatie wijst er wel op dat 2,5 procent een levensverwachting heeft die niet beter is dan deze in Afrika tijdens de jaren vijftig. Gemarginaliseerde groepen als Indianen, arme zwarten,

latino's, daklozen worden hierbij vermeld. Het groot aantal ziekten als aids, kanker, hartziekten en zwaarlijvigheid zijn een andere oorzaak.

Onderaan in het klassement staan 32 landen waar de levenskansen beneden de 40 jaar liggen. In een tiental ervan wordt zelfs het gemiddelde van 35 jaar niet bereikt. Hierbij wordt Ethiopië vermeld (35,5) voorafgegaan door Niger, Zambië, Malawi, Botswana, Oeganda, Zimbabwe en Mali. Heel achteraan bengelt Sierra Leone met een levensverwachting van 25,9 jaar. Aids is de grootste doodsoorzaak in Afrika: 2,2 miljoen in 1999 tegen 300.000 tien jaar geleden. Van alle aidsgevallen in de wereld komen er 90 procent voor in Afrika. Malaria, ondervoeding en vervuild water zijn een andere belangrijke oorzaak van de sterfgevallen.

Alan Lopez, de coördinator van de WHO, wijst erop dat in zwart Afrika de levensverwachting gedaald is met 10 tot 15 jaar ten overstaan van de verwachtingen van zijn organisatie. "De hoop op een gezond leven is in meerdere Afrikaanse landen aan het teruglopen tot het niveau dat zelf niet meer bestond in de nu geïndustrialiseerde landen tijdens de Middeleeuwen", voegde hij er aan toe.

Ondertussen pleiten leiders van Westerse regeringen en internationale organisaties over de dringende noodzaak de militaire uitgaven te verhogen om nieuwe massavernietigingsstuigen te

kopen. Hoelang zullen de volkeren dergelijke tegenstellingen nog aanvaarden?

Is er nog plaats voor Afrika in de 21e eeuw?

Onder deze titel publiceerde de Wereldbank een rapport dat alarmierend is. Sinds het einde van de kolonisatie zakt het continent, door allerlei gebeurtenissen en omstandigheden steeds dieper in de miserie.

De vele conflicten, de natuurrampen, de onmacht van de regeringen en de uitbuiting van zijn natuurlijke rijkdommen door de multinationals hebben Afrika niet toegelaten van start te gaan.

Afrika ziet zijn deel in de wereldhandel teruglopen. Inbegrepen inzake grondstoffen en basisproducten. Ze is een slachtoffer van een zwakke diversificatie naar nieuwe sectoren, er is de vlucht van kapitalen en corruptie en het verlies van grijze materie naar de rijke regio's (hun aantal wordt op 25.000 geschat). De totale inkomsten van de 48 staten, Zuid-Afrika niet meegerekend, zijn amper gelijk aan die van België. Sub-Sahara Afrika bezit minder wegen dan Polen. Afrika wordt vandaag bedreigd met de volledig uitsluiting van de nieuwe informatietechnologie.

Bijna de helft van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Ganse regio's worden bedreigd door de snelle verspreiding van aids en andere besmettelijke ziekten.

ADS

Dubbele opdonder voor Blair

Wat alle waarnemers voorspelden, is uitgekomen. Bij de plaatselijke verkiezingen (gemeenteraden en districtsraden) wonnen de conservatieven net onder 600 zetels, Labour verloor de controle over 14 raden en de Conservatieven wonnen de meerderheid in 16 raden. Nauwelijks meer dan 30 % van de kiezers kwamen opdagen. Daarbij kwam dan nog dat, zoals verwacht, Ken Livingston het burgemeesterschap won in Londen, ondanks alle inspanningen van het Blair apparaat en zijn kansloze kandidaat DOBSON, om hem te besmeuren. Livingston's overwinning was geen Labour overwinning, want in de gelijktijdige raadsverkiezingen kregen Conservatieven en Labour elk 6 rechtstreeks verkozenen in de nieuwe Londense Raad.

- Voor deze uitslagen worden tal van uiteenlopende redenen aangehaald.
- Blair's "conservatieve" lijn kon de vlottende "middle class" kiezers, die bij de laatste algemene verkiezingen MAJOR de rug toekeerden er niet van overtuigen het Labour kamp trouw te blijven.
- In plaatselijke verkiezingen spelen 'nationale problemen' een ondergeschikte rol, maar de populistische slogans van de conservatieve leider HAGUE, over 'Wet en Orde', uitlatingen over asielzoekers die zo overgenomen zijn uit de woordenschat van het Vlaams Blok en consoorten sloegen beter in dan de ruggengraatloze protesten van New Labour.
- Volgens sommigen bleven veel traditionele Labour-kiezers gewoon thuis, uit protest tegen de vele U-bochten van de leiding, die haar verkiezingsbeloften naar de archieven verwijst.
- De rampzalige nationalisatie van de spoorwegen, verdeeld over een tiental verschillende maatschappijen, leidde tot chaos, slochte dienstverlening en buitensporige prijsverhogingen. De Maatschappij belast met het beheer van de infrastructuur maakte miljoenenwinsten ten bate van de aandeelhouders en de bestuurders, maar schoot zozeer tekort in haar opdracht, dat een paar spectaculaire ongevallen gebeurden. Maar eens te meer schuwde Labour radicale maatregelen, wat niet ongemerkt voorbijging aan de massa van de forenzen, precies een belangrijk ingrediënt van de vlottende massa die zowel links als rechts kon evolueren. Blijkbaar zwenkten ze nu naar rechts.

Groot-Brittannië - Gemeenteraden - 4/5/00

Het schijnbaar onmogelijke is gebeurd. Tony Blair, de meest populaire premier na drie jaar regeren, heeft een daverende nederlaag opgelopen. In 1952 steden en gemeenten werden verkiezingen gehouden waaraan 15 miljoen kiezers deelnamen. Labour verloor 600 gemeenteraadsleden en noteerde de slechtste resultaten sinds 1987.

Londen: Overwinning van Ken Livingston

Met belangstelling werd uitgekeken naar de resultaten in Londen. We hebben in vorige nummers van VREDE reeds aangetoond op welke ondemocratische wijze deze verkiezingen door Blair werden aangepakt. Ken Livingston, de vroegere voorzitter van de Raad van Groot Londen die door Thatcher ontbonden werd, kwam bij de opiniepeilingen als kandidaat burgemeester als eerste uit de bus. Voor Blair

- De liefdesaffaire van BLAIR met Big Business en met de geldmagnaten van de 'City', zit er voor niet weinig tussen dat het pond sterling zulke hoge koersen scheert. Dat is fijn voor de makelaars en de speculanten, maar het heeft nefaste gevolgen voor de Britse fabricatie-industrie. Wegens de hoge wisselkoers, verliest de Britse industrie haar Europese afzetgebieden, en sluiten meer en meer bedrijven hun poorten, net zoals destijds onder Thatcher. Dat wordt niet in dank afgenomen in de industriegebieden van Midden-Engeland, vanouds het hartland van Labour. Dat is waar de traditionele Labour-kiezers er de brui aan geven. Maar BLAIR is niet te vermurwen. Zijn economische politiek is goed voor zijn vrienden in de City: hoge interestvoeten trekken immers speculatiekapitaal aan, maar zijn dodelijk voor de industrie. Zijn tactiek de schuld voor de problemen voor de voeten van de buitenlandse concurrenten te leggen: niet de City, maar BMW voor het Rover debacle verantwoordelijk gesteld, alhoewel nu blijkt dat geen financier in Engeland bereid is het doodzieke bedrijf te ruggensteunen.

Dan blijven er nog de financiële schandalen die MAJOR ten val brachten. Maar pas was de nieuwe Labourregering gevormd, of daar vielen de geraamten uit de muurkast: Labour kreeg fikse geldinjecties van miljonairs uit New Labour's nieuwe vriendenkring, er waren 'leningen' van zakenlui aan ministers, en BLAIR moest al dadelijk enkele kabinetsleden wandelen sturen (waaronder MANDELSON), die evenwel korte tijd later weer werd opgevestigd.

- Conclusie van de kiezers,
- Labour onder BLAIR is geen haar beter dan de Conservatieven onder MAJOR of HAGUE, waarom dan niet terug naar de vertrouwde stal?
- Labour onder BLAIR verbrak zijn beloften aan de eigen kiezers, waarom dan nog langer ervoor stemmen?

Een sociaal-democratische partij zonder ruggengraat, verliest haar aantrekkingskracht. Als BLAIR een tweede ambts-termijn beoogt, dan zal hij nodig enkele correcties moeten aanbrengen: ofwel zelf opstappen en de baan ruimen voor een meer radicale leidersfiguur, of zich ontdoen van zijn centrum-rechtse coterie van ja kniekers.

Frans Frison, 5 mei 2000

was hij echter te links en gezien hij zich voor Blair niet wilde plooiën gewoon uit de partij gezet.

Als onafhankelijke kandidaat behaalde hij echter op 4 mei bijna 50 % van de stemmen of maar liefst drie maal meer dan Dobson, de kandidaat van Blair. (14 %)

De conservatieve kandidaat Steven Norris kwam met 28 % op de tweede plaats. De opkomst was, zoals reeds bij de Europese verkiezingen, zeer laag.

In Londen was het iets meer dan elders in Groot-Brittannië maar toch slechts 34 %.

De strijd van Ken Livingston was een strijd van "een tegen allen". Niet alleen Blair en zijn partij maar alle Londense kranten, met uitzondering van de "Independant" voerden een campagne tegen Livingston die bovendien over weinig financiële middelen beschikte.

Iran - Parlement - 5/5/00

De verkiezingen in Iran hebben een zonderlinge wending genomen. Op de 290 zetels werden reeds in de eerste ronde in februari de grote meerderheid van de zetels door de aanhangers van de president Khatami verkozen. Deze

streeft hervormingen na. In Teheran waren er dit niet minder dan 29 op de 30 te begeven zetels.

De gewezen president Rafsandjani kwam slechts als laatste met de hakken over de sloop. De Raad van de Wachten die zich echter over de geldigheid van de verkiezingen moet uitspreken bevestigde echter slechts de uitslag van 185 kandidaten waarvan er niettemin 175 tot de hervormers behoren. In Teheran werd de uitslag van 7 van de 9 kiesdistricten niet goedgekeurd.

In de tweede ronde op 5 mei veroverden de aanhangers van Khatami opnieuw 46 van de 66 te begeven zetels.

Het is nu afwachten tot de eerste bijeenkomst van het parlement om te weten hoe de juiste samenstelling er zal uitzien. De absolute meerderheid in het parlement laat Khatami toe de macht van de Raad van de Wachten terug te schroeven.

Ondertussen hebben de conservatieve krachten reeds de verschijning van 17 progressieve kranten en tijdschriften verboden.

Duitsland - Deelstaat - 14/5/00

De uittrekkende Minister President Wolfgang Clement (SPD) won de verkiezingen in de deelstaat Noordrijn-Westfalen maar niettemin met de laagste score sinds 1962.

De SPD behaalde 42,8 % van de stemmen (- 3,2 %). De CDU die voor de affaire Kohl in de opiniepeilingen als de overwinnaar werd vooropgesteld boekte 37 % van de stemmen (- 0,7 %). De Groenen, die met de SPD in de deelstaat regeren verloren een derde van hun stemmen en vielen terug van 10 % in 1995 naar 7,1 %.

Rijnland-Westfalen is een deelstaat met 18 miljoen inwoners. Dus meer dan de vroegere DDR en vertegenwoordigt bijna een vierde van de Duitse bevolking.

Italië - Regio's - 16/4/00

Drieënveertig miljoen kiezers werden opgeroepen om deel te nemen aan de regionale verkiezingen (met uitzondering van vijf). De regionale raadsleden worden verkozen voor vijf jaar en voor de eerste maal de voorzitter rechtstreeks.

De rechtse coalitie, onder leiding van Silvio Berlusconi, veroverde acht regio's tegen zeven voor centrum links. Opvallend is het verlies van drie regio's voor de regeringsmeerderheid: Liguë, Calabre en Latium (Rome). Onrustwekkend is dat in deze laatste regio het de kandidaat is van de Nationale Alliantie (post-fascistisch) Francesco Storace, een gekend fascist, als voorzitter verkozen werd.

Centrum Links behaalde 41,5 %, nationaal rechts 50,7 % van de stemmen maar 27,4 % nam niet aan de verkiezingen deel. Door Berlusconi die door een regeringsbesluit een beperking werd opgelegd om op zijn TV-zenders dagelijks zijn kiespropaganda te voeren werd een monstercampagne opgezet. Zo werd met een cruiseschip in alle havens van Italië aangemeerd met de daarbij horende massa shows. Na zijn overwinning eiste Berlusconi vervroegde nationale verkiezingen. Premier Massimo d'Alana gaf zijn ontslag en wordt opgevolgd door Guigliano Amato.

Italië - Referendum - 21/5/00

Het door de regering d'Alana voorziene referendum, werd na de nederlaag in de regionale verkiezingen, door de nieuwe regering Amato uitgevoerd. Van de ingediende voorstellen werden er zeven aan de kiezers voorgelegd.

In Italië kan, met 500.000 handtekeningen, een referendum over een probleem afgedwongen worden. Het belangrijkste van de zeven referenda was dit over de verandering van de kieswet. Het principe dat 75 % van de verkozenen volgens het meerderheidssysteem (zoals in Engeland) verkozen worden en slechts 25 % volgens het evenredig stemrecht

wensten de grote partijen te wijzigen.

Het evenredig systeem zou worden afgeschaft een kiesdrempel ingevoerd zodat alle kleinere partijen uit het parlement zouden verdwijnen. De centrumregering conservatief rechts en de postfascisten waren voor deze formule maar Berlusconi riep de kiezers op niet aan het referendum deel te nemen. Meteen wilde hij, gezien de uitslag van het referendum slechts rechtsgeldig is wanneer meer dan 50 % er aan deelnemen, de regering verplichten nieuwe nationale verkiezingen te organiseren. Uiteindelijk behaalden de vragen gemiddeld slechts 31 à 32 % antwoorden.

De stemming over de nieuwe kieswet bekwam wel 82 % maar de deelname bleef onder de 50 % zodat het een maat voor niets was. Voor de kleinere partijen, Groenen, Radicale Communisten e.a. is dit natuurlijk een goede zaak.

Het ziet er niettemin naar uit dat met de groeiende invloed van Forza Italia van Berlusconi en zijn bondgenoten van de Lega Nord en de postfascisten de Italiaanse bevolking een moeilijke toekomst te gemoet gaat.

Zwitserland - Referendum - 21/5/00

De Zwitsers hebben in een referendum een reeks bilaterale akkoorden met de Europese Unie goedgekeurd. Het aantal ja stemmen bedroeg 67,2 en slechts in twee kantons werd geen meerderheid behaald. De deelname aan het referendum dat zeven jaar geleden over een gelijkaardige vraag slechts 47,4 % bedroeg was nu opgelopen tot 78,7 %.

San Domingo - President - 16/5/00

Hypolito Mejia, de oppositiekandidaat won, tijdens de eerste ronde met 49,87 % de presidentsverkiezingen. De regeringskandidaat Darilo Medina, die 24,94 % van de stemmen behaalde trok zich terug waardoor er geen tweede ronde nodig was.

De conservatief Joaquin Balaguer, die vele jaren president was (93 jaar en blind is) was niet ingenomen met deze terugtrekking gezien hij gehoopt had met de steun van de kiezers van Medina Hipolito Mejia nog te kunnen verslaan.

Tunis - Gemeenteraden - 28/5/2000

De partij van president Ben Ali veroverde 94% van de 4.144 te begeven zetels in de 257 gemeenteraden. De vijf "legale" oppositiepartijen en de twintig onafhankelijke kandidaten behaalden samen 6% van de stemmen en 250 zetels. De regeringspartij zal dus de 257 bestaande gemeenten in Tunis besturen...

Peru - President - 28/5/2000

De uittrekkende president Alberto Fujimori behaalde in de tweede ronde iets meer dan 50% van de stemmen. Tijdens de eerste ronde kwam Fujimori uit op iets minder dan 50%, zodat een tweede ronde noodzakelijk was. Zijn tegenstander, Alejandro Toledo, een Indiaan die het tot expert van de Wereldbank heeft gebracht, en de internationale waarnemers waren het erover eens dat reeds in de eerste ronde door Fujimori bedrog was gepleegd. Toledo weigerde dan ook aan de tweede ronde deel te nemen.

Fujimori, een Japanner die naar Peru migreerde, had reeds twee ambtstermijnen achter zich. Zoals hij reeds een tijd geleden eigenhandig het parlement ontbond, liet hij ook nu door het parlement de grondwet veranderen om hem toe te laten een derde ambtstermijn na te streven.

De Peruaanse oppositie en de buitenlandse waarnemers wijzen er op dat de democratie in Peru op de helling wordt gezet en dat Fujimori steeds meer als een dictator optreedt.

Verkiezingen: informatie en commentaar: André De Smet

Nagels met koppen

■ DE BELANGRIJKSE CHEMISCHE BEDRIJVEN IN DE WERELD.

Klassement volgens hun zakencijfer in 1999
(in Euro's)

	(miljard)
1. Basf (Duitsland):	29,5
2. Bayer (Duitsland):	27,32
3. Dupont (V.S.):	24,6
4. Atofina (Frankrijk):	17,4
5. Exxon-Mobil (V.S.):	14,9
6. Akzo-Nobel (Ned.-Zweden):	14,4
7. Mitsubishi (Japan):	13,0
8. Shell-Chemie (Ned.-G.Br.):	12,1
9. ICI (Groot-Brittannië):	10,8
10. Degussa Huels (Duitsland):	10,4
11. Amaco-Cemie (Groot-Brit.):	8,8
12. Solvay (België):	7,9

■ **WORLD ONLINE:** Reeds meer dan 10.000 gedupeerde beleggers van World Online hebben bij diverse instanties klacht neergelegd om, na het verloop van de dramatische beursgang, hun geld terug te krijgen.

De voorzitter van World Online Nina Brink had voor de beursgang haar aandelen reeds verkocht en hierover geen melding gemaakt.

Het personeel van World Online aan wie de directie leningen had gegeven om aandelen te kopen, zit eveneens met de gebroken potten gezien ze de leningen moeten terug betalen en met aandelen zitten die aanzienlijk in waarde gedaald zijn.

De grote banken ABN en Goldman Sacks zijn eveneens bij de zaak betrokken.

Ook internationaal wordt Goldman Sacks ter verantwoording geroepen o.m. door de Japanse regering gezien ze betrokken blijkt te zijn bij geflopte beursintroducties.

Dit blijkt ook het geval te zijn in België bij de beursgang van Afga-Gevaert.

■ BELANGRIJKSTE WAPEN-LEVERANCIERS IN DE WERELD

1. Verenigde Staten
2. Rusland
3. Frankrijk
4. Groot-Brittannië
5. Duitsland

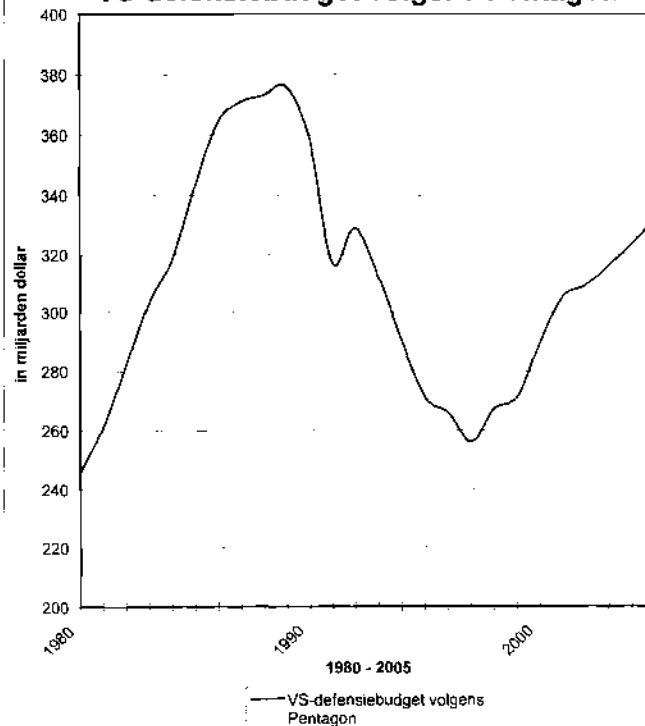
(bron: Sipri Jaarboek 99).

Hierbij moet genoteerd worden dat dit de landen zijn die een rol spelen in de G8 en waarvan de meesten een veto recht hebben in de Veiligheidsraad.

■ TOP VAN DE 500 GROOTSTE BEDRIJVEN IN 1999

Noord-Amerika:	227	Azië-Stille Oceaan:	32
Verenigde Staten:	219	Australië:	8
Canada:	8	Hong Kong:	7
		Zuid-Korea:	5
		Taiwan:	4
		Singapour:	4
		India:	3
		Maleisië:	1
		Totaal:	32
Europa:	158	Midden-Oosten:	1
Groot-Brittannië:	46	Saoudi-Arabië	1
Frankrijk:	26		
Duitsland:	20		
Italië:	14		
Nederland:	11	Afrika:	1
Spanje:	8	Zuid-Afrika:	1
Finland:	4		
Zweden:	4		
Nederland/Gr.-Britt.:	3		
België:	3	Stille Oceaan-Europa:	1
Denemarken:	3	Gr.Br./Australië:	1
Griekenland:	2		
België/Nederland:	1		
Zwitserland/Br.-Britt.:	1		
Turkije:	1		
Noorwegen:	1		
Totaal:	158		

VS-defensiebudget volgens Pentagon

Londen in beeld

Een stad met zeven en een half miljoen inwoners, een budget van 210 miljard frank, 18 % van het Bruto Binnenlands Product en een totale culturele, financiële en politieke dominantie op het Verenigd Koninkrijk.

Als Londen een land was dan zou haar economie de zesde sterkste macht zijn in de wereld.

En dit voor Oostenrijk, Zweden of zelfs Rusland.

Londen was tot heden de enige Europese stad zonder verkozen burgemeester. In deze kosmopolitische stad zijn er 30 % van de inwoners immigranten die uit 33 landen komen en twee honderd verschillende talen spreken. De werkloosheid is hoger dan het nationaal gemiddelde (6,2 % tegen 5 %). Op 4 mei werden een burgemeester en 25 raadsleden gekozen. Van 1963 tot 1986 werd de hoofdstad bestuurd door een indirect verkozen instantie zonder wettelijke macht. Deze "Raad van Groot Londen" stond onder voorzitterschap van Ken Levingston en werd door Margret Thatcher ontbonden. Tony Blair besliste dat opnieuw inspraak moest verleend worden aan de bevolking. Uit de feiten is gebleken dat hij dit echter onder "zijn" controle wilde houden.

Markante gebeurtenissen in de XXe eeuw projectie in de XXIe eeuw

In welke mate bepaalde gebeurtenissen van significante zullen of kunnen hebben van de ene eeuw naar de andere is in zekere mate voorspelbaar, dit afhankelijk van de waarschijnlijkheid dat onvoorzienbare factoren bestaan en waarschijnlijk steeds zullen interfereren.

Uit de brede waaier van gebeurtenissen zijn sommige aspecten belangrijker dan andere; de punten die hier belicht worden zijn de verantwoordelijkheid van de auteur. Als elk mens in de toekomst tijd had om op te letten op de ontwikkelingen in de XXe eeuw van de laatste in de biologie en de geneeskunde dat gevolgd is met een omgeving op onze planeet. De andere belangrijke definities werden gecompliceerd uit de literatuur.

Geneeskunde - biologie

Enkele gegevens tot nadenken; in 1900 waren er 1 miljard 600.000 miljoen mensen op aarde. In 1951 waren er 3 miljard en in 1999 6 miljard. De gemiddelde leeftijd in onze westerse gemeenschap in 1951 was ongeveer 59 jaar voor de man met enkele maanden meer voor de vrouw. In 1999 is dit 69 voor de man en ongeveer 70 voor de vrouw. De berekende life expectancy op het einde van XXe eeuw is 79 jaar voor de man en 82 bij de vrouw.

Nooit is er in de geschiedenis een dergelijke snelle evolutie waargenomen. De oorzaken die dit mogelijk hebben gemaakt zijn in eerste orde de sociale geneeskunde met de profylactische aanpak, vaccinaties, antibiotica en de farmaca. Daarbij komt de mogelijkheid voor de meeste burgers te kunnen genieten van de steeds meer performante technologie in de geneeskunde.

Het is evident dat het sociaal systeem dat wij kennen niet spontaan ontstond. Het resulteert uit de betrachtng een structuur op te bouwen die steelt op **nicht op gezondheidszorg**, voor eenieder toegankelijk.

In de laatste jaren zijn in versneld tempo in het domein van de geneeskunde complicaties opgetreden die een probleem stellen voor de toekomst op kort termijn.

Bij toediening van antibiotica is het "weerstand fenomeen" ontstaan, met alle implicaties van dien en dit als gevolg van een onvoldoende of niet aangepaste behandeling met antibiotica.

Recentelijk werden gevallen van tuberculose geregistreerd bij vluchtelingen uit Oost-Europa weerbaarstig aan alle medicatie.

Nieuwe virussen zijn ontdekt die moeilijk of niet met de huidige bestaande farmaca kunnen worden behandeld. Men is daaromtrent de mening toegeedaan dat het ontstaan van de grote metropolen in de derde wereld, met sterke concentratie van mensen in grote promiscuïteit waarschijnlijk aan de basis ligt. De Ebola, de Andes virus en de Nijl virus alsmede de hepatitis F en G zijn voorbeelden. Het zal een eerste orde prioriteit zijn voor de komende decennia nieuwe farmacologische structuren te ontwikkelen om daaraan te verhelpen.

De ontwikkeling van de moleculaire biologie heeft geleid tot de de problematiek van "cloning". In dit domein zijn er nu reeds opties te nemen qua toekomst in functie van de mo-

gelijkheden op het vlak van de toepassingen. Een beknopt overzicht zal het belang ervan benadrukken.

Het is bekend dat de levende materie, zowel plant als dier gedefinieerd wordt door vier zeer eenvoudige moleculen die de erfenis oordring bepalen. Er zijn ongeveer drie miljard paren van deze vier moleculen, voor de 23 paren chromosomen bij de mens. Zij bepalen het gezamenlijk genoom van de mens. Reeds een chromosoom werd volledig ontleed qua genetische samenstelling en men verwacht in de eerste paar jaren de globale kennis van het volledig genoom.

Het is evident dat de regulatie / wetgeving daaromtrent niet meer kan plaats vinden op nationaal vlak alleen, maar dat internationale conventies dienen vastgelegd. In dit verband hebben Clinton en Blair recentelijk opgeroepen om de kennis opgebouwd door versere uit National Health Institutes in het kader van het Human Genome Project in het publiek domein te plaatsen. Dit om te vermijden dat de privé sector via brevetten de monopolie ervan zou verwerven.

Het voorbeeld van Celera Genomics, een industrie van de privé, die nu reeds brevetten heeft gekregen die voor de eerste vijf jaar vast liggen, is daarvan een voorbeeld.

Beleiden de genetische technologie voor de toekomst, op basis van een sociaal wetenschappelijke ethiek, die een ethisch verantwoorde toekomstige ontwikkeling in het komende decennium van de XXIe eeuw en dit met absolute prioriteit.

Wetenschappen

De XXe eeuw heeft als kenmerk een explosieve toename van de wetenschappelijke kennis in disciplines zoals nucleaire fysica, scheikunde, kosmologie, wiskunde, gepaard met een toenemende techniciteit. De toepassingen van deze verschillende disciplines zullen belangrijke implicaties hebben in de XXIe eeuw.

In 1905 ontwierp Einstein wat hij noemde de "Invarianten Theorie" later door Poincaré herleidt als "Relativiteit Theorie". In 1910 was de laatste versie van deze theorie klaar. De wiskundige formulering ervan toonde de theoretische relatie tussen "Tijd en Lucht". De implicatie was, dat de tijd niet een constante is, maar een parameter waarvan de waarde verandert met de snelheid. Zo vertraagt de tijd wanneer de snelheid toeneemt. Een kansloos voorbeeld is dat indien een persoon zich zou verplaatsen in de ruimte aan 90% van de snelheid van het licht (300.000 km/s) en na een uur op zijn uurwerk terug komt op aarde, dan zijn er op aarde ongeveer 70 jaar voorbij gegaan. Dit in praktische termen, een machinist TGV die 5 dagen in de week Parijs Nice heen en terug aflegt, zal bij op rust gaan na 26 jaar ongeveer 2/100 s jonger zijn dan zijn thuis gebleven echtgenote.

Verder was experimenteel vastgelegd en uitgedrukt in de wet van Newton:

$$F = G \frac{M_1 M_2}{d^2}$$

waar: F de kracht / G de gravitatie constante / M 1 en M 2 de massa's / d de afstand tussen beide massa's.

Betreffend deze formule, bewees Einstein dat het experimenteel vastgelegde kwadraat van de afstand een absolute wiskundige waarde was met name het natuurlijk getal 2. In de vijf daarop volgende jaren beschreef hij aan de hand van de *niet-Euclidische meetkunde*, de fundamentele eigenschap dat de materie inwerking heeft op de ruimte waardoor deze laatste een kromming ondergaat rondom de materie zelf. Dit was de veralgemening van de oorspronkelijke theoretische beschouwing zoals benaderd tussen 1905 en 1910.

Hierin bewees Einstein dat ruimte kromt omheen massa waaruit volgt dat de *graviteit* ontstaat door krommingen interacties van de ruimtes rondom de planeten. Deze zuivere theoretische benadering werd later experimenteel bewezen op 29 mei 1919 wanneer bij volledige eclips op dat ogenblik het sterrenbeeld van Hyades in het verlengde lag van aarde, maan en zon. Inderdaad op dat moment was er een afwijking van de lichtstralen komende van het sterrenbeeld en precies met de waarde die Einstein had berekend. De gravitatie werd dus veralgemeend tot interactie van "ruimte krommingen rondom massa's".

Rond de jaren twintig was aangetoond door Vesto Slypher dat de nebulae, dus ook de planetaire stelsels, steeds verder uit elkaar gaan. Dit op basis van het Doppler effect bij spectroscopisch onderzoek. Het was Hubble die met de verbeterde telescopen dit fenomeen bevestigde.

Een Belg, priester en wiskundige, Georges Lemaître berekende de formulering ervan en las het voor in 1926 tijdens een bijeenkomst te Brussel. De aanwezige Einstein bevestigde dat de berekeningen volledig correct waren.

De wetenschappelijke wereld aanvaardde de bevindingen van Lemaître die ondubbelzinnig bewezen dat de planetaire stelsels niet alleen steeds uit elkaar gaan maar dat de verst afgelegene het snelst aan verplaatsing doen.

Het was ook deze vorser die zijn berekeningen maakte in tegengestelde zin en aantoonde dat er een begin was aan het heelal waar de ganse energie zich lokaliseerde in één punt en dat op een ogenblik, waar er "geen gisteren was", de energie vrijkwam als massa waaruit de planetaire stelsels zijn ontstaan. Hij beschreef dit in een werk "The Primeval Atom". Dit fenomeen werd later de "Big Bang" genoemd. Voor het eerst was hiermede het verband gelegd tussen nucleaire fysica en kosmologie.

Een recent werk is dit van Steven Weinberg, "The Three First Minutes". Hierin verwerkt deze fysicus zijn theoretische beschouwingen omtrent het eerste tijdsinterval na het ontstaan van massa uit energie.

De nucleaire fysica leidde tot de kennis van de structuur van de atoom met het enorm beschikbaar potentieel. Het leidde echter ook tot ontwikkelen van kernwapens, een schande voor de mensheid.

Het zal afhangen van de wijsheid van de mens of controle mechanismen kunnen ingebouwd worden om deze onuitputbare bron van energie, veilig ten goede te benutten.

De XXe eeuw is gekenmerkt door een ontwikkelen van kennis zoals nooit voordien waargenomen in de geschiedenis. Het is evident dat dit zal leiden tot nemen van opties in de XXIe eeuw waarvan de draagwijdte moeilijk voorstelbaar is.

Cultuur

In de kunst vallen verschillende merkwaardigheden op. In de periode van 1905 tot en met 1930 is er een belangrijke stroming in Rusland in de schilderkunst met namen zoals Kandinski, Chagall, Malevitch en andere. Kandinski tijdens zijn verblijf in München door tentoonstellingen over gans Europa, heeft er een grote invloed gehad op het westen. Het avant-gardisme werd in West Europa daardoor bekend en dit naast de nieuwe strekkingen die zich vooral in

Frankrijk en Duitsland voor en na de eerste wereldoorlog ontwikkelden. Sommigen van deze werden onder het Hitlerisme bestempeld als "Entartete Kunst".

In de Sovjet Unie nam na de oktober revolutie, de culturele ontwikkeling een buitengewone vlucht dit in alle takken, literatuur, muziek, beeldhouwkunst, toneel en film. Namen zoals Eisenstein in de film, Maiakovski in de literatuur naast zoveel andere, waren toonaangevend. Dit tot 1930, wanneer abrupt door de politisering ervan onder het stalinisme, de controle door de staatsorganisaties vrije mening/creativiteitsuiting onmogelijk maakte. Veel kunstenaars kwamen naar het westen; Chagall en Kandinski zijn voorbeelden ervan. Anderen bleven in Rusland doorwerken, meestal clandestien. Kenschetsend is dat er drie zalen waren in het Russisch Museum voor Moderne Kunst te Moskou, met avant-gardistische werken, maar niet toegankelijk voor het Russisch publiek wel voor vreemdelingen. De eerste kennisgeving met de "ondergrondse schilderkunst" was tijdens een eerst door de autoriteiten toegelaten tentoonstelling in een bos buiten Moskou maar waar door de aanwezigheid van vreemdelingen vooral uit het westen, de bulldozers de tentoonstelling opdoekten. Begrijpe wie kan!

In het westen is de evolutie gekenmerkt geworden door verschillende strekkingen in de schilderkunst vooral met het impressionisme, expressionisme, kubisme en andere richtingen. In ons land kennen Ensor, Permeke, Spilliaert en anderen uitstraling op wereldvlak.

Creativiteit zal zich altijd uiten, zelfs in de meest dramatische situaties zoals in Theresienstad waar de geïnterneerde joden zoals Ulmann, Krassa, Haas met enkele lotgenoten, composities hebben gerealiseerd van ongekeerde grootheid tot het bittere einde in Auschwitz.

Het is ook in periode van nazisme dat door deze laatste een meer dan duizend jaar oude cultuur, de **Jiddische** eigen aan centraal Europa, Polen, Rusland en de buurlanden aldaar totaal werd uitgeroeid.

Godsdienst

In de loop van de XXe eeuw zijn stromingen ontstaan in godsdienstig denken waarvan verdere evolutie en gevolgen diep in de XXIe eeuw zullen gevoeld worden. De opkomst van fundamentalisme vooral in de Islam met een agressieve invloed op politieke structuren en in sterke tegenstelling met de laïciserende gedachte is kenmerkend. Het heeft niet alleen geleid tot aantasten van de mensenrechten eigen aan een democratisch stelsel maar eveneens tot conflictoestanden. Het lijkt niet dat in de eerste tijd daarin noemenswaardige verandering zal horen.

Wat betreft het christendom en meer bepaald het katholicisme zijn er veranderingen in denken opgetreden die misschien nog niet duidelijk kunnen worden ingeschat, althans voor buitenstaanders.

Het was in 1905 dat een werk verscheen van Loisy Alfred, een Frans priester en exegeet. Het was de vertaling en bespreking uit het Grieks van de drie synoptische evangeliën. De aanpak ervan was zuiver wetenschappelijke in die zin dat Loisy als exegeet de leer van Christus benadert vanuit de vergelijking tussen de teksten zelf. Er is nooit zoveel geschreven over iemand waarover zo weinig geweten is, als over het leven van Jezus. Terzelfdertijd was Tyrrell, een Iers jezuit, een zelfde weg ingeslagen en heeft later een zelfde lot als Loisy ondergaan.

Deze methodologie was gekend onder de naam van het **Modernisme**. Als stroming werd het niet aanvaard door het Vaticaan en als gevolg ervan met daarbij het publiceren van zijn werk **L'Évangile et l'Église** dat Loisy werd geëxcommuniceerd. Zijn verdere loopbaan bracht hij door als hoogleraar aan het Collège de France waar hij exegetische en vergelijkende studie van de godsdiensten doceerde.

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78 e-mail vrede@ngonet.be

web: www.democratisch-links.be/vrede

juli-augustus 2000 4de jaargang nr 3

afgiftekantoor Gent X

v.u. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Zoals steeds krijgt u in deze nieuwsbrief enkele besprekingen van voor ons interessante boeken die in het bestand van het documentatiecentrum en de bibliotheek Jan Verwest werden opgenomen.

onze bib is open elke dag van 13u15 tot 17u15 en op afspraak

De nieuwe meesters

De oorlog in de Balkan is het in de praktijk brengen van een strategie uitgewerkt na de koude oorlog, waarbij de Verenigde Staten en zijn NAVO-bondgenoten zich het recht toeëigenen een oorlog tegen een soevereine staat te voeren. Daarbij wordt het internationaal recht van tafel geveegd. De doelstelling wordt met militaire middelen geforceerd. De mensenrechten vormen de verpakking waarmee de publieke opinie de militaire agressie moet slikken. Nog nooit eerder is er zo een desinformatie gepleegd door de media.

Wat waren de werkelijke achtergronden van deze agressie en oorlog tegen Klein Joegoslavië?

Wat was de werkelijke geostrategische en economische inzet?

Waarom beantwoordt de nieuwe NAVO-strategie? Hoe kunnen de volkeren weerstand bieden tegen het geweld en de wanorde veroorzaakt door deze nieuwe "wereldorde"?

Dit zijn de problemen waarmee we vandaag geconfronteerd worden en waar de schrijvers van dit boek in hun bijdrage een ganse reeks waardevolle elementen aanbrenge.

In al de bijdragen van economen, filosofen, juristen en

specialisten in internationale betrekkingen, prominenten uit verschillende landen, komt duidelijk de veroordeling tot uitdrukking over wat ze terecht als een imperialistische agressie bestempelen.

Dit boek is een goede bijdrage en hulp voor al de mensen op deze planeet die de oorzaken van deze conflicten trachten te begrijpen en zich kritische vragen stellen over hun totstandkoming en de informatiemaniplatie door de media.

Antoine Uytterhaeghe

*Samir Amin, Noam Chomski, Michel Chussodowski ..ea: **Maîtres du Monde? Ou les dessous de la guerre des Balkans.** Le Temps des Cerises, 1999*

Het neoliberalisme

In zijn boek gaat Jaap Kruithof op zoek naar de diepere oorzaken van de conflicten die onze planeet teisteren. Doorheen de beschrijving in zijn boek wil hij de lezer aanzetten tot grondiger nadenken.

Hij meent dat de zo geprezen vrije markt absoluut niet vrij is. Vrije markt is volgens hem het tegendeel van vrijheid en democratie.

De auteur toont ons aan de hand van concrete voorbeelden dat momenteel het kapitalisme-zondergrenzen triomfeert. Het rijk van de onbeperkte vrijheid en de steeds maar stijgende winsten zet zich verder door.

We kunnen Eric Goeman in zijn inleiding van het boek beamen, wanneer hij schrijft: dat de champagnekurken opnieuw knallen. De economische en financiële elites betalen de party, de politieke "elites" mogen meedrinken, zelf als ze daarbij de staat als sociaal bindmiddel moeten afbreken.

In zijn boek maakt hij een aanklacht tegen de gevestigde politieke wereld, de sociaal democraten inclusief, die als handlangers optreden en de belangen van hun burgers aan de liberale vrije markt verkwanzelen.

Overheden hebben als taak ervoor te zorgen dat de sociale noden en behoeften van de gemeenschap gedekt worden. Wanneer de vrije markt als verdelingsmechanisme optreedt, zullen de basisbehoeften niet gerealiseerd worden en zal de kloof tussen rijk en arm steeds maar groter worden.

Het boek is boeiend leesvoer voor de mensen die zich bij de huidige ontwikkeling niet willen of kunnen neerleggen en zich willen inzetten om een betere samenleving tot stand te brengen. Jaap Kruithof blijft deze sociale ongelijkheid zeer hard aanklagen. Het boek is ook een aanklacht tegen de overheid die tekort schiet in haar taak en meer en meer bevoegdheden afstaat aan de megasystemen. Hij klaagt de medeplichtigheid aan van de politieke partijen, vakbonden en sociale organisaties. Het is jammer dat de auteur niet dieper ingaat op de krachten van de civiele maatschappij die een belangrijke rol zal moeten vervullen om deze chaotische ontwikkeling een halt toe te roepen.

Het volstaat niet aan te klagen men moet ook oplossingen aanbrengen.

Ik wil eindigen met een passage uit het boek van Susan George "Légionnaires du capitalisme": De economische en politieke mondialisering zal geen hinder ondervinden om zich verder door te zetten zolang de mensen psychologisch blind zijn voor hetgeen zich voor hun ogen afspeelt, zolang er zich geen mondiale burgerzin ontwikkelt om er zich tegen te verzetten.

Antoine Uytterhaeghe

Jaap Kruithof: **Het neoliberalisme.** EPO, 2000

Wereldoorlog II

Niet Hitlers uitroeingspolitiek tegenover Joden maar de Japanse aanval op een schakel van het Amerikaanse empirium in de Stille Oceaan bepaalde de houding van de VS in WO II. De sociaal-economische elites flirtten met de fascistie in de hoop dat zij het socialisme of de 'bolsjewistische demon' zouden vernietigen. Rondbazuinen dat de VS bij de aanvang van de WOII een actieve rol hebben gespeeld tegen het fascisme in Europa is een mythe zoals blijkt uit Amerikaanse gegevens en gezegden. De oorlog in Europa opende enkel bijzonder interessante mogelijkheden voor de Amerikaanse industrie die toen al een tiental jaren in een diepe crisis verkeerde.

Toen de Amerikaanse industrie de voordelen van de handel met Groot-Brittannië inzag begon de sympathie voor de Duitse zaak te tanen. De Amerikaanse publieke opinie werd warm gemaakt voor de Britse zaak maar zonder daarvoor de levering van allerhande oorlogsmaterieel te beletten.

Als de oorlog in Europa voor de Amerikaanse industrie reeds een goede zaak was, zou de wereldoorlog een gouden zaak worden. Productie, winsten en werkgelegenheid stegen op indrukwekkende wijze.

Niet minder dan 16 miljoen Amerikanen zouden ten dienste gesteld worden van de oorlogsmachine.

Voor de grote bedrijven maakten profijt. Minder dan 60 firma's sleepten 75% van alle lucratieve militaire en andere staatsbestellingen in de wacht. De corporate profits stegen 70%.

Met medeweten van het Witte Huis werden in de jaren 1940-41 reusachtige hoeveelheden olie via neutrale landen aan Duitsland geleverd. Het Amerikaanse aandeel bedroeg in juli 44% en niet minder dan 94% in september 1941. Het waren door GM en Ford gebouwde voertuigen van de Wehrmacht en vliegtuigen van de Luftwaffe die tegen USSR werden ingezet. Ze gebruikten door Texaco en Standard Oil geleverde benzine.

De rol van de Amerikaanse elites belichten doorheen de gegevens van de WO II en de VS interventie is in deze tijd een historische noodzaak. Vele Amerikaanse interventies zijn terug te leiden tot brutale verdediging van de geopolitieke belangen. De agressieve politiek van het Amerikaans imperialisme werd steeds bedekt met de mantel van de strijd voor de vrijheid.

Wanneer het rubber- en olierijke Zuidoost Azië door de Japanse concurrent werd ingepalmd was het de 'closed economy' en niet zozeer de slavenarbeid van de lokale bevolking en hun statuut van Untermenschen die de Amerikaanse regering ergerde.

De gegevens uit de studie tonen ons dat de titanenstrijd tegen de nazi's door de Sovjets werd gevoerd.

Jean Pierre Everaert

Jacques Pauwels: **De mythe van de goede oorlog.** EPO, 2000

Lijst nieuwe aanwinsten

Rapporten

-6 miljard. Tijd om te kiezen, *United Nation Population Fund*, 1999

-Trends in developing economies, *World Bank Group*, 1996

Maatschappij

Vluchtelingen:

-Minefields in their hearts. The mental health of children in war and communal violence. *Roberta Apfel (ed)*, Londen, 1996

-Régularisation de séjour, *Commission de régularisation*, 1999

Feminisme:

-Changing the world step by step, *World March of Women* 2000

-Vrouwen en genitale verminking. *Verslag congres 'Vrouwen, conflict en geweld'* februari 2000

-Kinder Küche Kirche + Krieg? Frauenrechte! *Freidenker* 2000

Migratie: Volwaardig burgerschap en migrantenvrouwen. *Verslag Congres 'Vrouwen, conflict en geweld'*, 2000

Religie: Fundamentalismus Beispiel Islam. *Freidenker '94*

Mensenrechten: L'égalité et references aux Valeurs, *Unité de droit Pénal, UCL*, 1980

Vluchtelingen/asiel: Draft Action Plan for Iraq, *High Level Working Group on Asylum and Migration*, 1999

Ideologieën

-Antifaschismus. *Freidenker*, 1995

-Dossier Radicaal rechtse partijen in West-Europa, *Standaard*, 2000

Pers en Media

Reporter sans Frontières versus Mille Collines. *Droit International*, 1995

België

Vlaanderen:

Beleidsnota 2000-2004. Welzijn, gezondheid en gelijke kansen. *Mieke Vogels*, Vlaamse Regering 2000

Vrind 99. Vlaamse Regionale Indicatoren. *Ministerie van e Vlaamse Gemeenschap*, 2000

Landsverdediging:

-De krijgsmacht: een realistische en pragmatische benadering. Concrete voorstellen om in de XXI ste eeuw te stappen, *André Flahaut*, 2000

-Het strategisch plan voor de modernisering van het Belgisch Leger 2000-2015, *André Flahaut*, 2000

Buitenlands Beleid: Nota Buitenlands Beleid, *Louis Michel, Eddy Boutmans, Pierre Chevalier*, 2000

Politieke en syndikale bewegingen: De armen armer, de rijken rijker: een dwarse kijk op Paarsgroen. *PVDA*, 1999

Vredesbeweging

-Inventaris André De Smet, *Rik Hemmerijckx*, 2000

-Friedens-memorandum 2000. Den Krieg überwinden, den Frieden vorbereiten, zivile Alternativen stärken, *Bundesausschuss Friedensratschlag Kassel*

-Jongerenwerking Vrede vzw, *Luke Vanderbeke*, 2000

Ontwapening

Vrouwenstudies:

Des Allemands contre le nazisme: L'opposition des femmes au national-socialisme 1933-1945, *Christl Wickert* 1997

La guerre en Tchetchénie: bien préparée? *Anne Marie Gielen*, Mères des soldats de Saint Petersburg, 23/03/2000

Vrouwen en de twee wereldoorlogen, *Verslag congres 'Vrouwen, Conflict en Geweld'* februari 2000

Vrouwen in conflictzones, *Verslag congres 'Vrouwen, Conflict en Geweld'* februari 2000

Femmes et Paix. *Alliance pour un monde responsable et solidaire*. 1999

Polemologie

-Paarsgroen en Pacifisme. *Forum voor Vredesaktie*, 1999

-Veiligheid, een kwestie van militairen? Conferentie 26 maart 2000

Vredeseconomie

-Burgers bouwen aan Europa. Stap voor Stap handleiding voor jumelages. *Corina Dhaene*, 1997

-Nakuru. An African town. Stad in Afrika. De samenwerking Leuven -Nakuru, *City Link*, 1998

Vredesopvoeding

-Op het kruispunt van Vrede en Vlaanderen. *Statief*, 1988

-Amnesty Infopakket voor jongeren, *Amnesty International*, 1999

Wereldeconomie

-Bilan du Monde. *Le Monde*, 2000

-Internationale normen tegen uitbuiting. *Patrick Itschert*, 1996

-Multilateraal Akkoord over Investerings, *Knipselmap*, 1998

Wereldpolitiek

Eerste Wereldoorlog: Een ochtend bij dageraad. Executies in de Eerste Wereldoorlog. Een historisch overzicht. *In Flanders Fields*, 2000

Veiligheidspacten

-Dossier Militarisering. *Vrede vzw*, 1999

-Europäische Sicherheits architektur statt Nato Dominanz. *PDS-Bundestagfraktion*, 1999

-Istanbul Summit Declaration, *OVSE*, 1999

-2000 Review conference of the Parties to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons,

Oorlog en Bewapening

-Joint Strike Fighter acquisition. Development Schedule

should be changed to reduce risks., *United States General Accounting Office*, 2000

-Remote 'Mind Control' and torture by electromagnetic targeting, *Register van Wereldburgers*, 1997

-Illegale trafiek van wapens naar conflicten: de grote meren en Angola, *Johan Peleman*, 1999

-Military Operations on Urbanized Terrain, *U.S. Marine Corps*, 1998

Noord-Zuid en Derde Wereld

-Angels of Mercy or development diplomats. NGO's and Foreign Aid, *Terje Tvedt*, 1998

-Rethinking the renegotiations. Linking Poverty Eradication and Free Trade

Schuldenlast: 13 vragen/antwoorden over de schuldvermindering besloten door de G7 de Club van Parijs, het IMF en de Wereldbank. *Socialisme zonder grenzen*, 2000

België:

-Belcidsplan voor de Belgische internationale samenwerking, *Eddy Boutmans*, 2000

-Vrede, conflict en ontwikkeling. Preventie van gewapende conflicten, *Directie-Generaal Internationale Samenwerking*, 2000

Zuid- en Midden-Amerika

Latijns-Amerika: Les mouvements sociaux en Amérique Latine. *Alternatives Sud*, 1994

Colombia:

-Degree of wich the Statement by the chairperson of the commission on Human Rights In the 55th session period, *OIDHACO*, 2000

-Plan Colombia. Plan for peace, prosperity and the strengthening of the state. 2000

-Biological weapons in the drug war? The drug war is a large-scale military conflict. *Edward Hammond*, 1999

Midden-Oosten

Israël:

Israeli violations of Islamic & Christian holy sites. *PLO*, 1999

Israeli nuclear weapons a threat to peace and stability in the Middle East and the world. *PLO*, 1999

Palestina: Thirty years of occupation. *PLO*, 1998

Koerdistan:

-Problems in the Struggle against terrorism and Proposals for Solutions, *Kurdistan Informatie Centrum Nederland*, 1998

-Im Dschungel der Städte, in den Bergen Kurdistans. Leben und Kampf van Andrea Wolf, *Informationsstelle Kurdistan*, 1999

-Westerse belangen en de oorlog in Turks Koerdistan, *Ludo De Brabander*, 1998

-Rapport van de Belgische Newroz-delegatie 1999, *Cördinatie 'Stop de Oorlog tegen het Koerdische Volk'*

Turkije:

-Turkish defence Procurement, joint ventures & offset agreements, *Lale Saritbrahimoglu*, 1999

-Freedom to kill of a terrorist state. A summary of the ordeal of political captives in Turkish prisons. *Garbis Altinoglu*, 2000

Verre Oosten

Indonesië:

-Indonesia reports on human rights practices for 1996, *U.S. Department of State* 1997

-Action in solidarity with Indonesia and East Timor News Digest, *Net News*, 1998

Afrika

-Afriques en Renaissance, *Manière de Voir*, 2000

-Conflict and ethnicity in Central Africa. *Didier Goyvaerts*, Tokio 2000

-Fishy business. ACP-EU Fisheries relations: who benefit at what cost. *CFFA Publication*, 1999

Marokko:

-Alerte Maroc, *WLUMI* 1999

-Maroc, *Interfrance Media*, 1999

-Enquête sur les femmes mariées ou ayant été mariées. La condition de la femme mariée, *LDDF* 2000

Westelijke Sahara: De Sahrawi's. Woede en Hoop. *Wim de Neuter en Hilt Teuwen*, 2000

Hoorn van Afrika: Modalities for the implementation of the OAU Framework agreement on the settlement of the dispute between Ethiopia and Eritrea, 1999

Eritrea:

-Women and education in Eritrea: a historical and contemporary analysis,

Harvard Educational, 1997

-The aftermath: women in post-war reconstruction-Eritrean, *Abeba Habtom*, 1999

Mozambique:

-Mozambique. *Oxfam Solidariteit*, 2000

-De schande van de schuldenlast *Oxfam Solidariteit*, 2000

Angola: Protocol van Lusaka, *Zambia*, 1994

Centraal-Afrika: De Mobutu à Kabila. *Wamu Oyatambwe*, 1999

West-Europa

Oostenrijk: Oostenrijk en de verkiezingen., *Knipselmap (Internet)*, 2000

Zuid-Europa

Balkan:

-Lost in Transition: Local markets and sustainable practices. Local knowledge of the environment in the Balkans. *Sonja Prodanović*, Belgrado, 1998

-Maîtres du monde? Ou les dessous de la guerre des Balkans. *Samir Amin, Noam Chomsky, Michel Chossudovsky ea.* 1999

-Kritische geluiden in tijden van oorlog: de Kosovo-crisis. *PSW-papers*, 1999

-Clouds of war. Chemical Weapons in the Former Yugoslavia, *Human Rights Watch*, 1997

- Internationale Rode Kruis en Bosnië, *ICRC*, 1995

-Jugcz vous-mêmes. Ces informations ont été publiées dans le monde entier. Mais vous, avez-vous eu l'occasion d'en prendre connaissance? *Marianne*, 1999

Griekenland: Album of monuments dedicated to the Greck national resistance, 2000

samenstelling:

M.J. Varmol

medewerkers:

P. Burghgraeve

A. Fernandez, R. Hubo,

W. De Raes, L. De

Brabander, J.P. Everaert,

G. Spriet, P. Staetens, A.

Uytterhaeghe.

Eigenaardig, zijn methodologie werd later gevolgd zonder dat daar verder opmerkingen over gemaakt werden, althans niet naar buiten. Merkwaardig is dat deze drie synoptische evangeliën werken zijn die duidelijk de mens Jezus beschrijven met het verkondigen van een leer en opgesteld ten vroegste qua oudste bron ongeveer vijftig jaar na zijn dood aan het kruis.

De historiciteit van Jezus wordt beschouwd als een zekerheid. Flavius Josephus en Plinius de Jonge vermelden Jezus duidelijk in hun teksten, maar wel zonder meer.

Wat gebeurde nadien bij het institutionaliseren van de kerk is een ander domein maar qua inhoud spreekt het evangelie vooral over "de mens".

Het is opvallend dat diegenen die zich verdiepen in de studie van de godsdiensten tot de vaststelling komen dat er gemeenschappelijke factoren zijn. Zo zijn Horus, Mithra, Krishna en Jezus geboren uit een maagel, na hun dood zijn zij verzezen. Allen hadden zij twaalf volgelingen waarschijnlijk in relatie te brengen met de punten van de Zodiac. Allen deden zij mirakels en werden beschouwd als zonen van God. Zij werden ook gebouwd op een datum die overeenstemt met 25 december.

Men heeft waarschijnlijk terecht kritiek op de houding van de kerk tijdens de 2e wereldoorlog en dit ten overstaande van de Holocaust. Echter wel opmerkelijk is de bijeenkomst te Drancy in 1947 waar de katholieke en protestantse kerken met de joden samenkwamen en er een besluit wordt uitgevaardigd. Hierin wordt voor het eerst gesteld dat de doodstraf uitgesproken tegen Jezus de verantwoordelijkheid is van de ganse mensheid en niet de joden alleen. Verder toont de katholieke kerk berouw voor het gebrek aan protest voor wat gebeurde tussen 1933 en 1945 in verband met feiten die hebben geleid tot de Holocaust.

Johannes XXIII in Vaticaan II stelde een reeks opties ter studie: het verbieden van atoomwapens, de strijd tegen de armoede en antisemitisme, de oproep tot oecumenisme, de continuïteit van relatie tussen joden christenen en het afschaffen van Latijn bij lectuur van de heilige mis. En laat but not least een studie over het gebruik van de contraceptieve middelen.

Over de paus Johannes Paulus I is weinig gekend behalve dat hij zeer bewust de armoede heeft benadrukt als mens-onterend.

De evolutie van de kerk voor zover men het bekijkt als buitenstaander heeft geen soteriologische gebeurtenissen meer vertoond. Het verminderen van kerkgangers of priesterhan inwijdingen kan men niet beschouwen als een verminderen van de geloofsenders. Het ontstaan van sekten onder de vormen die men heeft vastgesteld, dit naast de bestaande geloofsbelevissen, toont duidelijk dat de agnostische visie niet een meerderheidszetting is.

Het cellbaat van de priesters, de toestand van de vrouw in de kerk, de houding tegenover contraceptiva zijn problemen die de kerk als instituut dient te regelen. De kerk heeft echter niet het recht om haar visie aan anderen opdringend op te leggen. De schelding tussen kerk en staat lijkt mij een basis principe dat onontbeerbaar is.

De laatste uitspraken van paus Johannes Paulus II zijn niet als verrassend te noemen met name het berouw door de katholieke kerk betoent voor het leed dat zij anderen deden heeft aangedaan. Men kan vermoeden dat er een beroep is in de kerk zelf om vernieuwend op te treden in de XXIe eeuw.

Een markant feit is de publicatie van de "Teoría de la Liberación" ontwikkeld door Ignacio Ellacuría en Jon Sobrino⁽⁴⁾ Baskische jezuiteten die samen met enkele andere jezuiteten doceerden aan de universiteit van Centraal Amerika te San Salvador. Deze instelling werd opgericht met het dubbel doel het communisme bestrijden en bij de Indiaanse bevolking het geloof in stand houden.

Opmerkelijk, het was deze groep jezuiteten die de theorie heeft ontwikkeld. Hun vaststelling was dat in de derde wereld vooral maar daar niet alleen, de armoede geïnstitutionaliseerd was. Zij beschouwen dit als de grootste vorm van geweld tegenover de mens. Verder verwijzen zij naar de toename ervan in de wereld in het algemeen en in de derde in het bijzonder. De theorie die zij voorstellen tot oplossing is het bestuderen van het marxisme. Inderdaad het is het werk van deze filosofen van de economie dat zij naar voor brengen als richtlijn voor studie tegen de armoede. Wel benadrukken zij het begrip marxisme en niet het leninisme of het trotskisme. Inderdaad het leninisme is de strategie om de macht te verkrijgen en trotskisme de studie van de modaliteiten om de macht te behouden en uit te breiden.

De uitspraak van Jon Sobrino "La Flagelante de Dios" is een duidelijke aanwijzing voor deze methodologie.

Het is evident dat dit een grote oppositie kreeg vanwege het grootgrondbezit maar eveneens van het Vaticaan zelf. Hun stelling heeft gemaakt dat wanneer de guerrilla binnengedrongen in de hoofdstad, na de terugkeer van het leger er een afschieting gebeurde van allen verdacht voor sympathie voor de guerrilla. Hierin werden zeven jezuiteten vermoord waaronder ook de leiding gevende figuur Ellacuría. Jon Sobrino overleefde die slachting omdat hij op dat ogenblik afwezig was.

Belangrijk is te begrijpen welke werken over marxisme zij hebben bestudeerd om tot het besluit te komen dat marxisme een richtinggevende ideeëel was voor een wereldprobleem. Naar alle waarschijnlijkheid heeft zijn boek "The Heresy of Marxism" een grote rol gespeeld, met althans naar mijn mening, zijn beschouwing over de "Vrije Markt Economie" die hij uiteenzette in Brussel in het jaar 1946 voor de Democratische Unie aldus:

In deze betoel Marx dat door de groei van kapitaal, gemaximaliseerd in een vrije markteconomie, er steeds meer wereldwijde dus ook meer pauperisatie ontstaat. In andere woorden het verder institutionaliseren van de armoede.

Economie - sociologie

De vaststelling dat op 6 miljard mensen op deze planeet er bijna de helft zijn die leven in armoede en dat dit cijfer, indien geen verandering, slechts zal toenemen is een vaststelling. De vrije markteconomie resulteert in het toenemen van kapitaalconcentratie, volbrake en machtsverhouding. Het samenstellen van banken, industrieën gepaard met en waarschijnlijk door de evolutie van technologie en informatie overdracht, heeft verpaalde gevolgen. Vooreerst neemt de arbeidsmarkt voor de sterk gespecialiseerden toe maar gaat gepaard met een vermindering met een vijfvoud van het globaal aanbod van de arbeidsmarkt. Het gaat niet meer om vervulling van gebieden maar wel van markten.

Het lijkt onlogisch dat het bankweten winnen maakt zoals nooit tevoren en tegelijkertijd miljoenen erfdenkt op rouwe schaat. Het afstanken of in meer moderne uitspraken, het rationaliseren van vorderende bedrijven, vormt een gevaar voor de toekomst. Als voorbeeld wordt genoemd dat in de USA er 40 miljoen mensen zijn die geen sociale zekerheid hebben, het leed met de globale economische groei. Het volstaat om er te herinneren dat in ons land tussen 1900 en 1930 wij bij de top economisch sterke landen waren... met een armoede schaat van 50% van de bevolking.

Steeds meer is het de bevrachting om als staat als organisatie te verwijderen van mogelijke controle op de economie. De vrije markteconomie heeft geen enkele controle behalve deze van vraag en aanbod. Dat dit leidt tot anormaliteit is een evidente observatie. Daar waar een sociaal systeem is ontbaker door de onder de impuls van deelnemers stelt zich nu een probleem dat hoe langer hoe meer acuut wordt door in te nemen van het arbeidsaanbod. Het is eveneens zo dat een gedigitaliseerde markteconomie zoals het plaats vond

in de socialistische landen niet de oplossing was. Deze vorm is geïmplodeerd en dit zeker niet door invloeden van buiten uit.

Andere wegen werden uitgedacht. De *DERDE WEG* die ontstaan is in Engeland met Blair / Giddens en in Duitsland met Schröder / Beck lijken nu reeds meer in vraag te worden gesteld.

In de voorstelling: **Health Creation and Social Cohesion in a Free Society** benadrukt Giddens:

- 1 - een nieuwe politiek dient ontwikkeld steunend op de burger (tweede fase van de democratie)
- 2 - er dient een nieuwe relatie te ontstaan tussen "staat, markt en burger"
- 3 - een politiek van werkaanbieding dient te gebeuren op basis van nieuwe projecten en infrastructuren
- 4 - een fundamenteel wijzigen van de staat door het tot stand brengen van een nieuw evenwicht tussen risico en zekerheid
- 5 - het vormen van een nieuw evenwicht tussen omgeving en ecologische modernisering
- 6 - transnationale initiatieven

De beschrijving hierin gegeven is in zichzelf niet duidelijk qua inhoud. Dahrendorf e.a. maken daaromtrent pertinente opmerkingen waaronder:

hoe kan een economie ontwikkeld worden op basis van de "vrije markteconomie" principes zonder de basissolidariteit, de cohesie van de maatschappij en de institutionele waarden die borg staan voor vrijheid, niet in gevaar te brengen? In andere woorden:

de klassieke sociaal voelend mens ervaart dat "risico" een gevaar impliceert en "flexibiliteit" onzekerheid veronderstelt; daarentegen zal de gespecialiseerde in de fase van aanvang ervaren dat verschijnen van nieuwe opportuniteiten door persoonlijk initiatief als gevolg zal hebben dat een welvaartsstaat kan ontstaan door aanvaarden van risico en nieuwe vormen van challenge. Het naar de Beurs stappen om een pensioenstelsel te verzekeren impliceert een gok in de toekomst wanneer de mens het kwetsbaarst geworden is.

Na de bijeenkomst van Florence met Clinton en Blair aanwezig krijgt men hoe langer hoe meer de mening dat de "derde weg" eigenlijk een "eervolle capitulatie" is tegenover het kapitaal in groei en evolutie.

Twee fenomenen hebben zich ondertussen voorgedaan, de Seattle meeting van de OMC waar de richtlijnen voorgesteld, hebben geleid tot manifestaties en niet aanvaarden van de besluiten opgesteld door dit organisme. Aan de basis lag de actie van wie men noemt, de apostel van de contra cultuur, John Zerzan, gediplomeerde in sociologie en filosofie, auteur van verschillende werken waaronder "Primitive Future". Hij verklaart o.a. dat conflictsituaties in de toekomst meer zullen bepaald worden door de vaststelling dat het misbruiken van de aarde, tegen alle logica in zoals, nu gebeurt, onaanvaardbaar is. Volgens hem zou de theorie van Marx dat conflicten ontstaan als gevolg van uitsluitend economische redenen, gedeeltelijk achterhaald kunnen zijn. Men stelt nu de reeds vraag of het FMI en andere internationale organisaties, zoals nu gestructureerd en fungerend, nog een zin hebben.

De houding van Schröder die bij de sluiting van fabrieken, door slechte evaluatie vanwege het bankwezen, erin geslaagd is de staat te doen ingrijpen en de nodige middelen vrij te maken en ter beschikking te stellen, staat in scherpe tegenstelling met zijn vroegere derde weg visie.

De top van Lissabon waaraan 15 staatshoofden hebben deelgenomen hebben het volgend alternatief geponeerd: er dient te worden geijverd voor de ontwikkeling van de economie samen met de werkgelegenheid op basis van liberalisme. De "derde weg" strategie lijkt wel voorbijgestreefd. Gezien de evolutie heeft men in Lissabon gesteld:

- 1 - Europa dient zich voor te bereiden op een maatschappij en een economie die stoelt op kennisverruiming (bv in-

ternet gebruik).

- 2 - economische hernieuwingen dienen gepromoot te worden door innovatie en competitiviteit.
- 3 - modernisatie van de macro-economische politiek met oog op ontwikkelen van een jaarlijkse economische groei van 3%.
- 4 - modernisatie van het Europees sociaal model en strijd tegen de exclusie.

Onder impuls van Jospin is er een samenkomst te Nice eind 2000 om de "Sociale Europese Aspecten" te bespreken en oplossingen te integreren.

Het voorstel om de werkloosheid gemiddeld 8.8% in Europa te brengen naar 4% en de armoede van 18% naar 10% voor het jaar 2010 werd niet behandeld.

Tot besluit:

de globalisatie / mondialisatie van de economie brengt grote problemen voor de XXIe eeuw. De verdere pauperisatie van de wereld bevolking toont duidelijk aan dat de absolute **Vrije Markt Economie** zoals nu in ontwikkeling, tot ernstige sociale conflictsituaties zal leiden.

Er dienen op wereld vlak gezamenlijk maatregelen te worden genomen om een politiek te correleren met de economie in evolutie. Het voorbeeld van de Wereldbank is typisch. Een dergelijk organisme kan niet blijven worden bestuurd door een beperkte groep. Het is op wereldvlak dat maatregelen dienen uitgedokterd door de regeringen vooral deze democratisch verkozenen. De uitspraken van Petrella en andere vorsers tonen duidelijk aan dat doeltreffende mogelijkheden bestaan.

Het lijkt goed hier te verwijzen naar enkele speerpunten.

ATTAC opgericht in Frankrijk, geeft richtlijnen die logisch lijken. Het zijn de verantwoordelijken voor het uitgeven van het maandblad *Le Monde Diplomatique* die de pluralistische beweging: **Action pour une taxation de transactions financières pour l'aide aux Citoyens.**

hebben opgericht waarvan de vooropgestelde strategie resulteert in:

- 1 - *het verleent aan de politieke overheid de mogelijkheid om terug controle uit te oefenen over financiële transacties waardoor een begin gemaakt wordt om het financiële systeem in dienst te stellen van de maatschappij en niet het omgekeerde zoals nu.*
- 2 - *het geeft een belangrijk politiek - economisch signaal: het verhoogt de belasting op kapitaal die veel lager ligt dan deze op arbeid. Als voorbeeld, het invoeren van de Tobin taks d.w.z. een taxatie op wissel transacties, zou reeds de sociale gelijkheid verhogen (een voorstel dat reeds ongeveer 20 jaar oud is).*
- 3 - *de opbrengsten van de kleine belasting zijn enorm: een heffing van 0.1% op elke speculatieve handeling zou jaarlijks 5810 miljard fr. opleveren. De inkomsten zouden kunnen verzameld worden in een sociaal fonds om belangrijke noden in de wereld te lenigen. Het is dus een instrument voor sociale rechtvaardigheid.*

In dit verband dient de vraag gesteld waarom dit niet wordt ingevoerd enerzijds en waarom anderzijds bepaalde economen dit het monster van Loch Ness noemen.

Verder kan men denken aan enkele andere maatregelen zoals:

1. bij robotisatie en vervangen van mensen waardoor loon uitkering wegvalt de sociale bijdrage per afgedankt persoon blijven handhaven
2. in plaats van een voorheffing te doen op staatsobligaties, een taxatie invoeren op de winsten gemaakt op transacties type "put-call" waar meestal virtueel geld wordt verhandeld.
3. het verkeer van gelden langs internet een taxatie opleggen waar het nu ontsnapt aan belasting.

Met de huidige techniciteit is dat snel mogelijk indien men daartoe althans de politieke wil heeft.

Bourgain R.H.

De bureaucratie van de Europese Unie

De commissie van de E.U. is er als de kippen bij om de lidstaten, bijzonder de kleine, de les te lezen. Over haar eigen tekortkomingen zaait ze echter zand. De beloofde hulp, waarin ze voor de uitvoering tekort schiet, is er zo eentje. Er zijn doorheen de wereld duizenden projecten ten gunste van groepen individuen en tientallen regeringen die - soms jaren - wachten naar het beloofde geld. Bedragen die beloofd werden om, na natuurrampen of andere tegenslagen, de mensen te ontlasten, te herbouwen of te moderniseren maar niet uitgevoerd werden loopt, volgens de Europese commissaris Chris Patten op tot 21 miljard Euro (825 miljard B.fr.).

Vier voorbeelden uit de lange lijst: In oktober 1998 werden in Centraal-Amerika vier landen, (Nicaragua, Guatemala, Honduras en Salvador) zwaar getroffen door de Ouragan Mitch. Een dringende hulp van 48 miljoen Euro werd gestort, maar de beloofde hulp voor de projecten van de wederopbouw - 250 miljoen Euro - werden tot vandaag nooit overgemaakt. In 1989 verbond de E.U. zich om in de Palestijnse stad Gaza 32 miljoen Euro bij te dragen voor de bouw van een modern ziekenhuis. De ruwbouw die in 1994 gestart werd en sinds een jaar ten beëindigd is blijven steken omdat het technisch materiaal en het nodige geschikt personeel ontbreken door het gebrek aan financiële middelen omdat de E.U. de beloofde hulp niet overmaakte.

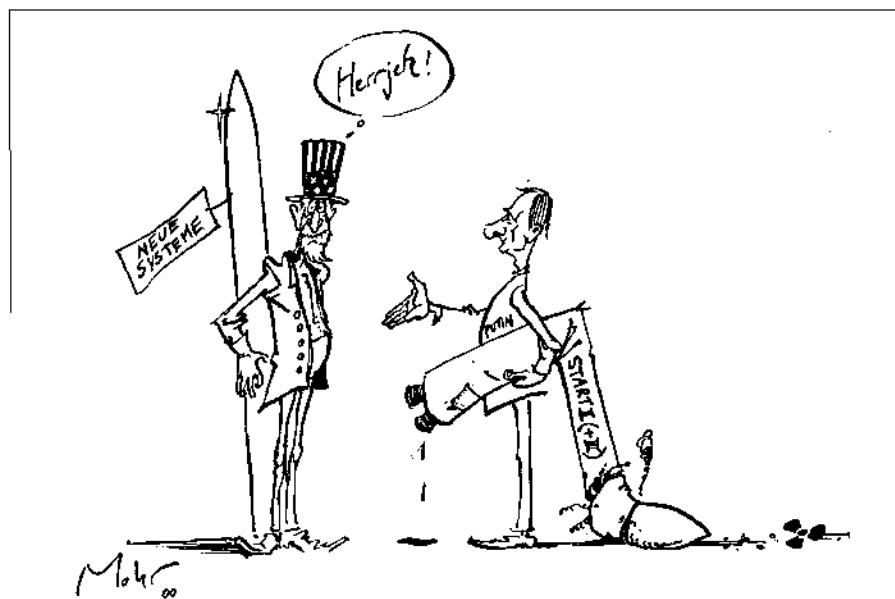
In Bosnië beloofde Europa 1 miljoen Euro voor ontminningen. Gezien niet tijdig het geld gevonden werd om, samen met de V.S. het project aan te pakken, trok de Europese commissie zich terug. Zo maar.

Idem voor Tibet waar Europa tot een akkoord gekomen was met China om een irrigatiesysteem te bouwen ten voordele van de landbouwers. China moest tussenkomen voor 14,2 miljoen Euro en Europa beloofde 7,6 miljoen Euro maar ... gaf tot heden geen cent. Patten blijkt er zich van bewust te worden dat Europa een slechte reputatie krijgt.

Volgens het huidige ritme zou het uitvoeren van de aangegane verbintenissen 8,75 jaar duren voor de landen uit het Middenlandse zeegebied, 7 jaar voor deze uit Azië, 6,5 jaar voor Latijns-Amerika, 4,2 jaar voor Zuid-Afrika, 3,8 jaar met betrekking tot de mensenrechten, 2,77 jaar voor de landen van Oost-Europa, 2,52 jaar voor de Balkan en 1,8 jaar voor de voedsel en humanitaire hulp.

Men beweert dat de oorzaak van deze tekortkomingen te zoeken zijn bij de spectaculaire groei van de buitenlandse actie van de 15 lidstaten. De Europese Unie verleent vandaag 10 % (in beloften) van zijn totale openbare hulp wat driemaal meer is dan in 1985. Met 9,6 miljoen Euro is Europa in de wereld de eerste wat humanitaire hulp betreft. De inflatie van hulpverleningen zouden het gevolg zijn van de druk van de lidstaten die deze op de E.U. afwentelen volgens Patten.

Patten beweert eveneens dat hij om een budget van 10 miljard Euro te beheren de commissie slechts over 2,9 % functionarissen beschikt tegen 4 à 9 in de Wereldbank. Hij klaagt er over dat-

zijn diensten (800 personeelsleden) nog met 1300 posten zouden moeten aangevuld worden. Patten wijst er tevens op dat de commissie met complexe problemen moet rekening houden omdat hij geconfronteerd wordt met 80 verschillende bestaande juridische situaties en 50 verschillende beheerscomités terzake, die door de lidstaten worden opgedrongen.

Patten beloofd nu onmiddellijk de zowat 2000 slapende projecten die nog in de schuiven liggen en waarvoor 1005 verbintenissen werden aangegaan (1,1 miljard Euro) maar een dode letter zijn gebleven, aan te pakken.

Alles bij mekaar genomen kan men niettemin spreken van een verlammen- de bureaucratie in de Europese commissie waarvan men nochtans beweert dat alles met haar aanpak zou beter gaan. Werk op de plank dus voor het Europees parlement om dit alles op de voet te volgen. (ads)

Wapenbezit in de Verenigde Staten

De "National Rifle Association" (N.R.A.) de fameuze organisatie die in de V.S. het persoonlijk bezit van vuurwapens verdedigd, heeft aangekondigd te New York in de Time Square, een familie restaurant te zullen openen.

Naast allerlei verkoopstanden, ook van vuurwapens, is als attractie ook de inrichting van een schiettent voor de families voorzien.

Het dragen van vuurwapens is in New York echter verboden en men moet dit dus als een een regelrechte provocatie beschouwen.

Deze aankondiging wordt, na de vrouwenmarsen tegen de proliferaties van vuurwapens, waaraan een miljoen mensen deelnamen een bijkomende

provocatie.

Het N.R.A. (opgericht in 1871) zou in de laatste zes weken 200.000 nieuwe leden ingeschreven hebben. Haar leiders beweren dat 3,6 miljoen Amerikanen aangesloten zijn.

Volgens het Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms zou het aantal vuurwapens in de V.S. van 80 miljoen in 1970 vandaag opgelopen zijn tot 230 miljoen of praktisch een per inwoner. Kort geleden voerde het N.R.A. een 30 miljoen dollar kostende propaganda waarbij de nadruk werd gelegd op de veiligheid van vuurwapens.

Over de vele moordpartijen uit de laatste jaren, o.m. in de scholen en het waanzinnig geweld op de T.V.-schermen wordt echter met geen woord gerept.

De presidentskandidaat W. Bush, de zoon van de vroegere president, staat achter de campagne van het N.R.A. (ads)

Ethiopië – Eritrea

Het grensincident in mei 1998: Sarajevo 1914?

Sinds twee jaar vechten beide landen een verbitterde strijd om een stuk omstreden grensland. Er zijn tussen de 50 000 en 100 000 doden. Meer dan 1 500 000 vluchtelingen zijn op de dool. Zoals elke oorlog zal ook uit deze oorlog geen duurzame vrede ontstaan, noch voor beide landen noch voor de regio, de Hoorn van Afrika, waar de politieke machts-evenwichten door de belangen van de vroegere koloniale machtshebbers en de Verenigde Staten worden gestuurd. Wat nu het grondgebied Ethiopië is werd nooit gekoloniseerd. Het is een oud imperium dat misschien wel met de steun van de Amerikanen ten koste van Eritrea en de ganse regio de supermacht, zowel militair als economisch, probeert te spelen. Het Ethiopische nationalisme wordt door deze oorlog aangewakkerd. Het grensincident van mei 1998 lijkt veel op een uitgelokt incident dat moest gebeuren. Wat is de werkelijke oorzaak van deze oorlog?

Toen Eritrea in 1993 onafhankelijk werd had Ethiopië geen uitweg meer naar zee. Ethiopië heeft een bevolking van 60 miljoen inwoners. Zijn belangrijkste exportproduct is koffie, goed voor een omzet van 450 miljoen dollar (1998)¹. Eritrea met enkel 3,5 miljoen inwoners en nog minder grondstoffen werd een kuststaat. Zij wil vooral buitenlandse investeerders aantrekken en een tussenschakel worden in de productie van halfafgewerkte producten. Ethiopië vreesde een goedkope resrvarbeidsmarkt van de Eritreese industrie te worden.

Economische disputen

Wat in 1993 begonnen was als een vriendschappelijke scheiding begon begin 1998 verkeerd af te lopen. De gescheiden partners hadden het sinds 1993 zo goed gedaan dat ze er niet aan hadden gedacht een duidelijke boedelscheiding te beschrijven. Plots begonnen ze over alles te discussiëren.

De (weliswaar lage) tarieven voor de cargodiensten van de Eritreese havens Assab en Massawa waren voor Ethiopië een doorn in het oog. De havens en de toegangswegen die door de onafhankelijkheidsoorlog werden

verwoest waren door Eritrea volledig terug heropgebouwd en eiste hiervoor wel een tegenprestatie. Eritrea was ook van mening dat voor de export de gemeenschappelijke munt overgewaardeerd werd. Ethiopië betwistte de hoge prijzen van de Eritreese oliemaatschappij in Assab en verklaarde dat Eritreese handelaars koffie over de grens smokkelden en deze opnieuw exporteerde. In 1997 introduceerde Eritrea haar eigen munt, de nakfa en verwachtte een wisselkoers van 1 nakfa tegen 1 Ethiopische birr. Ethiopië weigerde de nieuwe munt te aanvaarden. Zij eiste dat alle grote transacties in dollar zouden gebeuren. Dit gaf de handel tussen de twee landen een genadeslag. Beide landen kozen voor een verschillende politieke economie. Eritrea opteert voor een extreem liberale economie. De handelaars kunnen op Eritrees grondgebied hun waar verhandelen in gelijk welke munt. De markt bepaalt de wisselkoers. Ethiopië wil alleen nog handel drijven met partners die over bankgaranties in dollars beschikken. De verschillende interestvoeten en wisselkoersen die hieruit zullen voortvloeien bemoeilijken het vrij gebruik van de eigen munt voor de lokale handel. Zowel Eritrea als de andere landen van de Hoorn waar Ethiopië handel mee voert komen hierdoor in het gedrang. De lokale handelaars worden hierdoor ontmoedigd. De zwarte markt zal hierdoor gestimuleerd worden. Ethiopië heeft sinds de invoer van de nakfa haar cargoactiviteiten van Eritrea naar Djibouti verlegd^{2, 3}. Dit betekent een groot economisch verlies voor Eritrea.

EPLF en TPLF

Het leiderschap in beide landen is afkomstig van dezelfde etnische groep: de Tigray. De Tigray zijn christelijk en wonen in de hooglanden. Het is een zeer fiere, zelfbewuste etnie die geen compromissen dult. Na het Mengistu regime kwamen de twee guerrillabewegingen aan de macht. In Eritrea verdreef het EPLF (Eritrean People Liberation Front) het verslagen Ethiopisch leger. Het zette een voorlopige regering op dat beruiste op een hechte solidariteit tussen de strijders, de bevolking en de Eritreeërs in ballingschap. Zij trachtte de geest van de discipline en zelfopoffering van de guerilla in vredestijd door te zetten. De regering is erin geslaagd op 8 jaar tijd

een degelijke ontwikkeling inzake gezondheidszorg en onderwijs door te voeren.

Wanneer het TPLF (Tigrean People Liberation Front) in 1991 in Addis Abeba binnenstapte „... erfde ..de voorlopige regering een buitenlandse schuld van 5 miljard dollar. Een groot deel van dat geld ging naar de aankoop van Russische wapens door het Mengistu regime. De nieuwe leiders en het Ethiopische volk moesten cynisch genoeg opdraaien voor de bommen en wapens waarmee hun regering hen decennialang bestookte. Minstens 120 000 Ethiopiërs vonden volgens Amnesty International de dood onder het Mengistu-regime, vooral tijdens de zogeheten Rode Terreur-campagne tegen vermeende politieke tegenstanders tussen 1976 en 1978.“⁴

Het TPLF had oorspronkelijk gevochten voor de bevrijding van de Tigray-provincie⁵. Zij zette nu gelijkaardige bewegingen in de andere etnische groepen op en bracht ze allemaal in de regering samen. Om een einde te maken aan regimes die de macht in handen van hun groep concentreren werd een verregaande decentralisering doorgevoerd. Het land werd opgedeeld in negen regio's die een grote mate aan zelfbestuur kregen. Ondanks blijven rivaliserende etnieën strijd voeren met elkaar. Ze worden gefomenteerd door de fundamentalisten uit Soedan die goede contacten hebben met de fundamentalistische Somalische Al-Itihad beweging. Na de federale verkiezingen in mei 1995 wordt Meles Zenawi opnieuw benoemd tot eerste minister. In 1996/1997 wordt de groei van de landbouwsector op 14% geschat en de algemene groei van de economie op 7%. De donoren blijven Ethiopië gunstig gezind.

De Tigray-nationalisten

De regering in Addis vertegenwoordigt één strekking van het oude TPLF. Deze strekking koos ervoor zijn macht in Ethiopië te vestigen ipv. verder te vechten voor een groter onafhankelijk Tigray (met inbegrip van Eritrea). Meles Zenawi als leider van deze fractie richtte het EPRDF (Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front) op. Hij kreeg echter nooit volledige controle op de politici van de Tigray-provincie en had regelmatig af te rekenen met rivaliteiten tussen de Tigray-bevolking en

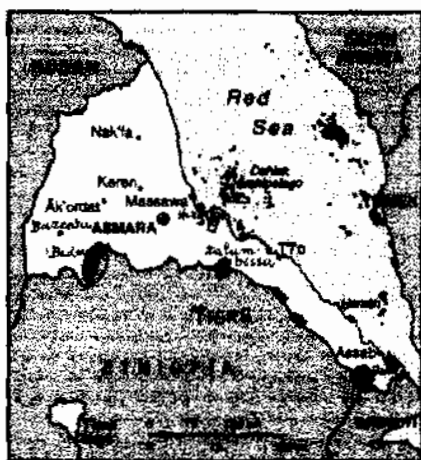
andere etnieën. De vriendschappelijke relaties met Eritrea werden door de Ethiopische nationalist en Tigray-extremisten bekritiseerd. Op het einde van 1997, mede onder druk van de Tigray-hardliners verstrakte de houding van Meles tov Eritrea. Sinds de oorlog zijn ze ronduit vijandig. Naast de economische disputen waren er vanaf 1996 al een hele reeks grensincidenten tussen Eritrea en de Tigray-provincie aan de gang. De oorlog in mei en juni 1998 spitste zich toe op de Badme streek, tussen Tigray en Eritrea. Een bilaterale commissie werd tussen de beide landen opgericht en kwam zelfs in mei 1998 nog samen om aan een vreedzame oplossing te werken. Ondanks deze besprekingen gaf Ethiopië nieuwe landkaarten uit waarop de grenzen tussen de twee landen veranderde en drukte deze kaart ook af op zijn geldmunt. De Ethiopische soldaten begonnen op het terrein de betwiste gebieden te consolideren en de Eritreese boeren te verdrijven. In mei 1998 doodden Ethiopische strijdkrachten drie Eritreese grenssoldaten. Eritrea bezette Badme dan met militaire middelen en versloeg de Ethiopische soldaten op verschillende andere fronten en bezette een gebied tot diep in Eritrea. Oorlog was nu onvermijdelijk. Ethiopië bombardeerde Asmara en Eritrea antwoordde met een luchtaanval op Mekelle (Tigray) waarbij de bommen een school trof.

Etnische zuivering van Ethiopië

Sinds het begin van de oorlog verdriift de Ethiopische regering burgers op basis van raciale of etnische identiteiten. Ethiopische burgers van Eritreese afkomst worden met duizenden uitgedreven waarbij kinderen van ouders worden gescheiden. In een rapport van de Verenigde Naties staat te lezen dat 90% van de vluchtelingen kinderen hebben achtergelaten waarvan 15% niemand heeft om op hen te letten. De uitdrijving bestaat in een busreis van verschillende dagen naar een afgelegen grensstreek. De soldaten zetten de slachtoffers af in een niemandsland tussen de twee legers. In sommige gevallen betekent dat uren stappen alvorens ze iemand vinden die hen kan opvangen. Dikwijls vuren de Ethiopische soldaten in de lucht zodat de Eritreese soldaten denken dat er militaire beweging is. De Ethiopische soldaten hopen aldus dat de Eritreërs zouden schieten op de vluchtelingen die op dat moment de grens oversteken. Eind vorig jaar staken er wekelijks 2000 vluchtelingen de grens over. De meesten waren voordien aangehouden en in de gevangenis gestopt. De Erytreeërs die in Ethiopië werkten worden eveneens weggestuurd maar kregen het verbod het vliegtuig te nemen naar Eritrea maar Ethiopië verkiest hen met geweld te deporteren.

Nationalisme en fundamentalisme

De eerste minister van Ethiopië komt versterkt uit deze oorlog. En alles wijst er op dat hij uit is op een totale overwinning. De oorlog geeft hem de gedroomde kans om te bewijzen dat hij geen orders van Eritrea heeft te ontvangen. Hij is een echte Ethiopiër. Meles Zenawi zegt dat hij de oorlog niet wil stoppen totdat de Eritreese militaire macht grotendeel gereduceerd wordt zelfs indien Eritrea zich uit alle betwiste grensgebieden terugtrekt zoals het voorstelde eind mei. Ondertussen worden de betwiste gebieden in Eritrea door de Ethiopische legeraanvoerders in de handen gegeven van Eritreese oppositiebewegingen die samenge-

■ betwiste gebieden

bracht zijn binnen de Alliantie van de Eritreese Nationale strijdkrachten. Hierin zitten ook de Democratische volksbeweging van Eritrea en Saghem, extreem-linkse fracties die onderdak vinden bij de TPLF. Andere zijn islamitische groeperingen die steun krijgen en bewapend worden vanuit Soedan. Hun aanwezigheid in de alliantie wijst op toekomstige explosieve tegengestelde belangen. De aanwezigheid van deze groepen zouden weleens de aanzet kunnen zijn van een burgeroorlog in Eritrea nadat de wapenstilstand een feit zou worden. Met meer dan één vierde van de Eritreese bevolking op de dool zal er meer nodig zijn dan een gependel tussen Asmara en Eritrea. De OUA moet het vredesplan, dat sinds een jaar op tafel ligt, effectief doen toepassen en liefst zo vlug mogelijk. (zie ook kader laatste evolutie Eritrea-Ethiopië)

Wapenhandel

Deze oorlog maakt dat in de Hoorn van Afrika de winsten van de wapenhandelaars met gigantische bedragen stijgen. Militaire experts schatten de uitgaven voor defensie van Ethiopië en Eritrea op 1 miljoen dollar per dag sedert 1998.⁶ Voor Ethiopië is dit bedrag

Laatste evolutie in de oorlog Eritrea-Ethiopië

Eritrea en Ethiopië tekenden zondag, 18 juni een voorlopig akkoord tot een staakt-het-vuren en zij stemden toe om gezamenlijk aan een definitief akkoord te werken. Het voorlopig akkoord vermeldt het aflijnen langs de grens op het grondgebied Eritrea van een 25 kilometer lange bufferzone daarmee de winst erkennend op het terrein van het Ethiopisch leger sinds het laatste offensief van 12 mei 2000. In ruil daarvoor mogen de Eritreese burgers gedurende de onderhandelingen terugkeren naar de bufferzone. Het plan voorziet ook in het sturen van blauwhelmen om in delen van de bufferzone te patrouilleren alsook de belangrijkste betwiste zones rond Zalambessa, Bure en Badme waar de vijandelijkheden begonnen.

De Verenigde Naties hebben tot nu toe geen toestemming gegeven voor het zenden van blauwhelmen naar de regio zodat niet geweten is wanneer, hoelang en hoeveel soldaten zullen worden gestuurd.

De kwestie van de definitieve regeling van de demarcatie van de grens zal technisch uitgemaakt worden door cartografen van de Verenigde Naties gebruik makende van oude koloniale verdragen en andere documenten. De speciale Amerikaanse gezant Anthony Lake wees er gisteren in Algiers op dat de bufferzone slechts tijdelijk is.

Is er in dit akkoord melding gemaakt van de effectieve demilitarisering van de gewapende troepen? Er wordt gerekend op het hoog disciplinair gehalte van de beide legers. Het Ethiopische leger heeft zijn laatste offensief (12 mei 2000) geleverd nadat een staakt het vuren was afgekondigd. Wie zal deze keer toezien op het effectief uitvoeren van de akkoorden? Wanneer zullen de Eritreese burgers in de bufferzone kunnen terugkeren? Wie garandeert hun veiligheid? De Eritreese boeren moeten hoogdringend hun land kunnen beploegen. (zie oproep aan de internationale gemeenschap)

wellicht onderschat. De militaire bestedingen gaan ten koste van dringende noden in de droogte- en hongerpreventie en de sociaal-economische ontwikkelingen. Beide landen doen beroep op bevriende regeringen en op hun buitenlandse diaspora om de nodige fondsen bij elkaar te sprokkelen. In 1997 leverde de USA eveneens militaire bijstand aan beide landen voor een totaal van bijna 900 000\$. De wapenvoorraden van de voormalige Sovjetunie en het Oostblok zijn voor beide landen een onuitputtelijke bron van gevechtsvliegtuigen, gevechtshelikopters en pantservoertuigen. China leverde een grote hoeveelheid lichte wapens aan Ethiopië in 1998 en 1999. Eritrea haalde gevechtshelikopters uit Italië. Frankrijk gaf, na het uitbreken van de oorlog in 1998, nog een uitvoerlicentie naar Ethiopië vrij voor transmissieapparatuur, geblokkeerd op de luchthaven van Zaventem bij gebrek aan een transitvergunning. Al deze recente aankopen, met een verrassend symmetrisch verloop, komen bovenop het belangrijke arsenaal waarover beide landen beschikten vóór het uitbreken van de oorlog. Wapens worden ook uitgevoerd

naar diverse gewapende fracties in de buurlanden, inzonderheid Somalië, waarvan sommige opereren op het grondgebied van de tegenpartij."

Marie Jeanne Vanmol
17 juni 2000

- 1 Ethiopië exporteert jaarlijks 143 000 ton koffie, pure Arabica. Volgens de statistieken bedraagt dit 63,6% van de totale Ethiopische export. De prive sector neemt hiervan 87% op zich en 69% van de export. Ethiopië exporteert vooral naar Duitsland, de Verenigde Staten, Italië en Japan. Ethiopië is het derde productieland voor koffie in Afrika. Uganda en de Ivoorkust hebben een jaarlijkse productie van 250 000 ton. (Jeune Afrique Economie, Januari 1999)
- 2 Ethiopië heeft gedurende de laatste 4 maanden van 1998 khat geëxporteerd naar Djibouti voor een waarde van 7,4 miljoen dollar. Khat is een afrodisiacum dat in grote hoeveelheden in deze kuststaat aan de Rode Zee wordt gebruikt. Deze khat wordt betaald in dollars en is dus een grote bron van inkomste van de vliezen voor Ethiopië. (Jeune Afrique Economie, januari 1999)
- 3 De voedselhulp en de wapens voor Ethiopië moeten dus via Djibouti komen.

Deze haven is helemaal niet uitgerust voor deze grote toevloed van goederen en er blijven stapels voedselvoorraden achter door gebrek aan losmogelijkheden voor de schepen. Per dag rijden honderden vrachtwagens van de zeehaven naar Dese in Ethiopië. Dit is een weg die door de Franse koloniale werd aangelegd. Door het drukke verkeer krijgen de wegen het zwaar te verduren. Enorme uitbreidingswerken moeten Djibouti faciliteiten verstrekken voor dit drukke cargoverkeer.

- 4 Els de Temmerman: Continent in Beweging, 1997 Icarus, pp.49-50
- 5 *Tijdens de jaren 80 werden de 1,5 miljoen boeren uit de opstandige noordelijke provincies Wollo en Tigre hervestigd naar regeringsdorpen in het Zuiden. Officieel was het hervestigingsplan van Mengistu bedoeld om mensen uit overbevolkte, ecologisch kwetsbare gebieden over te brengen naar meer vruchtbare gronden in de centrale hoogvlakten waar ze op staatsplantages konden werken. In werkelijkheid was het een manier om de achterban van het verzet te breken.* (Els de Temmerman, zie 4, p.50)
- 6 Vrijwel alle gegevens die hier volgen zijn afkomstig uit Georges Bergehan "Le conflit Ethiopie-Erytrée, aspects militaires" GRIP, Brussel, 19.05.2000, opgesteld op vraag van Oxfam-Solidariteit.

Interview

Interview met Hanna Simon, ambassadeur van Eritrea voor Benelux

Hanna Simon was in februari in leper voor ons congres "Vrouwen bouwen bruggen voor Vrede. Vrouwen in conflict-zones". Daar legde zij het belang uit voor onderwijs voor meisjes en vrouwen in Afrika en in Eritrea. "Het onderwijs maakt de meisjes in een traditionele maatschappij bewust van hun onderdrukking. De regering voorziet quota (1/3 vrouwen) op nationaal en regionaal niveau. Hoe meer vrouwen op beleidsniveau aanwezig hoe beter de vrouwen strategieën kunnen uitzetten en elkaar ondersteunen in hun werk voor meer gelijkheid tussen man en vrouw.

Hanna streed gedurende drie jaar in de onafhankelijkheidsstrijd voor Eritrea en heeft de overgang van een totale gelijkwaardige maatschappij in de guerrilla naar de traditionele maatschappij meegemaakt en weet dus waarover ze spreekt. Zij werd nadien door haar familie opgevangen maar de vrouwen die niets meer hadden en er totaal alleen voor stonden en geen onderwijs hadden genoten hadden

het zeer zwaar te verduren. Het was dikwijls boven de krachten van de regering om alle sociale problemen van reïntegratie op te lossen.

We ontmoeten elkaar in haar bescheiden woning in Brussel op het ogenblik dat Ethiopië haar offensief lanceert tegen Eritrea. We praten dus ook over de oorlog die een bedreiging betekent voor de sociale en economische verworvenheden die qua gender development index volgens het UNDP-rapport (United Nation Development Report) als de beste in de regio van de Hoorn staat aangeschreven.

Zij spreekt met beheerste ingehouden stem waaronder ik de verontwaardiging voel voor de humanitaire catastrofe, de inertie van de internationale gemeenschap en het gevaar van deze oorlog en de naweeën voor het ganse gebied in de Hoorn. Het is ook een oorlog met een land waarmee hechte familiale en vriendschappelijke banden bestonden. Deze werden brutaal verstoord. En dat doet pijn.

HANNA SIMON: In aug 1999 plaatste de OUA dus een gedetailleerd document op de onderhandelingstafel. Voorafgaandelijk stelden we dat eenmaal het document ondertekend beide partijen gebonden zouden zijn aan de beslissingen en zich daarbij zouden neerleggen. Daar werd positief op gereageerd. We vroegen ook of er aan de technische overeenkomsten amendementen zouden kunnen gemaakt worden. Daar werd negatief op gereageerd. Het was te nemen of te laten.

Dus Eritrea aanvaardde dit alleen om de vrede tegemoet te komen. De maatregelen voorzien in dit akkoord voldoen niet aan Eritreese wensen maar we aanvaardden het in het belang van de vrede en we verwachtten van Ethiopië dat zij hetzelfde zouden doen. Maar de Ethiopiërs vroegen nadere uitleg en verklaringen gedurende de 7 volgende maanden. Dat is ongelooflijk. Wat zien we nu? Er wordt niets gedaan. Uiteindelijk wanneer ze op de oorlog totaal waren voorbereid, verwierpen ze

de technische overeenkomsten van het vredesakkoord. En dit is een reëel zwak punt van de OUA. Het had niet de middelen om Ethiopië te technische maatregelen van het document te doen accepteren. Zij hadden daar 18 maanden aan gewerkt.

Vraag: Wat had U dan van de OUA verwacht?

HANNA SIMON: De OUA is een zeer zwakke organisatie. Tot augustus 1999 ging alles vrij goed. Maar indien één

van beide partijen geen vrede wil dan sta je machteloos. En dat is wat er gebeurde. De Amerikaanse gezant Holbrook verklaarde bij zijn afreis vanuit Asmara naar Addis: „Eritrea heeft gedaan wat het moest doen. Nu ligt de bal in het kamp van de Ethiopiërs“. Ik weet niet wat de Ethiopiërs hem daar hebben verteld. Hij is daar woedend buitengekomen en hij verklaarde: „In de hoorn van Afrika wordt er een catastrofe voorbereid.“ Holbrook maakt deel uit van de Veiligheidsraad van de VN. Waarom heeft de veiligheidsraad daar dan op dat ogenblik geen maatregelen genomen? Twee of drie dagen na het vertrek van de Amerikaanse gezant Holbrook startte de oorlog opnieuw. En nu dringen ze binnen op Eritrees grondgebied.

Al deze gebeurtenissen hebben een zeer, zeer ernstige humanitaire catastrofe veroorzaakt. En alleen al voor deze ontwortelde mensen zou de internationale gemeenschap moeten reageren. Maar er is niets gebeurt. Er zijn hier andere belangen in het spel. Zij willen de stabiliteit van Ethiopia bewaren ten koste van Eritrea, een soevereine staat en ten koste van zijn ganse bevolking. De veiligheidsraad doet zijn werk niet. En als dit zo doorgaat wordt hier een precedent geschapen voor grote staten die kleine staten onder de voet zullen lopen. Dat is de essentie van wat er nu in de Hoorn gaande is.

Vraag: Hoe moet dit nu verder?

HANNA SIMON: Ethiopië speelt de superpower in de regio. Vandaag is het Eritrea. En indien het in zijn opzet zou slagen - maar wij zullen er alles aan doen dat zij niet zullen slagen. We zijn bereid terug in de guerrilla te gaan als de oorlog zich verder zou zetten, maar ik hoop dat we niet zo ver moeten gaan - zullen ze Somalië en ook Djibouti binnentrekken. En dat betekent de opgang van het groot Ethiopisch imperium. Dat betekent een gevaar voor Kenia, voor iedereen in de regio. Het betekent de wet van de jungle. We moeten nu afwachten hoe lang de internationale gemeenschap nog zal zwijgen. Misschien zal er zich een verandering voordoen. Indien Eritrea hetzelfde zou gedaan hebben zou iedereen ons met de vinger hebben gewezen en we zouden door iedereen worden aangemaand ons te verwijderen van Ethiopisch grondgebied.

Vraag: U sloot zoals zoveel andere vrouwen aan bij de onafhankelijkheidsstrijd voor Eritrea. Wat trok de vrouwen aan om zo radicaal te breken met familie en hun beschermde leven?

HANNA SIMON: De Eritreese maatschappij heeft zeer strenge traditionele waarden waarbij de vrouw totaal afhankelijk is van de man. Ook de verscheidene kolonistoren zetten de mensen aan om voor hun vrijheid op te

OPROEP AAN DE INTERNATIONALE GEMEENSCHAP

Op 29 mei 2000 bombardeerden de Ethiopische strijdkrachten Asmara, de hoofdstad van Eritrea. Dit was een krantenkop voor de wereldpers. Sinds haar laatste offensief dat startte op 12 mei jl. bombardeerde Ethiopië echter verschillende burgerdoelwitten over heel Eritrea. 26 mensen, meestal vrouwen en kinderen werden in Adi Keyih, Erafaille, Hirgigo,... tijdens luchtaanvallen en hevige artilleriebombardementen gedood. De laatste invasie van het Ethiopische leger op het grondgebied van Eritrea heeft 1 550 000 mensen vanuit het Westen en Zuiden op de vlucht gejaagd. In de laatste paar dagen heeft de Ethiopische regering haar objectieven klaar en duidelijk gesteld: officiële regeringswoordvoerders verklaarden open en bloot dat de Eritreese troepen volledig vernietigd moeten worden of tenminste onschadelijk gemaakt. Vermits het Eritreese volk en zijn strijdkrachten één zijn betekent deze uitspraak de uitroeiing van het Eritreese volk of de onderwerping van een kleine maar onafhankelijke staat.

De humanitaire crisis tgv deze zinloze oorlog is catastrofaal, teveel om nog in woorden uit te drukken. De gedwongen evacuaties van gehele dorpen en steden in het Westen en het Zuiden van Eritrea zet honderdduizenden mensen zonder voedsel, water, geneesmiddelen en onderdak. De meerderheid van de ontheemden zijn vrouwen en kinderen die hun huis ontvluchten zonder enig bezit. De vluchtelingen uit het Zuid-Westen hebben tijdelijk bescherming gevonden in verspreide gebieden ten Noorden en ten Oosten van Barentu, de hoofdstad van Zobra Gash Barka. Deze hoofdstad werd tot voor kort door het Ethiopische leger bezet. Duizenden anderen zijn vanuit de grensstreek met Sudan naar het buurland gevlucht. Ontheemden vanuit Senafe, Tsorona, Adiquais... hebben hun toevlucht gezocht in meer noordelijke gebieden bij verre familieleden en in beschutte schuilplaatsen van bergen en holen.

Deze humanitaire crisis waarmee de Eritreese bevolking vandaag getroffen wordt riskeert op lange termijn een catastrofe te worden ten gevolge van het verlies van de oogst door de vroege aprilregens en het mogelijke verlies van het plantseizoen in juni. Voedsel, water, tenten en lakens, kookmateriaal voor de ontheemden zijn de meest noodzakelijke behoeften. Medicijnen en sanitaire voorzieningen zijn broodnodig om de normale infectieziekten te voorkomen en te genezen alsook voorzieningen voor de gezondheid van de kinderen en uitgeputte zwangere vrouwen die moeten bevallen in tijdelijke onderkomens ver van hospitaal en medische begeleiding.

Namens de ontheemde gemeenschap van vrouwen en kinderen in Eritrea, doet de National Union of Eritrean Women een oproep aan de internationale gemeenschap om

1. al de nodige proactieve maatregelen te nemen om de zinloze invasie van Eritrea door Ethiopië te stoppen. Eritrea is een soevereine natie en lid van de Verenigde Naties.
2. onmiddellijk te reageren op de humanitaire crisis in Eritrea waar honderdduizenden vrouwen en kinderen een onnoemelijk lijden moeten ondergaan tgv. een schandelijke invasie van hun land.

Het is onnodig te zeggen dat indien de Ethiopische bezetting nog verder aanhoudt gedurende het naderende regenseizoen, de landbouwopbrengst in Eritrea voor het komende jaar zeer mager zal zijn. De implicaties hiervan zijn zonder meer duidelijk.

National Union of Eritrean Women
1 juni 2000

komen. Kolonisatie treft zowel mannen als vrouwen. Wanneer de bevrijdingsstrijd startte steunden de vrouwen de mannen. Waar de guerrillastrijders in de dorpen aankwamen gaven de vrouwen hen voedsel en water. Vrouwen wisten wat kolonisatie betekende en zeker de Ethiopische kolonisatie waar zij heel veel onder geleden hebben, vooral deze van het Hailé Selassié-regime. Vooral de moslimdorpen in de laaglanden hebben heel veel geleden. De troepen van Hailé Selassié pastten de tactiek toe van de verbrand-

de aarde. Soms brandden ze een heel dorp uit. Zij doodden de vrouwen, ook deze die in verwachting waren. Hailé Selassié ging in deze laaglanden op een heel grove en woeste manier met de bevolking te keer. Het Mengistu-regime deed hetzelfde met de bevolking en eveneens met de bevolking van de hoogplateaus en vooral met de christelijke bevolking. In 1974, tijdens het regime van de Derg onder Mengistu, gingen zelfs de massamoorden onder de christelijke bevolking in de dorpen rond Asmara door. Deze bevolking

heeft al dat lijden meegemaakt en heeft de participatie en de opkomst van een bevrijdingstrijd duidelijk op gang gebracht. De beweging startte in 1961 en telde in 1974 een groot aantal leden.... Vanaf 1977, wanneer meer en meer steden door de bevrijdingsbewegingen werden ingenomen sloten zich meer en meer vrouwen aan. De reden waarom vrouwen zich aansloten was de kolonialisering, het lijden die ze hebben meegemaakt, en ook hun positie in de maatschappij waarin vrouwen sterk te maken hebben met genderongelijkheid: de vrouwen worden verplicht om vroeg te trouwen, ze mogen hun eigen echtgenoot niet kiezen, zij hebben geen enkel recht om te scheiden, en wanneer ze scheiden worden ze in de maatschappij gediscrimineerd. Vrouwen hebben daardoor veel minder onderwijskansen dan mannen. In de steden zijn er vrouwen die naar school gaan maar in de dorpen is het aantal meisjes dat naar school gaat zeer beperkt.

Vraag: Vrouwen leggen dus de link tussen de bevrijdingstrijd en hun eigen emancipatiestrijd. De mannen die reeds in de bevrijdingstrijd zaten zijn toch ook afkomstig uit deze traditionele maatschappij. Hoe ontvingen de mannen deze vrouwen die vanaf 1977 massaal aansloten?

HANNA SIMON: De EPLF² was de gendergelijkheid zeer genegen en stond volledig achter de emancipatie van de vrouw. Deze vrouwen die sinds generaties hadden geleefd in een maatschappij gedomineerd door de mannen, een maatschappij die mannen brainwashed tot superieure creaturen, deze mannen werden verplicht de gendergelijkheid van vrouwen te aanvaarden. Ik wil dus krediet geven aan de politiek van de EPLF. Vrouwen die kozen voor de bevrijdingstrijd hadden alles te winnen. Opgeven betekende voor hen een terugkeer naar onderdrukking. Daarom waren zij ook zulke moedige strijders. Toen ik bij de bevrijdingstrijd aansloot was mijn enige gedachte even goed te zijn als mannen, zelfs nog beter te zijn. Ik wou meer dan 300 geweer kogels bij mij dragen. En ik wilde daarbij even hard als zij kunnen lopen, liefst nog harder. We waren met 5 meisjes die hetzelfde dachten. We waren samen zeer sterk. We wouden die mannen tonen wat we waard zijn. Je moet heel wat inspanningen leveren omdat zij erop uit zijn elke zwakheid van de vrouwen breed uit te smeren. Een zwakheid van de mannen wordt zelfs niet opgemerkt. Mannen kunnen zeer moeilijk slikken dat de vrouwen ook op een beleidsniveau aanwezig zijn. Zij doen er alles voor om ons een stapje terug te doen zetten of om ons van die positie weg te houden. Zelfs in Europa is dit het geval. Mannen werden door de discipline van het EPLF aan het front gedwongen de

gendergelijkheid van mannen en vrouwen te aanvaarden. Maar éénmaal gemobiliseerd viel deze discipline weg. Elkeen heeft zijn eigen leven en dan komt het eigenlijke karakter naar boven. Sommige van deze mannen scheidden van de vrouwen die ze tijdens de strijd hadden leren kennen en aanvaardden een gearrangeerd huwelijk wanneer ze terug terugkeerden naar hun familie. De maatschappij is altijd bijzonder geschokt geweest door de vrouwelijke guerrillastrijders omdat we ons daar niets vanaan trokken.

Vraag: Hoe reageren de traditionele landbouwgemeenschappen op het recht op grond voor vrouwen?

HANNA SIMON: Traditioneel bezitten vrouwen geen land. Maar de regeringsverklaring voorziet dat vrouwen, weduwen, gescheiden vrouwen en alleenstaande vrouwen wel recht hebben op het bezit van een stuk land. Dank zij het quota systeem kunnen vrouwen vrouwen op elk niveau verkozen worden. In dorpsraden die over deze materie beslissen zitten een paar sterke vrouwen die verkozen werden en vechten voor de toepassing van dit recht.

Dit idee is zo nieuw. Toen ik in het dorp van mijn vader kwam hebben ze elke voorwendsel uitgevonden om mij toch geen land te moeten geven. Zij hebben het mij nog niet gegeven en indien ik het wil zal ik het moeten afdwingen. Het eerste wat ze zeiden was: "Ze is jong. Ze zal nog trouwen." Daar mee bedoelen ze dat man en zijn vrouw apart geen recht hebben op het bezit van een stuk grond. De wet zegt wel duidelijk dat zelfs als ik getrouwd ben dat ik kan kiezen. Ik heb het recht maar je moet wel voor je rechten vechten op lokaal niveau. ... Toen ik uit de oorlog terugkwam had ik dat stuk grond niet nodig om te kunnen leven. Ik had mijn familie. Zij hebben mij opgevangen. Voor de vrouwen die niet opgeleid waren en slechts konden terugvallen op de eenmalige uitkering van de regering was dit een grote desillusie. Gedurende de strijd leedden we gedurende jaren in een volledige gelijkwaardige maatschappij- geen geld, geen andere rivaliteiten- en dan ineens deze grote aanpassing. De vrouwen kenden de waarde van het geld niet. Hoe konden ze dan investeren om een handel op te zetten? Velen slaagden erin om iets te verwezenlijken. Er was ook een nostalgie naar deze samenleving tijdens de guerilla die nu definitief voorbij was. De aanpassing was zeer moeilijk. Het land is arm. De regering tracht haar best te doen. De vrouwenorganisatie NUEW (National Union for Eritrean Women) tracht aan de meest sociaal achtergestelde vrouwen opleiding te geven.

Uittreksels uit een interview afgenomen door Marie Jeanne Vanmol

Kort historisch overzicht

- **1952:** Eritrea, een gewezen Italiaanse kolonie en sedert het einde van de tweede Wereldoorlog een VN-mandaatgebied, vormt een federatie met Ethiopië onder Keizer Haile Selassié
- **1962:** Eritrea wordt een provincie van Ethiopië. Begin van de onafhankelijkheidsstrijd.
- **1975:** Hailé Selassié wordt afgezet. De marxist Mengistu Haile Mariam komt aan de macht en moordt duizenden opposanten uit.
- **1984-1985:** hongersnood in Ethiopië
- **1991:** Mengistu wordt verdreven door het EPLF en het TPLF
- **1993:** Eritrea wordt een onafhankelijke soevereine staat erkend door de VN. Eritrea en Ethiopië onderhouden zeer nauwe vriendschappelijke contacten.
- **1996-1997:** grensdisputen tussen Eritrea en lokale overheden van de aangrenzende Tigray provincie (Ethiopië). Eritreese boeren worden uit hun dorpen verdreven
- **1997:** Ethiopië geeft een nieuwe kaart met veranderde grenzen uit en drukt deze op hun munt: de birr
- **1997:** een grenscommissie wordt samengesteld om de disputen te beslechten
- **1997:** Eritrea voert een eigen munt in
- **1997:** economische disputen
- **6 mei 1998:** begin van de oorlog. Verschillende bemiddelingspogingen mislukken
- **april 2000:** Ethiopië slaat het aanbod van Eritrea af om de haven Assab te gebruiken voor de aanvoer van internationale hulp naar de hongergebieden in Ethiopië
- **30 mei 2000:** begin van de vredesgesprekken in Algiers
- **31 mei 2000:** Premier Meles Zenawi van Ethiopië verklaart de oorlog voorbij, maar de gevechten duren voort en de Ethiopische troepen blijven in Eritrea.
- **1 juni 2000:** oproep van de National Union of Eritrean Women aan de internationale gemeenschap
- **18 juni 2000:** vredesakkoord in Algiers

Sterrebeek, 22 mei 2000

¹ Gender Development Index: meet de verwezenlijkingen in de sociaal-economische en de gezondheidssector rekening houdend met de ongelijkheid tussen man en vrouw.

² EPLF: Eritrean People Liberation Front.

Colombia

Het land komt regelmatig in het nieuws voor z'n hoge graad van geweld. Het leger en de politie zijn verantwoordelijk voor heel wat mensenrechtenschendingen, de paramilitaire organisaties vormen een heuse gewapende macht. Er zijn ook verschillende gewapende bevrijdingsorganisaties actief. Het gewapend verzet in Colombia is een van de oudste van het continent. In de loop der jaren werden verschillende vredesopzigingen opgezet, maar telkens bleek de basis ervan voor sommige van de gewapende partijen duidelijk te smal.

Sommige socio-culture organisaties zijn bijzonder actief om het geweld te trachten te bannen. Maar we moeten opletten deze zaak niet te idealistisch te benaderen, alsof de Colombiaanse cultuur specifiek gewelddadig zou zijn. De socio-politieke context moeten we bekijken, we leven in een bepaalde periode van een historisch proces, het geweld is geen roeping of fataliteit.

Het geweld is zeker een effect van de sociale tegenstelling. Maar daarbij komt ook dat het geweld een centraal bestanddeel is van een kapitalistisch groeimodel dat in de meeste regio's van het land functioneert. Een analyse¹ per regio van de landbouwproductie en veeteelt, toont aan dat er een globale verhoging is van het aandeel in de nationale productie van de 10 regio's die het meest door het geweld worden getroffen. Geweld en ontwikkeling gaan hand in hand. In de jaren '80 en '90 is de geweldescalatie voornamelijk veroorzaakt door extreem-rechtse groepen. Dan hoeft het ook niet te verwonderen dat groei van de landbouw- en veeteeltsector verband houdt met de verschillende gradaties van geweld in de rurale gebieden.

Dit geweld heeft vele boeren werkelijk verjaagd van hun gronden. Zij zochten een nieuwe toekomst in verder afgelegen gebieden waarbij ze de landbouw-grens op doen schuiven ten nadele van het woud. Soms komen ze hierbij ook in conflict met de inheemse bevolking. Het is ook zo dat deze groep voor z'n (over)leven voor een groot deel beroep doet op de cocateelt. Deze interne vluchtelingen vinden we in grondgebied dat door de guerrilla-groepen

wordt gecontroleerd. Deze vervullen er een reeks taken van een overheid: burgerlijke stand, onderhoud van wegen, rechtspraak. Ze zijn als het ware een soort lokale overheid geworden die zijn inkomsten haalt uit revolutionaire belastingen, losgeld en de beschermingsgelden van coca- of papavervelden.

Het is absoluut niet correct om zoals de Noord-Amerikaanse analisten te spreken van een narco-guerrilla. Er is geen fundamentele identificatie tussen de guerrilla en de drugsteelt. Wel is het misschien wel zo dat het politiek perspectief van de guerrilla dikwijls samenvalt met dat van deze groep interne vluchtelingen, ideologisch soms wel wat vager, zodat verglijden naar criminaliteit voor sommige deelgroepen niet ver weg is. Maar het proberen criminaliseren van de gewapende groepen is een strategie van de machtshebbers om politieke tegenstrevers te deligitimeren.

Met de komst van president Pastrana, midden 1998, begon er ook een reeks van gesprekken met de FARC-guerrilla. Deze worden echter regelmatig voor korte of langere tijd bevroren. De Colombiaanse agenda wordt immers niet alleen in Bogotá bepaald, maar ook in Washington.

In naam van de drugsbestrijding voert Washington een actief beleid van steun voor opstandsonderdrukking in Colombia. In 1996 bedroeg de VS hulp zowat 65 miljoen dollar, in 1999 was dat bijna 300 miljoen dollar, in 2000 wordt dat 1 miljard dollar. Vroeger was er vooral steun voor de politie nu ligt het hoofddaccent bij het leger. De Amerikaanse Volksvertegenwoordiging aanvaardde op 30 maart 2000 een hulppakket voor het werkjaar 2001 van 1,6 miljard. Een Senaatcommissie bracht dat op 9 mei echter terug tot zo'n 1 miljard 150 miljoen dollar (62% militaire hulp), voornamelijk door de gevraagde (dure) Blackhawkhelikopters te vervangen door het goedkopere Huey-type.

De stelling dat het om opstandsbestrijding gaat en niet om een anti-drug politiek kreeg een sterke duw toen in juli 1999 een spionagevliegtuig van de VS boven FARC-guerrillagebied werd neergehaald. Bovendien bestaat de centrale missie van de anti-narcotica batal-

jons en andere door de VS gesteunde militaire eenheden in Zuid-Colombia, erin offensieve operaties tegen de guerrilla's te voeren. Ook de opleiding die de VS-militairen verlenen aan Colombia is voor dubbel gebruik: zowel tegen drugtraffickers als tegen verzetslui. Dat geldt ook voor de verkenningactiviteiten.

Vele analisten zien in de huidige ontwikkeling van de relaties tussen Washington en Bogotá een duidelijke vergelijking met Viëtnam in het begin van de jaren '60. Het is begonnen met een betrekkelijke steun aan de politie. Die is dan op korte termijn enorm gestegen, en uitgegroeid tot het derde grootste buitenlandse VS-programma, na Israël en Egypte. Een volgende stap is het gestaag opvoeren van het aantal adviseurs en opleiders. Vorig jaar waren er sterke geruchten van een heuse militaire inval. VS-diplomaten waren politieke steun en militaire deelname gaan zoeken bij verschillende Latijns-Amerikaanse landen. Het grootste entoesiasme was er in Argentinië, maar uitdrukkelijke veroordeling kwam er onder meer van Venezuela. President Chavez heeft met name ook geweigerd het Colombiaanse leger z'n grondgebied te laten gebruiken om de Colombiaanse guerrilla's aan te vallen.

De VS zullen in elk geval hun militaire aanwezigheid consolideren en waarschijnlijk verder opvoeren. Laat ons niet vergeten dat ze sedert eind vorig jaar hun basissen in Panama hebben moeten ontruimen. Er heerst zogezegd grote bezorgdheid dat het legerloze Panama niet bestand is tegen paramilitaire invallen.

De negatieve invloed die een verhoogde militaire hulp aan de regering zal hebben op de vredesgesprekken ligt voor de hand. De hard-liners binnen de Colombiaanse elite zullen zich op die manier zeker versterkt weten. Anderzijds kan men bij de guerrilla deze verhoging interpreteren als een teken dat het de regering helemaal niet ernstig is met de vredesonderhandelingen. Met andere woorden, dit nieuwe hulppakket van Washington houdt de vrede verder af dan ooit.

Georges Spriet

¹ J.A.Bejarano, in Alternatives Sud (studie over de periode 1983-1989)

Democratisering van de VN

In de marge van de G77-top in Havana hebben een 40-tal ontwikkelingslanden tijdens een informele vergadering een gezamenlijk standpunt ingenomen over de Verenigde Naties. De G77 kan je omschrijven als de grootste derdewereldcoalitie binnen de UNO.

De UNO moet worden gedemocratiseerd en gemoderniseerd, is hun stelling. "De enige manier om de positie van de ontwikkelingslanden te verbeteren is een eerlijk deel opeisen in het VN-besluitvormingsproces", zeggen ze. Het gaat om vertegenwoordigers uit alle regio's van de ontwikkelingswereld: Caraïben, Latijns-Amerika, Afrika, Midden-Oosten en Azië.

Ze willen dat ook derdewereldlanden een permanent lidmaatschap in de Veiligheidsraad verkrijgen. Ze zijn van mening dat het vetorecht moet worden afgeschaft, en dat er meer "transparantie" moet zijn in het werk van de Veiligheidsraad. Een systeem van vroegtijdige waarschuwing zou moeten worden geïnstalleerd om het ontstaan of ontwikkelen van gewelddadige conflicten te verhinderen. De VN en haar instellingen moeten waarachtig ijveren voor internationale vrede en veiligheid en tegelijkertijd voor ontwikkeling en uitroeiing van armoede. Het gaat om twee zijden van dezelfde munt, zegden de ministers.

De oorspronkelijk visie op de Verenigde Naties, zoals die in het Charter werd weergegeven, moet niet worden gedefinieerd. Maar er was heel wat terughoudendheid over het principe van "humanitaire interventie", dat erg wordt naar voren geschoven als een oplossing voor het dilemma bij internationale conflicten en massale mensenrechtenschendingen. "Dit principe wordt nu omschreven als de macht van de internationale gemeenschap om te kunnen interveniëren tegen regeringen op basis van criteria die door enkelen worden bepaald", meende een van de sprekers. Er werd opgeroepen om de bepalingen in het Charter over respect voor soevereiniteit te herbewestigen, alsook het gelijkheidsbeginsel, de niet-interventie in binnenlandse aangelegenheden en zelfbeschikking.

De VN zou een grotere rol moeten spelen in socio-economische ontwikkeling en mensgerichte investeringen. Het is goed om over democratisering en goed

bestuur te spreken, maar er bestaat geen "eenheidsmaat"-model dat kan uitmaken wat een democratische regering is, werd er gezegd. Een democratie moet worden vorm gegeven volgens de bijzonderheden van elk land. Goed bestuur vraagt ook opleiding en vorming, want vele derdewereldlanden hebben niet de gewenste instellingen en mechanismes.

De ministers willen dat de Algemene Vergadering van de UNO weer de voorrang moet krijgen. De Bretton Woods instellingen moeten ook hervormd worden, om de derdewereldlanden beter deel te laten nemen aan het beslissingsproces, aangezien deze beslissingen een belangrijk impact hebben om de economieën van de landen.

De Wereldbank zou moeten voor investeringen in infrastructuur zorgen en in sociaal kapitaal zonder "onbereikbare" voorwaarden op te leggen aan het land, aldus een van de leiders. Hij voorzag ook een rol voor het IMF in de stabilisering van de vluchtige internationale kapitaalstromen en een kwijtschelding van de buitenlandse schuld.

De rol van de VN in de 21e eeuw zou er o.m. moeten in bestaan om manieren te vinden om humanitair recht en mensenrechten te helpen doen toepassen en opleggen. Er zou een fonds moeten worden opgericht voor opleiding en vorming om ontwikkelingslanden te ondersteunen rond informatietechnologie, biotechnologie e.d.m.. Er zou een partnerschap moeten worden gesmeed tussen Noord en Zuid dat niet alleen over economische en sociale zaken handelt maar ook over het grensoverschrijdende terrorisme, de illegale handel in drugs, wapens en mensen, en het witwassen van zwart geld.

Er stelt zich een reeks sleuteluitdagingen voor de internationale gemeenschap in het algemeen. Het betreft o.m. het verbeteren van de levensstandaard, het omkeren van de 'brain drain' en de 'privatisering' van kennis, en het werkelijk realiseren van het recht op ontwikkeling. Het geloof van ontwikkelingslanden in multilaterale onderhandelingen zou opnieuw moeten worden aangewakkerd, en de ontwikkelde wereld zou de "gebroken belofte" moeten herstellen om 0,7% van het BNP aan ontwikkelingssamenwerking te besteden.

Gebaseerd op een artikel uit Third World Resurgence, nr 117

Wist je dat...

- ... er in de landen van de Europese Unie 360 verschillende kranten verschijnen met een gemeenschappelijke oplage van 90 miljoen exemplaren.

- ... de fusies en overnames van bedrijven in Frankrijk met 123 % toenamen in 1999 wat samen een bedrag uitmaakt van 11.250 miljard frank.

- ... in Port Villa, de hoofdstad van de Republiek Vanatu (een archipel ten noorden van Nieuw Caledonië) een belastingsparadijs is waar 62 internationale banken en 2.624 maatschappijen een filiaal hebben.

- ... alleen aan publiciteit er in de Verenigde Staten jaarlijks zo'n 200 miljard dollar wordt uitgegeven.

- ... het Bruto Binnenlands Product (BBP) van de V.S. in 1999 niet minder dan 9.683,4 miljard dollar bedroeg wat zes maal meer vertegenwoordigt dan dit van Frankrijk (1.346,6 miljard dollar) en tevens dat de dollar in 83 % van de transacties in deviezen betrokken is.

- ... het aantal Indianen in Brazilië voor de komst van de Portugezen geschat wordt op 5 miljoen en er vandaag nog amper driehonderdduizend leven verdeeld onder tweehonderd volkeren tegenover negenhonderd volkeren honderd jaar geleden.

- ... de militaire uitgaven van de VS in 1996 opliepen tot 265.823 miljard dollar wat evenveel is als de 265.260 miljard dollar van Rusland, Japan, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en China samen.

- ... de winsten voortkomende uit de drughandel (cannabis, cocaïne en heroïne) tussen de 300 à 500 miljard dollar bedraagt waarbij de wereldhandel in synthetische drugs niet is meegeteld.

- ... de officiële reserves van de centrale banken volgens een rapport van de Internationale Bank Commissie in 1998 opliepen tot 1.630 miljard dollar.

- ... het netto passief van de VS opgelopen is tot 1,5 triljoen dollar of 20 % van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

1999: achteruitgang voor de Vrede

Volgens het nieuwe jaarboek van SIPRI, het gezaghebbende Zweedse Vredesinstituut, zijn de militaire uitgaven in de wereld in 1999 met 2,1 procent gestegen tot 780 miljard dollar. Hoewel dit nog altijd beduidend minder is dan de uitgaven tien jaar geleden, vertegenwoordigt dit bedrag 2,6 procent van het bruto nationaal product (BNP). Daarmee lijken de vermoedens bevestigd, dat onze wereld opnieuw aan een wapenwedloop is begonnen.

De VS neemt met meer dan een derde het leeuwenaandeel van deze uitgaven op zich, namelijk 36 procent. Eerder schreven we al dat de militaire uitgaven in de VS ook de komende jaren nog verder sterk zullen toenemen (zie Vrede nr 342). Frankrijk neemt 7 procent voor zijn rekening. China en Rusland vertegenwoordigen elk 3 procent. Het ziet er naar uit dat Rusland, waarvan de militaire uitgaven in 1998 amper nog een twintigste bedroegen van tien jaar eerder, zijn achterstand vlug wil inhalen. In 1999 waren deze gestegen met 24 procent ten opzichte van het jaar ervoor.

Traditioneel zijn alle NAVO-landen samen goed voor meer dan 60 procent van de totale militaire uitgaven in de wereld. Deze landen, waaronder België, zijn de grote verantwoordelijken voor het wegwijnen van het vredesdivident. Na de VS lijkt het erop dat ook Europa meer wil besteden aan defensie. België heeft alvast deze trend ingezet. Het valt te vrezen dat daardoor ook de komende jaren de wereldwijde militaire uitgaven verder zullen toenemen.

Handel in conventionele wapens

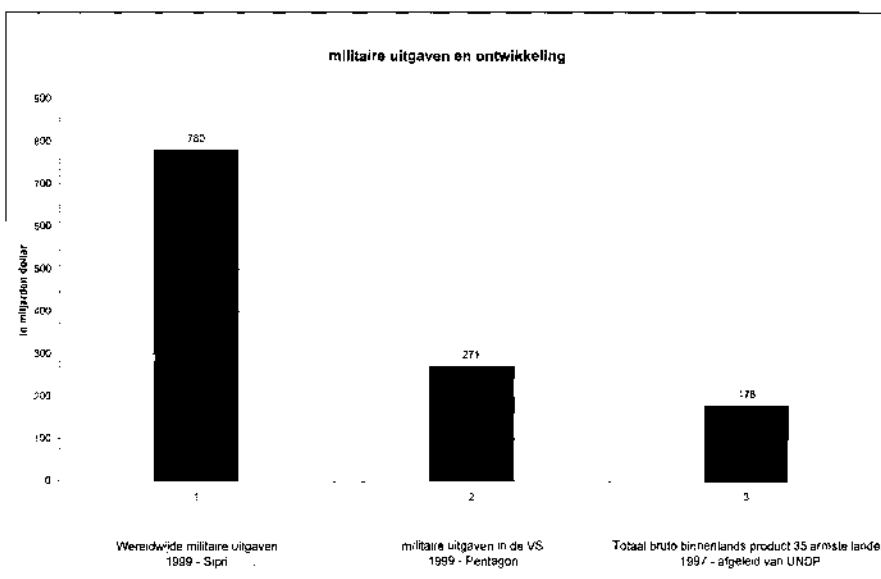
In de top vijf van belangrijkste wapenleveranciers vertoeven vier NAVO-landen. De VS alleen neemt voor de periode 1995-'99, bijna de helft van de totale wapenhandel voor zijn rekening. Daarna volgen Rusland (30 procent), Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland. De belangrijkste ontvangers van deze

wapens zijn Taiwan, Saoedi-Arabië en Turkije, drie crisisgevoelige gebieden. De belangrijkste leverancier was telkens de VS.

De internationale wapenhandel was in 1998 goed voor 35 tot 49 miljard dollar. SIPRI stelt dat commerciële overwegingen sterk bepalend zijn geworden. Zes van de belangrijkste ontvangers van wapens zaten verwickeld in een gewapend conflict. De wapens kwamen voor het merendeel van de vijf hoofdleve-

Nucleaire wapens

In 1999 groeide de controverse rond het anti-rakettenschield en de toekomst van het ABM-verdrag. In de VS groeide dat jaar de consensus om een beperkt anti-rakettenschield (National Missile Defense) te ontwikkelen, zogenaamd om zich te verdedigen tegen 'schurkenstaten'. Daarvoor is er evenwel een amendering nodig van het ABM-ver-

ranciers. Dit geeft te denken als diezelfde landen militaire concepten uitwerken voor vredeshandhaving en -oplegging.

Gewapende conflicten

In 1999 telde SIPRI 27 'belangrijke gewapende conflicten' in 25 landen. Dat is evenveel als in 1998. Beide jaren samen bekeken laten zien dat er een opwaartse trend valt waar te nemen aan het einde van het decennium. Het grootst aantal gewapende conflicten speelde zich af in Afrika (11), gevolgd door Azië (9), Midden-Oosten (3), Europa (2) en Zuid-Amerika (2). In veertien van deze oorlogen vielen meer dan 1.000 doden.

In vijf van de gevallen kwam er een externe militaire interventie

drag, dat vooral vanuit Rusland op weerstand botst, omdat dit aanleiding zou kunnen geven tot een nieuwe nucleaire wapenwedloop. SIPRI vreest eveneens dat de Amerikaanse plannen de vooruitgang die de laatste jaren is geboekt inzake nucleaire ontwapening in gevaar kan brengen.

SIPRI noemt voorts de weigering van de Amerikaanse Senaat om het Teststop Verdrag (CTBT) te ondertekenen een achteruitgang.

Ludo De Brabander

SIPRI Yearbook 2000. Armaments, Disarmament and International Security. Oxford University Press, 770 blz. - verschijnt in september 2000

De jaarboeken van SIPRI zijn vrij consulteerbaar in de bibliotheek Jan Verwest (Vrede vzw), Galgenberg 29,

Ontwikkelingen in de Belgische defensiepolitiek

Europees agentschap voor vernietiging van munitie

Minister van Defensie, André Flahaut, denkt aan de oprichting van een Europees agentschap voor de vernietiging van munitie. Hij is van plan een voorstel in te dienen bij zijn Europese collega's. Het is bekend dat de ontmanteling van munitie uit de WO I niet echt vlot verloopt. Dat komt omdat heel wat granaten toxische stoffen bevatten. Door de ouderdom van de granaten zijn die vermengd geraakt met de springstoffen. Een werkgroep van de de Koninklijke Militaire School zoekt naar een technische oplossing voor dat probleem.

Belgisch geld voor vredesproces in Burundi en Congo

Eind mei besliste de Ministerraad om 4 miljoen fr. vrij te maken voor de missie van Nelson Mandela ter ondersteuning van het Arusha-proces, dat probeert te komen tot een vredesregeling in Burundi. De onderhandelingen zitten daar in wat heet een 'cruciale fase'. Er is eveneens 4 miljoen fr. uitgekeerd aan Ketumile Masire, de 'facilitator' voor de intercongoliese dialoog om het vredesproces in Congo weer vlot te trekken (het akkoord van Lusaka).

België koopt precisiemunitie

Volgens het Pentagon willen België, Denemarken, Noorwegen en Nederland samen met de VS precisiegeleide munitie voor hun jachtbommenwerpers kopen. Deze landen maken deel uit van het multinationalaal F-16 programma. De gezamenlijke aankoop moet de kosten drukken en de slagkracht op vlak van precisiebombardementen opvoeren. Het project kadert in het DCI-initiatief (Defence Capabilities Initiative - zie noot) dat de technologische kloof tussen de VS en de Europese bondgenoten moet verkleinen. Volgens Belgische militaire kringen gaat het over lucht-doel raketten (zoals de Mavericks die de luchtmacht in Kosovo heeft gebruikt), lasergeleide en GPS-geleide bommen. De eerste beslissingen worden in december verwacht.

Noot: De vijf zogenaamde 'capaciteits-domeinen' van DCI zijn: ontplooibaarheid en mobiliteit van de troepen, voortzettingsvermogen en logistiek, doeltreffendheid van de inzet, overleefbaarheid van de strijdkrachten en infrastructuur, C3-systemen (Commando, Controle en Communicatie). DCI maakt deel uit

van het Nieuw Strategisch Concept dat in april vorig jaar op de NAVO-top in Washington is goedgekeurd.

Embargo's

Volgens Minister van Buitenlandse Zaken, Louis Michel, zijn de sancties tegen Joegoslavië en Irak "niet billijk en nutteloos". "Het is voor niemand een geheim dat het vooral de VS is die vasthouden aan sancties", aldus Michel. Hij antwoordde daarmee op een vraag van Jacques Lefevre (PSC) in de Commissie Buitenlandse Betrekkingen. Lefevre merkte op dat het embargo zoals tegen Irak toegepast, vooral de burgerbevolking raakt en stelde zich zeer kritisch op ten aanzien van de lopende embargo's tegen Irak en Joegoslavië. Hij pleitte voor het houden van een reeks hoorzittingen in het parlement met o.m. een vertegenwoordiger van de UNDP (het ontwikkelingsprogramma van de VN) en Von Sponeck, de vroegere verantwoordelijke van de VN in Bagdad. Hij verwees ook naar een studie over embargo's van het CNCD (franstalige tegenhanger van het Nationaal Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking-NCOS/11.11.11).

"NAVO-leden geven te weinig aan defensie"

NAVO-Secretaris-Generaal, George Robertson, heeft in niet mis te verstane bewoordingen duidelijk gemaakt dat een aantal Europese landen meer geld moeten besteden aan defensie. Dat is nodig om de engagementen inzake DCI (zie noot boven), na te komen. "Alle bondgenoten moeten zich bereid verklaren meer middelen vrij te maken om de objectieven van DCI te bereiken, door een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen en indien nodig, door extra-middelen."

Het is geen geheim dat de NAVO België zwaar onder druk zet om het defensiebudget te verhogen. "België wordt geregeld op de vingers getikt door de Secretaris-Generaal", aldus een Belgische diplomaat. Robertson liet verder verstaan dat de hervorming van de Europese legers naar een modern leger (lees: interventieleger) veel te traag loopt: "slechts de helft van de objectieven (i.v.m. de geïntegreerde militaire structuur, nvdr.) werden gerealiseerd."

Kamerlid Pieter De Crem (CVP) pleit voor verhoging Defensiebudget

Tijdens een debat over het Plan Flahaut (zie elders in dit blad), zei Pieter De

Crem (CVP) dat de herstructurering van het leger geld zal kosten en dat daarom een einde moet gemaakt worden aan de bevrozing van het defensiebudget. "Er is een duidelijk overheidsoptreden nodig en dat zal geld kosten, maar we hebben de budgettaire ruimte daarvoor" (De Morgen 14 juni 2000). Verder zei hij nog: "Ik hoop dat het imago van ons land niet wordt geschaad doordat we er niet in slagen onze internationale verbintenissen na te komen". In verband met deze laatste opmerking lezen we in een gezamenlijke tribune van de voorzitters van de Vlaamse vredesorganisaties in de Standaard (28 maart 2000): "(...) de Vlaamse vredesbeweging is voor het nakomen van internationale verplichtingen: onze verplichtingen in VN- en OVSE-verband, de 0,7 % van het bbp voor ontwikkelings-samenwerking, de talloze internationale milieuverplichtingen zoals opgenomen in Rio, onze verplichtingen tot nucleaire ontwapening (...)".

Flahaut in Washington

De Belgische Minister van Defensie, André Flahaut, is eind mei het plan voor de hervorming van het leger gaan voorstellen bij zijn Amerikaanse collega, Robert Cohen. Flahaut kon er alvast rekenen op begrip. Wel vond Cohen dat België nogal veel tijd nodig had bij de hervormingen van het Belgisch leger. Flahaut maakte van de gelegenheid gebruik om de VS op te roepen de Europese bondgenoten te consulteren bij de plannen voor een anti-raketten-schild (NMD). Flahaut verklaarde dat hij de indruk had dat de Amerikanen reeds een beslissing hadden genomen ten gunste van NMD. De vraag of het project er komt is m.a.w. reeds achterhaald. Minister van Buitenlandse Zaken, Louis Michel, wees er tijdens de NAVO-bijeenkomst in Firenze al op dat "België grote moeilijkheden vreest omdat met de komst van de NMD het ABM-verdrag in gevaar komt". Het Pentagon drong er bij Flahaut op aan dat Europa meedoet. Enkele dagen later stelde Clinton in Portugal voor om de spijttechnologie met Europa te delen. Daarover zei Paul Goossens in *Knack*: "Als die discussie zeer binnenkort op de NAVO-ministeraad komt en ook de Belgische regering een standpunt moet innemen, wordt het pompen voor Flahaut en de coalitie". Afwachten hoe hard de SP en Agalev het zullen spelen.

Marokko-België

De Belgische staatssecretaris voor ontwikkelingssamenwerking verklaarde onlangs in een radiointerview¹ dat de bilaterale samenwerking met Marokko de eisen van de vrouw zou ondersteunen:

EDDY BOUTMANS: "De Marokkaanse regering stimuleert sinds enkele tijd een meer open politiek ten aanzien van de positie van de vrouw. De nieuwe koning heeft dit duidelijk onderlijnd. Er ligt een actieplan² voor de integratie van de vrouw op tafel. We hebben contacten gehad met vrouwenbewegingen die strijden voor de elementaire rechten van de vrouw. Via de bilaterale coöperatie willen wij deze eisen ondersteunen. Deze organisaties leggen aan de vrouwen hun elementaire rechten uit, zij bieden hulp aan vrouwen in nood. Het is nu aan de basisorganisaties om projecten in te dienen."

De staatssecretaris was in april in Marokko voor de inhuldiging van een waterproject in het Zuiden van Marokko. Daar moeten vrouwen en meisjes dagelijks water halen aan een bron 12 km verder op. Zij doen dat soms twee keer per dag. Daarom kunnen de meisjes niet naar school. Het heeft er sinds lang niet geregend en de rivieren zijn uitgedroogd. Eddy Boutmans onderstreepte bij deze gelegenheid het recht op onderwijs voor de meisjes, zoals vermeld in het actieplan. EDDY BOUTMANS: "De koning reageerde zeer positief. Het voorstel kwam van onze kant. In de praktijk zullen er zich zeker obstakels voor doen. Ik vind ook niet dat ge in Marokko on-

middelrijk de vrouwenrechten kunt op-eisen zoals bij ons. Wij hebben er hier ook lang moeten voor vechten. Het gaat hier om recht van de meisjes om naar school te gaan, het recht van de verstoten vrouwen en het recht van de meisjes om een gearrangeerd huwelijk te weigeren. Het gaat hier om elementaire rechten. Het gaat erom het bewustzijn te stimuleren dat vrouwen ook rechten hebben. Het is een traag en moeizaam proces. Marokko is een zeer traditioneel land waar het om vrouwenrechten gaat. Men zegt dat dat zo in de Koran staat geschreven. Maar het gaat hem om een interpretatie van de Koran. We moeten er ons niet teveel mee bemoeien. Het is niet ons land, het is het hunne. Maar het is reeds een grote stap vooruit dat de Marokkaanse regering gevoelig is voor de rechten van de vrouw."

De vrouwenorganisaties hebben ondertussen niet stil gezeten.

Het LDDF (Ligue Démocratique pour les Droits de la Femme) hield op 24 mei in Casablanca een persconferentie waar ze een kritische studie van de Marokkaanse familiale wetgeving voorstelden alsook een enquête over de situatie van de Marokkaanse vrouw. LDDF: *Wanneer de Moudawana³ wordt vergeleken met de strafwetgeving of de burgerlijke wetgeving dan blijft het persoonlijk familiaal statuut inzake de gelijkheid van de sexen ver achteruit. De situatie van de Marokkaanse vrouw is dramatisch. Armoede, analphabetisme, gebrek aan verzorging treffen mannen en vrouwen maar het meest de*

vrouwen omdat zij onderworpen blijven aan gewoontewetten die haar een minderwaardigheidspositie geven tov de man. De oplossing van deze sociaal-economische problemen kan maar duurzaam gebeuren wanneer ook de positie van de vrouw wordt verbeterd.

Voor het eerst werd een enquête ingericht over de Moudawana. Dit onderzoek verliep op het terrein en ging over 1510 vrouwen. Het is de eerste studie in zijn genre omdat het alle aspecten van het Persoonlijk Familiaal Statuut omvat. De studie is gebaseerd op de resultaten van de enquête, op de argumenten van de Koran en van de Fikh⁴ en op een lezing van de Chaariaa⁵ versus internationale akkoorden en conventies. Het LDDF richt rond deze thema's discussies en persconferenties in. Zij zal deze kritische studie (140p) in het Arabisch en het Frans publiceren. Voor het realiseren van dit project zoeken de vrouwenbewegingen het nodige geld.

De wereldvrouwenmars in Marokko startte op 12 maart in het kader van de uitvoering van het door de regering goedgekeurde actieplan. Dit actieplan werd door een brede civiele maatschappij voorbereid en geamendeerd. De regering heeft er zich toe verbonden met een groot deel van deze amendementen rekening te houden. Het LDDF bereidt momenteel een grote nationale karavaan voor. Deze gaat naar afgelegen streken in Marokko om met de mensen over het recht op de gelijke gezondheidszorg en familiale planning te spreken. In het verleden ging reeds een karavaan voor alfabetisering doorheen Marokko.

MJVM

LDDF, 1998/2000

Dossier: Het recht van de vrouwen op juridische gelijkheid. Globale revisie van de Moudawana.

¹ VRT 13 mei 2000

² zie Vrede maart-april 2000: Interview met Fouzia Assouli: Vrouwenrechten zijn het hart van de democratie. (M.J Vanmol)

³ Moudawana: ook Mudawwana: betekent letterlijk "verzameling". Het wetboek bevat naast de vier hoofdstukken over het personen- en familierecht ook nog een vijfde hoofdstuk over het zeer complexe Marokkaanse erfrecht. (De Mudawwana, Het Marokkaans Personen- en Familiewetboek. Een tekstuele vertaling met annotaties. Onder de leiding en redactie van Dirk Beke)

⁴ Fikh: de Fikh in Marokko erkent het recht van de vrouw op een deel van het gemeenschappelijk bezit in het huwelijk.

⁵ Chaariaa: ook shari'a: de Goddelijke wet, volgens het islamitisch recht

Karel Van Miert: de ommekeer

In een vorig leven was Karel Van Miert de vertrouwensman van de Nederlandse Europese Commissaris Mansholt. Hier nam hij als voorzitter de teugels in handen van de S.P.. Hij liet er een nieuwe wind waaien. Ik herinner me nog als voorzitter van de persconferentie tijdens de eerste anti-raketenbetoging in 1979 hem het woord verleend te hebben.

EU-commissaris

Nadien keerde Karel naar zijn eerste liefde terug. Hij werd zelf Belgisch Eurocommissaris waar hij het concurrentiebeleid onder zijn bevoegdheid kreeg. Zoals alle Eurocommissarissen verdiende hij er een goeie duit. Men spreekt van zes à zeven miljoen per jaar.

Met de affaire Cresson was het liedje uit. Alle commissarissen kregen de bons. Ook Karel Van Miert. Op 11 september 1999 gaf hij een interview aan De Standaard waarin hij enigszins enkele ervaringen uit zijn Europese tijd citeerde.

We onthielden hieruit de volgende passage.

"De economie is het winnen van de politiek. Door de globalisering en de fusies blijven in bepaalde sectoren nog maar een paar ondernemingen over die qua omzet groter zijn dan de meeste landen. De meeste nationale regeringen kunnen deze mastodonten niet meer sturen. De politiek hinkt hopeloos achterop."

Partij

Normaal zou je denken dat een socialist die zich hiervan bewust is, op de barricaden zou klimmen om, met de ervaring en de kennis die hij als commissaris heeft opgedaan, de leiding zou opnemen van een socialistische partij om met meer kracht dan ooit de belangen van de arbeidersbeweging te verdedigen. Kortom, het verzet aanvoeren tegen de machtige economische machten die niemand ontzien.

Over zijn directe toekomst moest hij zich geen zorgen maken. Normaal ontvangen de vertrekkende Eurocommissarissen nog twee jaar hun wedde verder.

Privé

Van Miert zag het anders zitten. Hij nam direct de post aan die hem aangeboden werd als directeur van een Nederlandse privé-universiteit waar managers worden opgeleid. Met andere woorden juist diegenen die morgen

de touwtjes in handen zullen krijgen van die grote economische machten, de multinationals.

Korte tijd later vernamen we dat hij als lid in de beheerraad was gestapt van de elektronicareus Philips. Enkele dagen geleden lezen we tot onze verbazing in De Standaard van 27 mei dat Karel Van Miert eveneens werd opgenomen in de Raad van Bestuur van de Persgroep van Van Thillo, de mediagroep die de kranten Het Laatste Nieuws en De Morgen uitgeeft, zoals tevens een reeks weekbladen, maar ook een van de twee belangrijkste aandeelhouders van V.T.M. en Kanaal 2 is.

Hier mag men dus spreken van de grote ommekeer.

Zo is Karel Van Miert, of schrijven we beter de ex-socialist,

overgestapt naar de logica van de vrije markteconomie. Zo staat hij vandaag, ondanks de vaststelling in zijn interview aan de andere zijde van de barricade. Kennelijk is hij zijn band met de arbeidersbeweging en haar idealen voor een socialistische samenleving al lang vergeten.

André De Smet

Ze zeggen het zelf

Henry Kissinger, gewezen staatssecretaris voor Veiligheid van de Verenigde Staten, die zeker niet van anti-Amerikanisme kan beschuldigd worden, schreef naar aanleiding van de onderhandelingen over Kosovo in Rambouillet op 31 mei 1999 in Newsweek, onder de titel "New World Disorder", het volgende: "Meerdere fatale beslissingen werden tijdens de laatste dagen van februari genomen alhoewel er nog vele opties openstonden. De eerste was de eis dat 30.000 soldaten van de NAVO Kosovo zouden binnentrekken via Joegoslavië, een land met wie de NAVO niet in oorlog was. De tweede bestond er in de te verwachten weigering van de Serviërs als justificatie te gebruiken om de bombardementen aan te vatten. In Rambouillet werden geen onderhandelingen gevoerd zoals dikwijls beweerd wordt maar wel een ultimatum opgelegd. Dit was vanwege de Amerikaanse administratie die in functie was getreden op basis van de verbondenheid met het Charter van de Verenigde Naties een eenzijdige procedure".

Citaat uit het boek "La nouvelle guerre Froide. Le monde après le Kosovo" van Gilbert Achcar.

Wereldvredesbijeenkomst

De Wereldvredesraad hield haar algemene vergadering in Athene, midden mei. Er waren zo'n 42 landen vertegenwoordigd.

Conferentie

De vele debatten werden gedomineerd door de analyse dat de militaire slagkracht - en de politieke wil om die ook te gebruiken -, van de Verenigde Staten en haar NAVO-bondgenoten, de grootste hinderpaal vormen voor wereldvrede. Men wijst op de tentakels naar Kaukasus en Centraal Azië, naar de nieuwe akkoorden met Japan, naar de stijgende militaire steun aan het Colombiaanse leger.

Een wereldorde van vrede kan maar gedragen worden door de beginselen van het VN-charter: gelijke rechten, zelfbeschikking, respect voor internationaal recht.

Een ander centraal punt is de absolute band tussen vrede, veiligheid en het sociale levenspeil van de volkeren. In de neo-liberale economische globalisering is er geen ruimte voor mensgerichte ontwikkeling, wordt er gesteld.

Vele groepen werken actief rond de campagne voor eliminatie van alle atoomwapens, en voeren actie tegen de verhoging van de militaire uitgaven, tegen wapenhandel, en de militarisering van de buitenlandse politiek. Men ondersteunt het 'internationaal decennium voor een cultuur van vrede en geweldloosheid', komt op tegen racisme, discriminatie, fascisme, neo-kolonialisme, terrorisme.

Er werden speciale solidariteits-sessies gehouden met Cuba en Palestina.

Een gans programma.

Wereldorganisatie

Waar we minder tevreden over zijn is de kennelijk (te) kleine interesse (althans op deze bijeenkomst) om de Wereldvredesraad op organisatorisch vlak te verbeteren. In onze ogen is daar nochtans nood aan. Haast geen voorstellen om eventueel opnieuw een internationaal vredesblad uit te geven, om de website te verbeteren, over een doeltreffender wer-

42 km voor vrede

voor de 22ste keer werd de vredesmars van Marathon naar Athene georganiseerd. In herinnering aan de mars van KP-volksvertegenwoordiger Lambrakis die z'n parlementaire onschendbaarheid gebruikte om de verboden betoging tegen de Amerikaanse bases toch te stappen.

Ook deze betoging staat volop in het teken van strijd tegen buitenlandse militaire aanwezigheid, en uiteraard tegen de "NAVO-bezetting" van Kosovo.

Uit onze gesprekken met verschillende deelnemers aan de betoging blijkt dat de gehele Griekse bevolking bijzonder gekant was tegen de NAVO-bombardementen. Er was geen enkele krant - ook de rechtse kranten niet -, geen enkel tv-station die ook maar een goed woord over had voor het NAVO-optreden. Trouwens op de openingsdag van de vredesconferentie waren er parlementaire vertegenwoordigers van praktisch alle partijen (behalve PASOK), ook van de Nieuwe Democratie, een rechts liberale partij, die hun steun voor het vredeswerk van onze Griekse vrienden kwamen uitdrukken.

Als wij tijdens de mars van Marathon naar Athene vertelden dat bij ons precies het tegengestelde beeld te zien was, als wij hen mededeelden dat de vakbonden niet mee wilden stappen in de betogingen tegen de bombardementen, blijkt overduidelijk een totaal onbegrip voor dergelijke toestand.

Griekenland ligt kennelijk ver van Evere.

king van het collectieve secretariaat (6 landen), of over efficiëntere communicatie.

De beslissing om de secretariaatszetel van Parijs naar Athene te verhuizen werd per stemming geregeld, omdat men er blijkbaar niet in slaagde een consensus te bereiken.

22^ο ΔΕΚΑΗΜΕΡΟ ΕΙΡΗΝΗΣ
4-14 Μάη 2000

✓ Ξεχάστε το ΝΑΤΟ από τα Βαλκάνια

✓ Stop στην ενεργό συμμετοχή της κυβέρνησης στα απεικονιστικά σχέδια του ΝΑΤΟ

✓ Όχι στη Νατοποίηση-διχοτόμηση του Αιγαίου και της Κύπρου

✓ Ζητώ η φίλια των λαών Κάτω η νέα τάξη των ιμπεριαλιστών

ΟΛΟΙ στη ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ
Κυριακή 14 Μάη
Τύμβος 8.30 π.μ. - Σύνταγμα 7.30 μ.μ.

Heel positief vinden we dan weer de de samenwerkingsmogelijkheden, die er dank zij deze bijeenkomst komen, onder verschillende Europese landen, en meer bepaald nog onder de EU-lidstaten. Bijzonder verheugend was de aanwezigheid van Zweedse en Finse vredesorganisaties, naast Portugal, Spanje, Italië, Griekenland, Cyprus, Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk en België. Dit alles biedt nieuwe perspectieven om nauwer samen te werken, acties en politieke agenda's op mekaar af te stellen, zeker ook in het licht van de nieuwe ontwikkelingen rond het Europees interventieleger en de stijging in de militaire budgetten.

GS

? de Engelse slottekst van de conferentie kan bij ons worden opgevraagd of ga naar www.democratisch-links.be/wpc-cmp

ATTAC Oostende opgericht

Op initiatief van de pluralistische werkgroep "Democratisch Overleg - Oostende" werd na afspraak met verschillende organisaties en belangstellende op 6 mei een bijeenkomst gehouden voor de oprichting van ATTAC - Oostende.

Op de stichtingsvergadering waren drieëndertig personen aanwezig o.m. afgevaardigden van het ABVV, Agalev, S.P., Vonck, CSC, Militant, Masereelfonds, Het Baken, Vrienden van de VUB, Vandaag en Morgen en de Vredesbeweging. Tevens een vertegenwoordiger van gewezen staatssecretaris dr. Moreels.

Het ACV, ACW en Volkshogeschool, verhinderd door vroeger vastgelegde activiteiten, verontschuldigde zich maar verzekerden aan volgende bijeenkomsten te zullen deelnemen.

Jaak Vandemeulebroecke, gewezen Europarlementslid was eveneens present.

Stef Lievens hield er een inleiding over de nefaste gevolgen van de globalisering terwijl André De Smet het ontstaan van ATTAC op initiatief van "Le Monde Diplomatique" en de werking en het platform van ATTAC Vlaanderen voorstelde.

Bob Paulus leidde de discussie die hierop volgde en waaraan vele aanwezigen, o.m. een aantal jonge vrienden, deelnamen.

Vijftien personen gaven zich op om deel te nemen aan de plaatselijke stuurgroep.

Dr. Claire Miroir werd aangesteld als penningmeester.

ATTAC - Oostende
P/a Meibloempjeslaan 5,
8400 Oostende
Tel. / fax (059) 70 56 22

Barbecue

ten voordele van onze
**Cubacampagne voor
't Kinderhospitaal
William Soler**

**ZATERDAG
9 SEPTEMBER 2000**

In onze tuin
**Galgenberg 29
9000 Gent**

vredescahier 1/2000

**gids over de
blokkade tegen Cuba**

Marie-Dominique Bertucchi
Juan Andrés Neira Franco

een uitgave van Vrede vzw

200 BEF + 40 BEF PORTKOSTEN

vredescahier 2000

**civiele maatschappij in
Latijns Amerika**

een uitgave van Vrede vzw

250 BEF + 65 BEF PORTKOSTEN

Werkloosheid in West-Europa

Men schijnt zich in het Europa van de Negen niet zo heel veel zorgen te maken over de steeds toenemende werkloosheid. Dit blijkt in ieder geval uit het feit dat geen koerswijziging wordt vastgesteld in de tot heden gevoerde politiek.

Slechts rekening houdende met de werklozen die op een vergoeding kunnen aanspraak maken staan we in de E.E.G. - volgens de cijfers van maart 1975 - reeds aan een totaal van 4.341.000 werklozen, tegen 3.066.663 een jaar voordien.

Per land geeft dit het volgende:

België:	(maart):	156.000	+ 62 th.
Denemarken	(februari):	107.800	+ 236 th.
West-Duitsland:	(maart):	1.114.043	+ 98 th.
Frankrijk:	(februari):	769.900	+ 65 th.
Ierland:	(maart):	94.600	+ 35 th.
Italië:	(januari):	1.105.900	+ 3 th.
Luxemburg:	(februari):	230	+ 195 th.
Nederland:	(maart):	190.278	+ 43 th.
Groot-Brittannië:	(maart):	768.362	+ 30 th.
Noord-Ierland:	(maart):	34.268	+ 21 th.

(cijfers uit "De Werker")

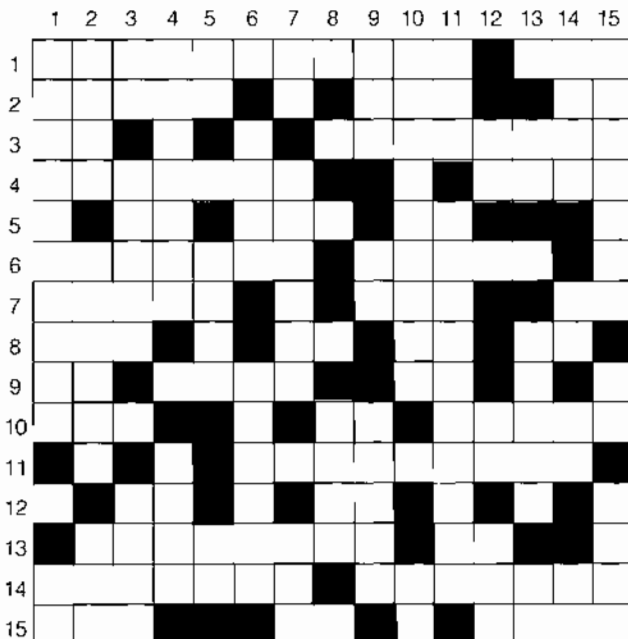
Uit de cijfers, die intussen voor de maand april links en rechts bekendgemaakt werden, blijkt dat het aantal werklozen steeds toeneemt.

juli-augustus 1975

P.S.: Vergelijk deze cijfers met deze van vandaag.

De Europese Unie heeft dus de werkloosheid niet verminderd. Integendeel!

"RETRO-KRUISWOORDDRAADSEL" - NUMMER 7 (= Gebaseerd op de inhoud van nummer 343 van mei-juni 2000)

Stuur uw oplossing naar Vrede, Galgenberg 29, 9000 Gent.

HORIZONTAAL

- Historische figuur die 500 jaar terug geboren werd (2 woorden) - Nagerecht.
- Arabische vorst-Nobel.
- Rem (klinkerloos) - Dit bedrijf schrappt 25.000 werkplaatsen.
- Metalen stiften - Inktvlek.
- Dwarshout - Jong schaap - Twee verschillende medeklinkers.
- Grote roofvogels - Witte populier.
- Berensoort uit het Himalajagebied - Cijfer - Ludolfiaans

Kruiswoordraadsel

getal (3,1416...). 8) Eerste vrouw (Bijbelse geschiedenis-leer) - Rund - Cobalt (symbool) - Persoonlijk voornaamwoord. 9) Omgekeerd voegwoord - De rivier van Pallieter - Hare Majesteit (afkorting). 10) Groente - Klein kind - Vergrotende trap van "goed". 11) Over die historische stad verscheen er een bijvoegsel bij "VREDE". 12) Tien (Romeinse cijfer) - Muzieknoot - Daar. 13) Was de graanschuur van de Sovjet-Unie - Lidwoord. 14) Verhaal dat op volksverlevering berust - Onbepaald voornaamwoord. 15) Berg (Grieks) - Dwarshout - Archeologische vindplaats.

VERTICAAL

- Zijn nog lang de wereld niet uit - De 24ste letter van ons alfabet - Westvlaams dorp (ook gekend begrip in de onderwijswereld).
- Vrouwennaam - Antwerpse gemeente - IJzerhoudende aarde.
- Dubbele klinker - Strijdpark - Kinderspeelgoed.
- Nederlandse provincie - Doeltreffende.
- Daar - Vrpiw - Radon (symbool).
- Oostvlaams gemeente - Midden-Afrikaanse republiek.
- Oeverdarn - Drietenige Zuid-Amerikaanse struisvogel - Europeaan.
- Tijdsmaten.
- Snelle loop - Bestist vrouwelijk van aard - Grillen.
- De oudste (??) vriendin van "VREDE" (Haar voor- en familienaam) - Eerste persoon enkelvoud (grammatica).
- Afhangend deel van het oor - Camping en vakantiehuysjes op 500 meter van de zee (2 woorden).
- Gaatje in een band - Meetstok - Duitse badplaats.
- Vlaams (afkorting) - Wordt dit een (toenevend) gezondheidsprobleem in de toekomst? - Uitroep van pijn.
- Enandere (afkorting) - Kleed van grove wollen stof - Omgekeerd persoonlijk voornaamwoord - Bijbeldeel.
- Vrucht - Daar - Regelmaat.

Vrouwen en mannen: "retro"-kruiswoordraadsels zijn leerrijk en tevens taalverrijkend!!!

MICHEL BILLIAU, Werviksesteenweg 431, 7780 Komen.

Vredesverplichtingen verbinden ons allemaal

In een opiniebijdrage "Navo-verplichtingen binden België" (DS 4 februari) staat auteur Alex Van Hove vermeld als voormalig secretaris-generaal van het Multinationaal F16-programma. Het ligt voor de hand dat zo iemand de verdediging opneemt van de opvolger van de F16. Maar hij is ook voormalig afgevaardigd beheerder van Flag (Flemish Aerospace Group). Flag is een organisatie die, onder de vleugels van het Vlaams Economisch Verbond, lobbywerk verricht voor de Vlaamse bedrijven om contracten los te krijgen voor de vliegtuigindustrie. Dat maakt een en ander nog duidelijker.

De Vlaamse vredesbeweging is bekommerd over de manier waarop de publieke opinie voorbereid wordt op - alweer - een miljardenaankoop van de eeuw. Op het gevaar af dat we versleten worden voor "geitenwollensokkendragers" of dat ons "gebrek aan internationale solidariteit" wordt aangewreven, willen we waarschuwen voor bepaalde stellingen die zullen leiden tot een miljarden aankoop aan nieuwe wapens. Ten voordele van wie?

Als de NAVO een andere strategie wil toepassen, en ze deed dat trouwens al bij de Kosovo-bombardementen, dan mag België ook mee nadenken over wat daarin wel en niet past.

De wapenlobby bepleit solidariteit met de wapenproducenten, de vredesbeweging bepleit solidariteit met alle burgers.

De heer Van Hove probeert ons aan te praten dat België geen andere keuze zou hebben dan mee de Joint Strike Fighter (JSF) aan te schaffen. Met internationale en NAVO-verplichtingen kan men de mensen goed om de oren slaan en wordt in België elke verder kritische discussie "naïef". Maar toch deze naïeve vraag: welke evoluerende, opgelegde NAVO-criteria verplichten België om de JSF te bestellen? We kunnen zelfs stellen dat investeren in andere middelen dan wapens in de toekomst wellicht een verstandiger politiek is om conflicten op te lossen.

Het zal de heer Van Hove verbazen, maar de Vlaamse vredesbeweging is voor het nakomen van internationale verplichtingen: onze verplichtingen in VN- en OVSE-verband; de 0,7 % van het BBP voor ontwikkelingssamenwerking; de talloze internationale milieuverplichtingen zoals opgenomen in Rio: onze verplichtingen tot nucleaire ontwapening voortkomende uit het verdrag tegen de verspreiding van kernwapens: het naleven van de uitspraken van het Internationaal Hof van Justitie... Allemaal zeer precieze internationale verplichtingen, waartoe België zich formeel verbonden heeft, in tegenstelling tot de vage NAVO-criteria die de heer Van Hove inroept. De wapenlobby bepleit solidariteit met de wapenproducenten - wij bepleiten solidariteit met alle burgers.

Deze opgesomde verplichtingen hebben niet toevallig te maken met onze veiligheid, maar dan niet vanuit het kortzichtige militaire perspectief. Het is maar de vraag of de NAVO, zeker na

het einde van de Koude Oorlog en het uiteenvallen van het Warschaupact, nog zo vanzelfsprekend het enige referentiepunt moet zijn. U en ik, wij betalen elk jaar 135 miljard frank (NAVO-cijfer) voor militaire verdediging Tegen welke vijand? Waarom moet dit zoveel blijven kosten? Voor de generaals? Of de wapenindustrie?

Wij hopen dat de huidige regering, het liefst samen met de oppositie, ons defensiebeleid andere wegen zal laten opgaan. De vorige én de huidige Vlaamse regering hebben verzake al een bemoedigend signaal uitgestuurd. Vlaanderen is niet bereid om mee te betalen voor het onderzoek naar de JSF. Dit is geen bevoegdheidsoverschrijding van de Vlaamse regering. Ontwikkelingsprogramma's behoren tot de bevoegdheid van de gewesten. Als Vlaanderen nee zegt, dan kan België ook niet meedoen. We hopen dat SP en Agalev op Belgisch niveau stand houden in hun terecht verzet om de ontwikkeling van de JSF mee te financieren. Waarom zou een klein land zich niet zo kunnen engageren: minder in oorlogsindustrie en meer in vredesnijverheid? Zo kunnen we ijveren voor vrede met niet-militaire middelen. Men vergeet te vaak dat ook het Europees project bedacht werd als een bewust vredesproject dat inging tegen de logica van het militarisme, en dat de EU aan dit niet-militaire zijn succes te danken heeft. België zou zich beter inspannen om dat voort te zetten, liever dan dat de EU het roer omgooit met de vorming van een Europees leger.

We weten het: met vliegtuigaankopen worden industriële compensaties toegekend. Maar zullen in de begroting van de heer Van Hove i.v.m. de F16-vernieuwing ook de onkosten van de heropbouw van de mogelijke JSF-bombardementen opgenomen worden? Zijn alle burgerslachtoffers mee verrekend in het militaire kostenplaatje?

Ook nu weer schermt men met de werkgelegenheid. Daar zijn we gevoelig voor. Maar meewerken aan de constructie van tuigen waarmee onschuldige burgers worden vermoord, is immoreel en kan dus geen element zijn in een werkgelegenheidsbeleid. Ter vergelijking: drugs telen en verhandelen zou ook veel arbeidsplaatsen kunnen opleveren - gelukkig pleit niemand daarvoor. Werk kan met creativiteit op andere terreinen gecreëerd worden.

Werken aan vrede moet van in het gezin, via de school, tot in de gemeenten. Een breed maatschappelijk debat is nodig. We moeten op onze hoede zijn, want de militaire aankopen vragen voor de volgende jaren weer honderden miljarden frank van de belastingsbetaler. Zo'n aankopen engageren onze kinderen en kleinkinderen. Ook hun stemmen tellen...

De voorzitters van de Vlaams vredesorganisaties

Josiane Burrick (De Vuurbloem), Jef De Loof (Artsen voor Vrede), Gio De Weerd (Jeugd & Vrede), Patrick Lasure (Forum voor Vredesactie), Koen Moens (VRAK-Aktie Vredesbelasting), Hugo Thibaut (VOS), Lionel Vandenberghe (IJzerbedevaartcomité), Michel Vanderborcht (Vrede vzw) en Karel Vanspringel (Pax Christi-Vlaanderen).

(De Standaard, 21/3/2000)

Herinnering

*Vader, uit de wonden van jouw
gepijnd lichaam voelde ik
naar de laatste littekens
van een verhitte zomer.*

*Tussen de muren van angst en pijn
waarin je gekluisterd zat
werden jouw ogen bange vraagtekens.
De stad had jouw oordeel reeds uitgesproken.*

*Nog heel even zou je de wereld herkennen.
Je zei me toen dat die oogst rijp was.
Een antwoord hierop
heb ik je niet meer kunnen geven.*

*Niemand heb ik nooit geweten
of in het land waar jij bent heengegaan
ook zomer was,
nee nu nog niet ...*

Jozef Vandromme

Het aantal mensen dat in Japan zelfmoord pleegt is in de laatste dertig jaar verdubbeld. In 1999 waren er er niet minder dan 30.000 en men voorziet dat dit cijfer in 2000 aanzienlijk zal overschreden worden. Ambtenaren geloven echter dat het aantal reeds nu rond de 50.000 ligt. Een van de oorzaken is het opgelegd arbeidsritme en de voortdurende stress. In de laatste tijd hebben het ontzaglijk aantal afdankingen de onzekerheid nog doen toenemen.

Uit een studie van de Amerikaanse vermogenbeheerder Menill Lynd blijkt dat het zeer goed gaat met de superrijken. Vorig jaar zagen ze hun vermogen aangroei-en met 18 % en dit tot 25.5 biljoen dollar. (meer dan 100 maal de Belgische staatsschuld). Volgens de studie zullen de superrijken in de komende vier jaar hun vermogen nog jaarlijks zien aangroei-en met gemiddeld 12 % tot in 2004 en dit tot een bedrag van 45 biljoen dollar. (2000 biljoen B.F)

Prof. Paul De Grauwe, senator en het neo-liberaal geweten van de VLD, zegde in een interview in De Standaard (6/5) dat er voor Afrika geen enkel ander alternatief bestaat dan het neo-liberalisme te vervoegen. Over SP minister Frank Vandenbroecke zegde hij dat deze in zijn optreden bevestigt dat hij liberaal geworden is en dat, wat deze vertelt en publiceert perfect past in de VLD-strategie.

De V.S. heeft de levering van potloden aan lagere scholen in Irak verboden omdat het graffiti zou kunnen gebruikt worden voor het vervaardigen van mijnen met militaire doeleinden.

Ovadia Yossef, de spirituele leider van de ultra orthodoxe partij Shass, heeft over de Israëlsche minister van onderwijs gezegd "dat deze een Satan is die men uit het geheugen moet wissen". Kortom een oproep tot moord... De misdaad van de minister is het opnemen van gedichten van Palestijnen in het onderwijs in Israël.

President Bill Clinton, op bezoek bij de Navajos Indianen in Nieuw Mexico, de armsten van ganz Amerika, deelde hun mee dat zij toegang zullen krijgen op Internet voor een dollar per mand.

De Amerikaanse krant, The New York Times heeft een geheim document van de CIA gepubliceerd waaruit blijkt dat de V.S. in 1953 de Iraanse regering van Mohammad Mossadegh ten val bracht om de Sjah terug op de troon te plaatsen. Sinds-

dien zou deze operatie als model gefungeerd hebben om andere regeringen te destabiliseren zoals dit het geval was in Guatemala in 1954 en getracht werd in Cuba tijdens de operatie in de varkensbaai die op een mislukking uitliep. De krant maakte tevens bekend dat de toenmalige CIA directeur Allen Dulles 1 miljoen dollar had besteed om Mossadegh, die de nationalisatie van de petroleumbedrijven had doorgevoerd, en als dusdanig de vijand nr. 1 van de V.S. ten val te brengen. Het doel was volgens The New York Times bovendien de sterke Iraanse Communistische partij buiten spel te zetten.

De tien rijkste personen van de wereld bezitten meer dan 600 miljoen mensen uit de armste landen en de 400 miljardairs zijn even rijk als 45 % van de wereldbevolking.

Washington beschikt over een aanzienlijk aantal inlichtingsdiensten: Intelligence Agency (CIA), National Security Agency (NSA), National Reconnaissance Service (NRO) en Defense Intelligence Agency (DIA) waarin 100.000 mensen tewerkgesteld zijn met een budget van 26 miljard dollar. De spionnen van deze instellingen zijn over de ganse wereld actief en ook in de landen van hun bondgenoten.

Dit jaar alleen vonden in Los Angeles 25.000 kinderen geen plaats in het lager onderwijs omdat er in de scholen plaatsen tekort waren

Na de gebeurtenissen in Oost-Timor werd in december 1999 door de internationale gemeenschap 522 miljoen dollar beloofd voor de wederopbouw. Kofi Annan verklaarde in maart 2000 met spijt te moeten vaststellen dat er tot deze periode slechts 22 miljoen dollar werd gestort.

Tussen 1989 en 1998 daalde in Europa het aantal nationale en Europese filmen van 21 % naar 11 % in België, van 12 naar 10 % in Italië en van 16 % naar 6 % in Duitsland, terwijl de Amerikaanse filmen toenamen van 68 % naar 87 % in België, 65 % naar 96 % in Duitsland, 63 % naar 65 % in Italië en 56 % naar 65 % in Frankrijk.

Serge Tchuruk, de PDG van de Franse multinational Alcatel, heeft besloten dat in zijn directie voortaan het Engels de werktaal zal zijn. Van zijn kant heeft ook Louis Schweitzer, de PDG van Renault (die we nog kennen van de sluiting van Renault Vilvoorde) eveneens besloten dat het Engels de communicatietaal in de directieraden van zijn bedrijf zal zijn. Renault is het bedrijf dat na de oorlog door generaal De Gaulle genationaliseerd werd.

De schuld van de derdewereldlanden is, ondanks dat 250 miljard dollar werd afbetaald, nu vier maal hoger dan 10 jaar geleden. Uiteindelijk werd door afbetalingen de schuld nochtans reeds herhaaldelijk vereffend.

De senator John Mc Cain die als piloot in Vietnam werd neergehaald en gevangen gezet, en, na zelf kandidaat te zijn geweest W. Buch steunt in de campagne voor het presidentschap van de V.S., verklaarde kort geleden in Ho Chi Minh Ville in Vietnam "Ik denk dat de slechten hier gewonnen hebben".

In St.-Etienne (Frankrijk) werd de "Chinese muur", een appartementsgebouw (526 woningen) van 274 meter lang, op 27 mei opgeblazen. Het gebouw stond er pas sinds de jaren zestig. Men kan zich inbeelden wat de kwaliteit geweest is van deze "sociale woningbouw" dat het na zo'n korte tijd moest vernietigd worden.

Tijdens de conferentie in Firenze hebben verschillende Europese ministers van buitenlandse zaken hun ernstige bezorgdheid uitgedrukt met betrekking tot het geplande Amerikaans "anti-rakettensysteem". Op 25/5 verklaarde de Amerikaanse minister voor B.Z. Madeleine Albright, "ik denk dat het belangrijk is voor onze bondgenoten het gevoel te hebben dat ze werden geraadpleegd maar tenslotte is dit een beslissing van de Amerikaanse president, wie deze ten andere ook is".

Het 225 leden tellend nationaal comité van de R.P.R., de partij van de Franse president Chirac, kwam op 27/5 samen te Parijs om de eerste kandidaten van de 80 belangrijkste steden (o.w. 20 vrouwen) aan te duiden voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2001. Belangrijk hierbij was de aanduiding van Philippe Seguin voor het burgemeesterschap van Parijs ook al is die volksvertegenwoordiger van de Vogezen. Men kan hier niet spreken van verkiezingen van de toekomstige kandidaten door de leden want uiteindelijk werden deze bij handopsteking door een kleine selecte groep goedgekeurd. En dat noemen zo democratie...

De twaalf jury leden van de rechtbank van Kentucky beslisten, toen bleek dat ze zich niet konden akkoord stellen, met een geldstuk kop of letter te spelen om de uitspraak te bepalen. Philip Given, beschuldigd van op zijn verloofde te hebben geschoten, werd zo tot levenslange gevangenisstraf te veroordeeld. Gelukkig werd deze uitspraak later door een rechter vernietigd...

**INTEKENFORMULIER KREKELSPAREN
TEN VOORDELE VAN VREDE VZW
PROJECTNR 80/0047**

Ik, ondergetekende
naam en voornaam :
adres :
postnr en gemeente :
telefoon :

datum en plaats van geboorte
wenst aan krekelsparen te doen bij de ALSK op deze ES-rekening :
..... (nieuwe rekening)
..... (bestaande rekening)

de titularis van vermelde ES-rekening (enkel indien adres van ondergetekende en titularis verschillen)
naam en voornaam :
adres :
postnr gemeente :

Ik wens dat de bonus die jaarlijks dank zij mijn spaartegoed wordt uitgekeerd aan Netwerk-Krekelsparen, het project "VREDE vzw 80/0047" ten goede komt

vrijblijvend :
ik wens als financieel toemaatje mijn eigen interest als gift af te staan aan bovengenoemd initiatief via de vzw Netwerk Vlaanderen ten belope van :

☐ de gehele interest	☐ 25% van de interest
☐ 75% van de interest	☐ 10% van de interest
☐ 50% van de interest	☐ geen interestafstand

Ik geef volmacht aan vzw Netwerk Vlaanderen om bovenvermelde ES-rekening te raadplegen met betrekking tot de interestberekening waarbij vzw Netwerk Vlaanderen zich verbindt tot volstrekte vertrouwelijkheid

Nummer identiteitskaart

Handtekening en datum

deze gegevens worden door vzw Vrede en vzw Netwerk Vlaanderen beheerd in kader van de krekelspaaractie van het project VREDE 80/0047. U hebt het recht de verwerkte gegevens in te kijken en te verbeteren

Vierde Kathe Kollwitz
Vredesloop 2000

Koekelare
Zaterdag 21 oktober

Start om 14u kinderen vanaf 6 jaar
500 tot 1500 m
6 km om 15 u 12 km om 16 u

**100 miljard voor
defensie: neen!**

Jaarlijks gaat er 100 miljard van uw belastingsgeld naar 'defensie'. Daarmee werd in NAVO-verband oorlog gevoerd tegen Irak en Joegoslavië. Woningen, bedrijven, scholen, wegen worden platgebombardeerd. Men creëert meer problemen dan er worden opgelost: meer slachtoffers, meer mensen vluchten. De regering wil nu nog meer van uw geld uitgeven aan een Europees leger om nieuwe oorlogen voor te bereiden, terwijl de sociale noden hier steeds groter worden. Vind je ook dat uw belastingen beter besteed worden aan kwaliteitsvol onderwijs, gratis gezondheidszorg of beter openbaar vervoer, loop dan mee met de Vredesloop.

WERELDVROUWENMARS 2000

INSCHRIJVINGSFORMULIER VLAANDEREN

- vul dit formulier nauwkeurig en volledig in aub
- één formulier per persoon (ook kinderen apart inschrijven aub)
- bezorg het zo snel mogelijk per post, fax of mail aan het onderstaande adres (uiterlijk tegen 15 september)
- vrouwen, mannen, jongeren, kinderen,... allen welkom!
- je ontvangt in de loop van september meer concrete informatie

Naam + voornaam:		
Geboortedatum:	☐ vrouw ☐ man ☐ kind	
Adres:		
Land:		
Organisatie:		
Tel.:	Fax:	E-mail:

aankruisen aub			
	☐ AS I	☐ AS II	☐ AS III
	lunch	avondmaal ☐ vegetarisch gewenst	overnachting + ontbijt
zondag 8 oktober			
maandag 9 oktober			
dinsdag 10 oktober			
woensdag 11 oktober			
donderdag 12 oktober			
vrijdag 13 oktober			

invullen aub		
daggeld 100 BEF (2,5 Euro) = lunch + drankjes pauze + vieruurtje + warme maaltijd + verzekering	x aantal dagen	= totaal
daggeld vaste stappers 100 BEF (2,5 Euro) = lunch + drankjes pauze + vieruurtje + warme maaltijd + verzekering + overnachting en ontbijt		
LET WEL: extra bijpassen * (zie routeschema)		
☐ ik stap mee en betaal 100 BEF per dag		
☐ ik stap mee en betaal naast het daggeld ook BEF voor de solidariteitskas		
☐ ik stap niet mee en stort BEF voor de solidariteitskas		
☐ ik stap mee en betaal geen daggeld		
Ik stort BEF op 000-0333222-27 met vermelding van: WVM + je naam en voornaam + As I of As II of As III		

Nog opmerkingen?

- Ik wil mee promotie maken: bezorg mij folders - affiches - petitiekaarten of persmap (afhalen of portkosten).
- Bezorg mij meer info over de Wereldvrouwenmars.
Ik stort 50 BEF op **001-3315474-07** met vermelding van: INFO WVM + je naam en adres.
- Bezorg mij het politieke actiedossier (mondiaal, Europees en Belgisch eisenplatform).
Ik stort 200 BEF op **001-3315474-07** met vermelding van: EISENBUNDEL WVM + je naam en adres.

Inschrijving regionale mars - Wereldvrouwenmars
11.11.11 - Vlastabriekstraat 11 - 1060 Brussel
Tel.11.11.11: 02/536.11.27 - Fax: 02/536.19.02 - wereidvrouwenmars@ncos.ngonet.be
Tel. voor info NVR: 02/229.38.14 nvr@amazone.be